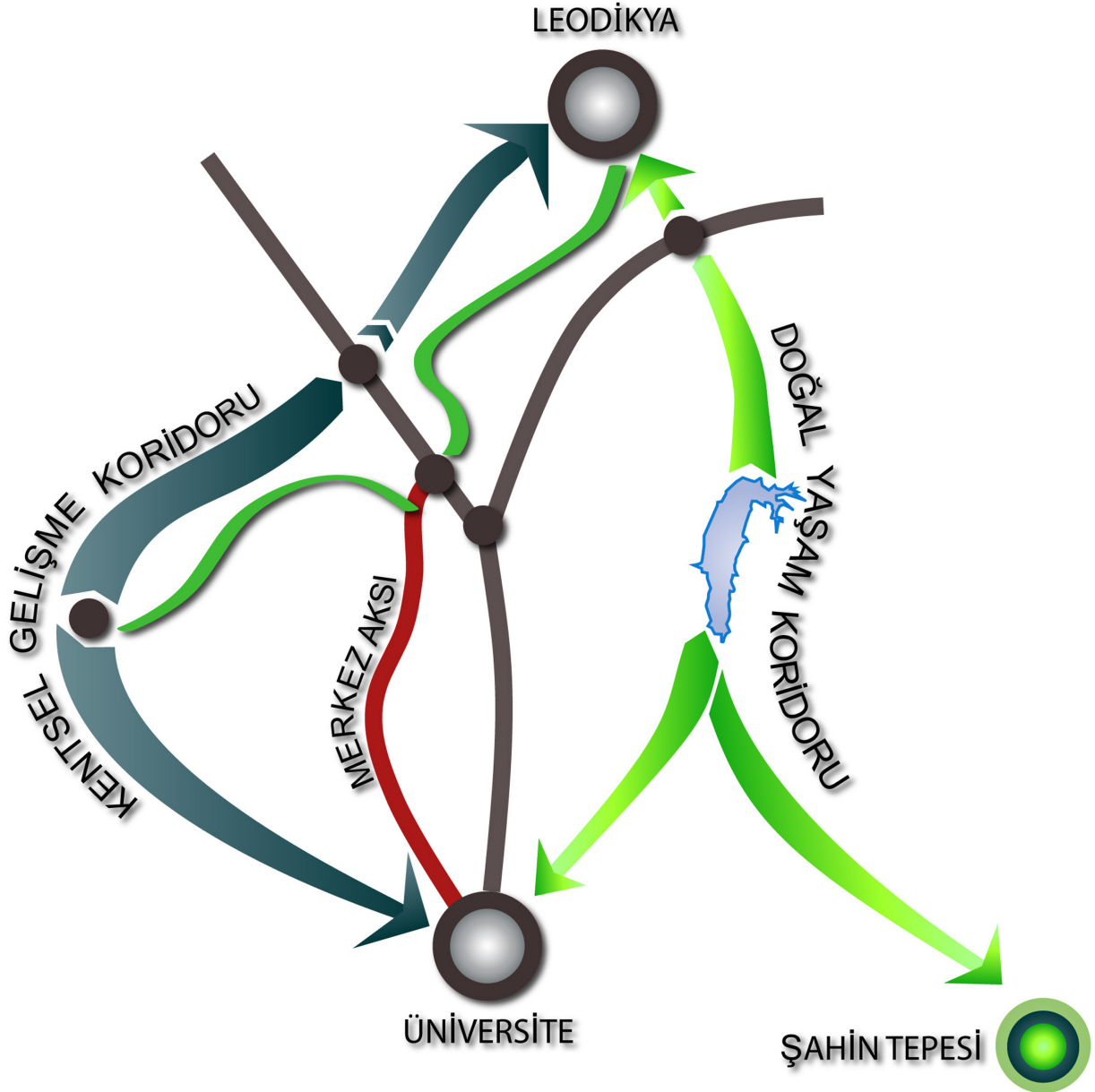

DENİZLİ'NİN GELECEĞİ

YOL HARİTASI 2010-2023

(TASLAK)

08 TEMMUZ 2009

Denizli Yol Haritası, Denizli Belediyesi ve ÇEKÜL Vakfı'nın işbirliği ile hazırlanmıştır.

Temmuz 2009

İÇERİK

BÖLÜM 1: NİÇİN YOL HARİTASI?

BÖLÜM 2 : YENİ YAKLAŞIMLAR ve İLKELER

- a. Akıllı Büyüme (Smart Growth)
- b. Kentsel Rönesans (Urban Renaissance)
- c. Kentsel Ağlar (Urban Network)
- d. Avrupa Kentsel Şartı (European Urban Charter)
- e. Kentsel Strateji Gelişme Çerçevesi
- f. ÇEKÜL İlkeleri

BÖLÜM 3: DENEYİM TRANSFERİ; Stratejik Plan Örnekleri

- a. Londra Stratejik Planı
- b. Leicester Stratejik Planı
- c. Prag Stratejik Planı
- d. Sydney Stratejik Planı

BÖLÜM 4: SORUNLAR VE FIRSATLAR; Çeşitlilik Yönetimi (7T)

BÖLÜM 5: VİZYON; Ortak Vizyona Doğru

BÖLÜM 6: AMAÇ

BÖLÜM 7: STRATEJİK HEDEFLER, HEDEFLER VE EYLEM ALANLARI

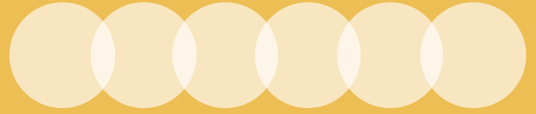
1. Kent Ekonomisinin Yeniden Kurgulanması
2. Kültür ve Turizm Öncelikli Yeni Yaklaşımların Ortaya Konulması
3. Dönüşüm ve Gelişimin Yeniden Kurgulanması
4. Bölgesel ve Kentsel Bütünleşmenin Sağlanması

BÖLÜM 8: İZLEME, DEĞERLENDİRME VE UYGULAMA

BÖLÜM 9: DENİZLİ GELİŞİM STRATEJİ ÇERÇEVESİ; Sapan'dan Yeni Doku'ya

BÖLÜM 10: EYLEM PLANI; DENİZLİ 2023

BÖLÜM 1: NİÇİN YOL HARİTASI?

Kentlerimizdeki, mekânsal, toplumsal ve ekonomik sorunların büyüklüğü karşısında yeni çözüm önerilerinin geliştirilmesi için Valilik, Belediye, özel sektör ve sivil toplum örgütleri bir arada çalışma pratiğini hayata geçirmiş bulunuyor. Doğal birliktelik, kentin **BEREKET, BİRİKİM ve BECERİLERİ** üzerine yeni kurguların oluşmasını sağlamaktadır.

Artık kentlerimizde, **REKABET** avantajı sağlayacak ve **FARKINDALIK** üzerine yalnızca bir kentin değil, bölgenin tamamlayıcı birikimini birleştiren ve fırsat yaratan stratejileri oluşturmak zorundayız.

Ancak bu sayede her kent, kendi gelecek kurgusunu gerçekleştirme imkanı elde edebilir.

Uluslararası ölçekte;

- Kentsel gelişmenin kontrolsüzce yayılmasını önleyerek artan büyümenin kent merkezine odaklanmasını sağlayan bir kent ve ulaşım planlama teorisi olan '**Akıllı Büyüme**' (Smart Growth)
- Fiziki kentsel çevrenin iyileştirilmesi, mevcut konut stokunun iyileştirilmesi, yerleşmelerde sosyal ve kültürel olanakların artırılması, toplumsal kalkınma ve halk katılımının özendirilmesi ilkelerini ön planda tutan '**Avrupa Kentsel Şartı**' (European Urban Charter)
- Kent merkezlerinin çekici ve etkili çalışan bir şekilde yeniden canlandırılması ve dönüşüm yaklaşımını ele alan '**Kentsel Rönesans**' (Urban Renaissance)
- Kentlerimizin mekânsal, toplumsal ve ekonomik gelişimini bütüncül bir şekilde alan, yatırımcılara fırsat alanları yaratan ve vizyon ve öncü projeleri sunan '**Kentsel Gelişim Strateji Çerçevesi**' (Urban Development Strategy Framework)

ve benzeri kentsel yaklaşımlar dikkate alındığında, günümüzde, kentleşme sürecimizin geldiği nokta, artık, planlama ve yönetim anlayışımızın '**insan**' ve '**vizyon**' odaklı olması gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Yeni bir vizyon çerçevesinde özellikle mekânsal, toplumsal ve ekonomik gelişme stratejilerin belirlenmesine yönelik olarak **stratejik hedeflerin** ve hedeflerin tanımlanması, hedefler doğrultusunda **eylem alanları ve vizyon, öncü ve tetikleyici projelerinin** belirlenmesi ile projelerin izlenmesi için **izleme ve değerlendirme** kriterlerinin ortaya konulması, stratejik planlama anlayışının genel çerçevesini oluşturmaktadır.

Ancak, geleceğin doğru kurgulanması için ortak değerlerin bir **vizyon** etrafında ele alınması ve ortaya konulan **stratejik hedeflerin** taraflar tarafından benimsenmesi için stratejik iletişim yönetiminin doğru yapılması gerekmektedir.

Bu sistematik, halkın planlamadaki karar süreçlerine katılma yöntemlerinin belirlenmesini zorunlu kılarken, halkın yaşam alanlarının yeniden tasarlanmasında söz sahibi olmalarını da beraberinde getirecektir.

Yeni planlama ve yönetim anlayışı çerçevesinde;

- İnsan ve vizyon odaklı kentsel gelişme,
- Kentsel, kurumsal ve kültürel dönüşüm,
- Yerel ekonominin canlandırılması,
- Çevre ve kültür değerlerinin korunması,
- Planlama ve altyapı ilişkisi sistemi,

- Kamu-özel sektör ve sivil toplum örgütlerinin işbirliği,
- Eşitlik fırsatlarının yaratılması,
- Disiplinlerarası çalışma ortamlarının sağlanması,
- Proje yönetimi,

gibi konulara yönelik çalışmalar önem kazanacaktır.

Yerel yönetimlerin seçimden itibaren ilk altı ay içinde kurumsal stratejik plan hazırlama zorunlulukları, bir politika ve ilkeler demeti olan stratejik planlama anlayışının yaygınlaşacağını ortaya çıkarmaktadır.

Denizli'nin, günümüzde kentlerin yarışabilirliği yaklaşımı içinde, farklılığını sürdürmesi ve bölgede kültür-turizm sektörlerinde de lider konuma gelmesi için yeni bir vizyon ortaya koymalı ve öncelikli stratejik hedefleri gerçekleştirmelidir.

Denizli Yol Haritasının hazırlanması 5 aşamalı bir süreci kapsamaktadır.

1.Aşama:

22 Nisan 2009 tarihinde yapılan Denizli Danışma Kurulu toplantısında ele alınan;

- Çeşitliliğin Artırılması ve Yönetimi,
- İş öncelikli olmak üzere kültür, mekânsal gelişim ve bütünleşmeyi dikkate alan,
 - Kent Ekonomisi
 - Kültür ve Turizm
 - Kentsel Dönüşüm ve Gelişim
 - Bölgesel ve Kentsel Bütünleşme

ana temalarının oluşturulması,

- Dört ana tema için çalışma komisyonlarının oluşturulması,

konu ve kararları, Denizli Yol Haritası'nın hazırlanması için önemli bir başlangıçtır.

2. Aşama:

Bu aşamada 4 komisyonun, 7 - 21 Mayıs 2009 tarihleri arasında ayrı ayrı yapmış olduğu 17 toplantıda;

- Sorunlar
- Fırsatlar
- Öneriler

tartışılmış ve Yol Haritasında veri olarak kullanılmıştır.

3.Aşama:

Yol Haritasının 4 teması çerçevesinde vizyonun oluşturulması, vizyonun ortak vizyon haline getirilmesi süreci ile stratejik hedefler, hedefler ve eylem alanlarının belirlenmesi üçüncü aşamayı oluşturmaktadır. Üçüncü aşama toplantısı 08.06.2008 tarihinde Denizli Belediyesi Meclis Salonu'nda Danışma Kurulu üyelerinin katılımı ile yapılmıştır. Toplantıda, Taslak Yol Haritası'nın Komisyon tarafından incelenmesi ve önerilerin geliştirilmesi kararı alınmıştır.

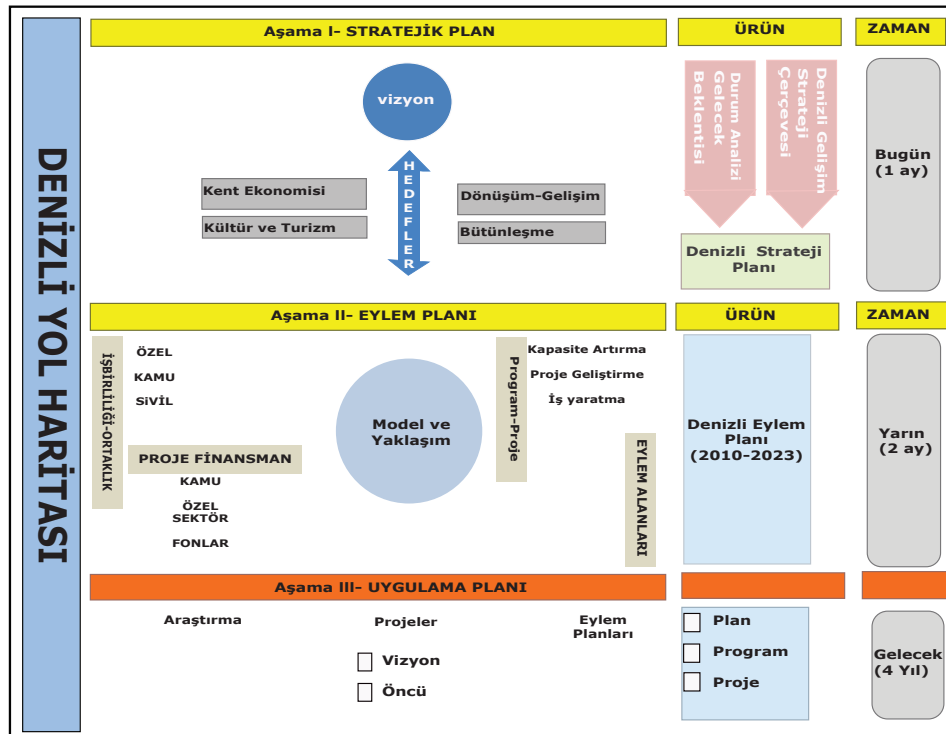

4.Aşama:

Taslak Yol Haritasının, geniş katımlı Denizli Danışma Kurulu'nda tartışılması ve tüm tarafların beklentilerinin karşılanacağı program ve projelerin ortaya konulması ise dördüncü aşamadır. Bu aşamada, kamu, özel ve sivil taraflar bir araya gelerek, kurumsal işbirlikleri, ortak proje geliştirme yaklaşım ve stratejileri ortaya koyacaklardır.

5.Aşama:

Son aşama ise, Taslak Yol Haritası'nın geniş katımlı bir ortamda tartışılması ve taraflarca benimsenmesinin sağlanması sürecidir.

BÖLÜM 2: YENİ YAKLAŞIMLAR VE İLKELER

Günümüzde, kentsel gelişme stratejileri belirlenirken kent ekonomisi, kültürel değerler, dönüşüm-yenileme ile ekonomik, mekânsal ve toplumsal bütünleşme konuları kapsamlı bir biçimde ele alınmaktadır. Kentsel gelişmenin kontrol altına alınması, insan ve vizyon odaklı büyümenin sağlanması için kentleşme gündeminde bulunan birtakım yaklaşımlar incelenmiştir.

1.Akıllı Büyüme (Smart Growth)

Akıllı Büyüme yaklaşımı, kentsel gelişmenin kontrollü ve denge içerisinde gerçekleşmesini amaçlamaktadır. Amerika ve Avrupa'da yaygın olarak benimsenen bu yaklaşım; kentin kontrolsüzce büyümesi, doğal ve finansal kaynaklarının etkin kullanılamaması, çöküntü alanlarının artması, sosyal ayrışmanın mekânsal nitelik kazanması gibi sorunlara sürdürülebilir çözümler üretmek amacıyla uygulanmaya başlanmıştır.

Smart Growth Network'ün tanımlamasına göre 'Akıllı Büyüme' nin 10 temel ilkesi vardır. Bunlar:

1. Karma Arazi Kullanımını teşvik etmek
2. Kompakt bina tasarımının avantajlarından faydalanmak
3. Konut olanaklarını ve çeşitliliğini arttırmak
4. Yürünebilir kentler yaratmak
5. Mekân algısı yüksek, çekici kentler tasarlanmasını teşvik etmek
6. Açık alanları, üretim alanlarını, doğal güzellikleri ve kritik doğa alanlarını korumak
7. Toplumlarda güçlü ve doğrudan kalkınmayı sağlamak
8. Ulaşım olanaklarını ve çeşitliliğini arttırmak
9. Öngörülebilir, dürüst ve maliyet anlamında etkili kalkınma kararları vermek
10. Toplum içi ve paydaşlar arası işbirliklerini teşvik etmek

Akıllı Büyüme yaklaşımı kapsamına giren alanlar:

- Yaşam Kalitesi
- Tasarım
- Ekonomi
- Çevre
- Sağlık
- Konut

olarak ele alınmaktadır.

2.Kentsel Rönesans (Urban Renaissance)

Kentsel Rönesans, İngiltere'de, banliyöleşme artarak kentlerin nüfus kaybetmesi ve çökmesi karşısında, kent merkezlerinin, dönüşüm aracılığıyla çekici ve etkili çalışan bir hale getirilmesi ve canlandırılması için kullanılan bir terimdir. 1990'lı yılların sonlarına doğru gelişmeye başlamıştır. Kentsel Rönesans kentsel dönüşüm için belirlenmiş bir vizyonur.

*"Urban Task Force kentsel dönüşüm için yeni bir vizyon kurmaktadır. Bu vizyon tasarım mükemmelliği, sosyal refah, çevresel sorumluluk ve kendi ayakları üzerinde durabilen ekonomik ve yasal çerçeve ilkeleri üzerinde kurulmaktadır."*¹

¹ ERCS and CABE seminar, Manchester 18.01.2008, "Towards an Urban Renaissance 1999"Mission Statement"

21. yüzyıl kentlerinin ekonomik büyümenin motoru olarak görülmeye başladığı, kentlerin ise yaşayan, iyi tasarlanmış, dengeli, hızlı çalışan, verimli kent merkezleri tarafından yönlendirileceği düşüncesine dayanır.

Kentleri ve kent merkezlerini yaşamak, çalışmak ve ziyaret etmek istenilen, tercih edilen bir yere dönüştürmek amaçlanmaktadır. Mekân kalitesi, tasarım kalitesi, yapılaşmış ve doğal çevre, ekonomi ve sosyal refah arasındaki açık bağlantı keşfedilmeye çalışılır. Kentsel Rönesans ile aynı zamanda, yayılma sonucu kent çevresindeki doğal alanların yok edilmesi karşısında kompakt kentsel gelişim desteklenir.

Örnekler incelendiğinde kent merkezi (genişletmek ve canlandırmak) için master planlar ile birbirini bütünleyen projeler ve mahalle yenileme planları hazırlandığı görülmektedir.

Kentsel Rönesans ilkeleri aşağıdaki gibi özetlenebilir;

- Kentteki tarihi dokunun, su kenarının vb. yeniden keşfedilmesi, yaşanılan mekânlara dönüşümü,
- Kentin tarihi alanları ile güçlü bağlantı sağlanması,
- Kent merkezinde mimari ve kamusal alan kalitesinin artırılması,
- Kent merkezinin kafeler ve restoranlar gibi kullanım çeşitliliği ile gece ve gündüz yaşayan mekânlara dönüşümü,
- Konut bölgelerinde sosyal altyapının artırılması,
- Yerel ekonomi olanaklarının genişletilmesi, iş alanlarının artırılması,
- Kent merkezlerinde çeşitlilik sağlanması,
- Araç ve yaya dolaşımı arasında denge sağlanması,
- Trafik tıkanıklığına sebep olmayacak ulaşım düzenlemeleri yapılması,
- Sosyal refahın (sosyal konut, ödenebilir konut vb.) artırılması,
- Dar gelirlilerin karşılama gücü içinde kalan konutun, kamusal ve ulaşım odaklarına, iş alanlarına yakın yerlerde çeşitlilik, nitelik ve nicelik olarak artırılması,
- Çevre Dengesi (Sürdürülebilir Binalar)
- Sürdürülebilir inşaat, altyapı, enerji, site alanı standartlarının artırılması,
- Farklı sosyal grupların ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik hizmetler sağlanması,
- Toplu taşımanın stratejik bağlantılar ile etkinliğinin artırılması, trafiğin etkilerinin azaltılması,
- Ekonomik çeşitlilik fırsatı yaratılması,
- Yatırımlar için çekici çevre yaratılması,
- Kent kimliğinin güçlendirilmesi,
- Eğitim fırsatlarının artırılması,
- Sanayi alanlarının dönüşümü,
- Piyasa ile eşgüdüm ve yönlendirme,
- Ticari yönden uygulanabilirlik fizibilitesinin yapılması,
- Uygulamaya geçmek için finansman sağlanması.

King Lynn şehrinde Kentsel Rönesans için 27 ilke belirlenmiştir. Bu ilkeler, topluluklar, iş grupları, yönetim birimleri vb.den oluşan çok sayıda tarafın katıldığı atölye çalışmalarında oluşturulmuştur.

Buna göre dönüşüm, aşağıdaki ilkelere dayanmalıdır.

Yapılaşmış Çevre:

1. Su kenarının yaşanabilir bir yere dönüştürülmesi için fırsatlar sağlanması
2. Kent merkezinin tarihi kısımları ile bütünleyici ve iyi bağlantılı bir yapılaşma oluşturulması,
3. Kent merkezinin uygun olan kısımlarına daha fazla konut yapılması,
4. Kenti ziyarete gelenler için konaklama vb. tesisler yapılması,
5. Tasarım ve inşaat kalitesi ile etkileyici bir mekan yaratılması,,
6. Kamusal mekânlarda tasarım kalitesinin yükseltilmesi,
7. Karma kullanım zenginliğinin sağlanması,
8. Kente, alışveriş, boş vakit, eğlence, konut, hizmetler yönünden çeşitlilik kazandırılması,
9. Kentin araçlardan ziyade insanlar için tasarlanması,
10. Kentte yaşayan her yaştan kişinin ihtiyaçlarına ve isteklerine cevap vermesi.

Ulaşım ve Hareket:

11. Otoparkın, alanın daha iyi kullanımına olanak sağlaması için farklı şekillerde düzenlenmesi,
12. Trafik sıkışıklığını azaltmaya yönelik düzenlenmeler yapılması,
13. İnsanların özel araç yerine toplu taşımayı tercih etmelerini sağlamaya yönelik olanakların artırılması,
14. Yol ağının yayalar ve bisiklet kullanıcıları için güvenli ve çekici bir şekilde kurulması,
15. Trafiğin etkilerinin minimize edilmesi.

Ekonomi:

16. Ekonomik çeşitlilik için fırsatların sağlanması (bilgi ekonomisi de katılmalı).
17. Turizmin teşvik edilmesi ve turist sayısının artırılması,
18. Yatırım çekecek bir çevre yaratılması,
19. Yatırımlar için hizmet ve altyapının geliştirilmesi,
20. Kendi kimliğinin yaratılması.

Sosyal Bütünleşme:

21. Yaşayan nüfusun ihtiyaçlarına cevap vermesi,
22. Eğitim, bireysel gelişme, çalışma, boş zaman konularında hizmet ve fırsatlara erişimin artırılması.
23. Yerel nüfusun katılımının ve desteğinin sağlanması.

Kendine Yetebilirlik:

24. Kent ticari olarak yaşanabilir olması,
25. Piyasa bakışı ile uyumlu, aynı zamanda gayrimenkul pazarının geliştirilmesiyle piyasayı etkileyebilir olması,
26. Ticaret, yaşama(konut), boş vakit, iş konularında fırsatlar sunması,
27. Dağıtım için net yol ağının kurulmuş olması

3.Kentsel Ağlar (Urban Networks)

Küreselleşme ile birlikte uluslararası rekabet ortamında ekonomik kaynakları ve teknik altyapısı güçlü, sosyal yapısı bütünleşmeye daha yatkın olan kentler, diğerlerine göre küresel pazarda ön planda olmuşlardır.

Fakat bu durum, orta ve küçük ölçekteki birçok kentin rekabetten soyutlanmasına ve kent ekonomilerinde çöküşlere neden olmuştur. Bu noktada dünyada kentler üzerine politika üretmede öncü olarak bilinen AB ve ABD, bu kentlere kamusal teşvikleri arttırmanın yanı sıra yeni yaklaşımlar da üretmişlerdir.

Kentsel Ağlar kurma yaklaşımı, AB'nin de 1999 yılında hazırlamış olduğu Mekânsal Kalkınma Raporunda altı çizilen konulardandır. Mekânsal Kalkınma Rapor'unda da belirtildiği gibi ' Londra, Paris gibi global şehirler; Ruhr ve Randstad gibi metropoliten bölgeler diğer kentlere göre üstün pozisyonlarını korumaya devam edeceklerdir. Fakat yeni fonksiyonlar, yeni kentsel ağlar bağımsız kent ve bölgelerin gelişiminde önemli rol oynayacaktır. Kentler artan bir şekilde birbirleriyle ittifaklar kurmakta, kaynaklarını birleştirmekte, birbirlerini tamamlayıcı fonksiyonları geliştirmekte, bu olanak ve hizmetleri paylaşmaktadır.' Avrupa Birliği, orta ölçekli kent ekonomilerini kurtarmada bölgeler, sınırlar hatta uluslararası kentsel ağ sistemini teşvik ederek çözüm aramaktadır. Bu sorunu aşmada da çeşitli tema ve ölçeklerde Kentsel Ağ sistemlerinin oluşturulması çeşitli fon, program ve projelerle teşvik edilmektedir.

Kentsel Ağlar yaklaşımının temeli 'ağ yapı' kavramına dayanmaktadır. Ağ yapılar, "İşbirliği yapan kuruluşların aralarındaki mübadele ilişkilerinden oluşan ve bir ilişki ağı içinde kuruluşları birbirlerine eklemleyen yapı" olarak tanımlanmaktadır.

Kentsel ağların oluşum gerekçeleri ve amaçları ise, 1985'te kurulan Avrupa Kent Plancıları Konseyi (ECTP) tarafından 2003 yılında yayımlanan Atina bildirgesinde şöyle ifade edilmiştir;

'Rekabet üstünlüğünü artırmak için her bir kent, fiziksel veya fiilen ya da her iki biçimde de bağlanmış düğümler olarak kentlerle birlikte az veya çok bütüncül sistemler olarak işlev görececek çeşitli ağlara katılmaya zorlanacaktır.'

Bu çok merkezli kentsel ağların çok çeşitli türleri olacaktır; Bunlar:

- Fonksiyonel ve organizasyonel işbirliğinin görünürlüğe eriştiği, büyüklüğü ve üretkenliği ile yarışması veya ortak amaçlar geliştirmesi gereken benzer biçimde uzmanlaşmış kentler ağı;
- Birbirini beslemek için farklı alanlarda uzmanlaşmış kentleri bağlayan ağlar; uzmanlaşma aynı zamanda kamu projelerinin benzer kentler arasında dağılımına da rehber olabilir;
- Mal ve hizmet değişiminin esnek sistemi içerisinde birbirine bağlı kentler ağı;
- Profillerini güçlendirerek rekabet üstünlüklerini artırmak için birlikte bağlanmış ortak çıkarları (ekonomik ve /veya kültürel) paylaşan kentler ağı.

Farklı ağların düğümleri arasındaki bağlantı türleri mal veya bilgiyi işlevsel öğeleri de harekete geçirecek akımların türleri ile doğrudan ilgili olacaktır.

Çok çeşitli yollarla birbirine bağlanmış kentlerin oluşturduğu bu tür çok merkezli ağlar, Avrupa bütününde ekonomik etkinliklerin dağılımını, büyümesini ve güçlenmesini destekleyecektir. Yeni ağların tanımlanması ve bunların içinde kentlerin konumlandırılması bu dinamikleri mekânsal stratejiye çevirecek uzmanların etkin katılımını gerektirecektir.

4. Avrupa Kentsel Şartı (European Urban Charter)

Avrupa Kentsel Şartı, Avrupa Konseyi'nin kentsel politikalarından yola çıkılarak oluşturulmuştur. Bu politikalar 1980-1982 yılları arasında Konseyce düzenlenen "Kentsel Rönesans için Avrupa Kampanyası" kapsamında geliştirilmiştir. İlk Avrupa Kentsel Şartı, Avrupa Konseyi Avrupa Yerel Yönetimler Konferansı'nda Mart 1992'de kabul edilmiştir.

Ancak, teknolojik, ekolojik, toplumsal, ekonomik, ve kültürel alanda yaşanan hızlı değişimler sebebiyle, on altı yıl sonra, Şart'ın bazı ilkelerinin çerçevesi yeniden çizilmiştir. Kentlerin karşı karşıya oldukları çağımız sorunları dikkate alınarak yeniden çizilen ilkeleriyle ikinci Avrupa Kentsel Şartı Mayıs 2008'de Fransa'da kabul edilmiştir. İlk Şart bir temel oluştururken ikincisinde bazı ilkeler daha derinleştirilmiş ve yukarıda bahsedilen değişim alanlarında rollerinin yüksek olduğu düşünüldüğünden kentlerin yönetimlerinin sorumlulukları artırılmıştır.

Şart diğerlerinden farklı olarak hükümetlerin değil yerel yönetimlerin imzasına açılmıştır.

Yerel düzeyde iyi bir kent yönetimi için gerekli bir dizi ilkeyi tek bir metinde bir araya getiren bu şartın amacı:

- Yerel yönetimler için pratik bir kent yönetimi el kitabı oluşturmak;
- Gelecekteki olası bir Kentli Hakları Kongresi için temel ilkeleri oluşturmak;
- Şartın ilkelerini yerine getiren kentler için verilecek uluslararası ödüllere bir baz oluşturmak;
- Fiziksel çevre ve yasalarıyla ilgili yaptırımlar için Avrupa Konseyi'nin bu konulara ilişkin katılımına bir "vize" oluşturmak; aynı zamanda Avrupa Konseyi'nin ve özellikle AYBİK (Avrupa Yerel ve Bölgesel İdareler Daimi Konferansı) in kent sorunlarına ilişkin tüm çalışma sonuçlarının bir çözümlemesini yapmaktadır.

Avrupa'yı kapsayan; halka ve yerel yönetimlere yönelik olan bu kampanya, yerleşimlerdeki yaşamın daha da iyileştirilmesini amaçlamış ve dört temel konuya ağırlık vermiştir.

- Fiziki kentsel çevrenin iyileştirilmesi;
- Mevcut konut stokunun iyileştirilmesi;
- Yerleşmelerde sosyal ve kültürel olanaklar yaratılması;
- Toplumsal kalkınmanın ve halk katılımının özendirilmesi;

Şart'ın, kentsel gelişmenin yönetiminden sorumlu, tanımlı yükümlülükleri olan bir Yerel Yönetim boyutu vardır.

Şart'ın önemle benimsediği temel iki ilke 'işbirliği' ve 'dayanışma'dır. Şart,

- Her bir üye ülkenin yerel yönetimleri arasında; kentsel yerleşimlerdeki yaşam kalitesini yükseltebilmek için;

- Merkezi ve yerel yönetimler arasında; oluşturulacak politikalar ve para kaynaklarının aktarımıyla, karar verme mekanizmalarını merkezden çevre yerleşimlere yaymak amacıyla;
- Yerel yönetimler ve kent sakinleri arasında; kentlerin çeşitli sorunlarını yakından anlamak ve yerel halkı karar verme süreçlerine katmak için;
- Özellikle, ülke sınırlarını aşacak şekilde Avrupa'daki tüm kentler arasında;

işbirliği ve dayanışmayı gerekli görür.

1992 yılında kabul edilen ilk Avrupa Kentsel Şartı'nın ilkeleri aşağıdaki gibidir;

1.Kentlerde Ekonomik Kalkınma:

1. Yerel yönetimlerin, kendi yörelerinin ekonomik kalkınmasını temini
2. Sosyal ve ekonomik kalkınmanın ayrılmaz bütünlüğü
3. Bölge ve yakın çevresinin sosyal ve ekonomik bir parçası olarak; kent
4. Üretim, destek ve gelişimi teşvik edecek yeterli altyapının mevcudiyetiyle sağlanacak ekonomik büyüme ve kalkınma
5. Kent ekonomisinin büyümesi ve kalkınması için önemli bir bileşken olan, kamu-özel sektör işbirliği

2. Tarihi Kentsel Yapı Mirası:

1. Kentsel korumada hassas bir yasal çerçevenin gerekliliği
2. Kentsel mirasın korunması için bilgilendirme politikalarının gerekliliği
3. Yeterli ve yeni finans mekanizmaları ve ortaklıkların gerekliliği
4. Eski el sanatları ve yapı tekniklerinin yaşatılması, canlandırılması gereği
5. Tarihi kentsel dokunun; planlamaya temel veri biçiminde katılarak, çağdaş yaşamla bütünleştirilmesi
6. Ekonomik kalkınmanın, kentsel mirasın korunmasıyla canlandırılması

3. Kentlerin Fiziki Yapıları:

1. Kent merkezlerinin Avrupa'nın kültürel ve tarihi mirasının önemli sembolleri olarak koruma altına alınması
2. Kentlerde açık alanların oluşturulması ve yönetiminin kentsel gelişmenin vazgeçilmez bir parçası olması
3. Mimari yaratıcılık ve imarın, kentsel görünümün kalitesindeki önemli rolü
4. Tüm insanların sağlıklı, yerleşik, güzel ve özendirici bir çevrede yaşama hakkı
5. Bir kentin canlılığının, dengeli meskûn alanların oluşturulması ve merkezdeki konut dokusunun korunmasıyla sağlanması

4. Yerleşmelerde Kültür:

1. Tüm kent sakinlerinin kültürel faaliyetlerden faydalanma hakkı
2. Yerleşimlerin kültürel oluşumunun ekonomik ve sosyal gelişmeye katkısı
3. Güçlü bir bağ olarak, farklı milliyet, bölge ve ülke halkları arasındaki kültürel alışveriş
4. Kültürel gelişim ve gerçek bir kültürel demokrasi için; yerel yönetimlerin, toplum birimlerinin, gönüllü kuruluşların ve özel sektörün artan dayanışma gereksinimi
5. Kültürel çoğulculuğun (çeşitlilik), yenilikleri ve yenilikçi denemeleri öngörmesi
6. Yerel yönetimlerce dengeli biçimde tesis edilmiş kültürel turizmin, toplum üzerindeki olumlu etkisi

5. Kentlerde Çevre ve Doğa:

1. Yerel yönetimlerin, doğal ve enerji kaynaklarını, uygun ve akılcı bir biçimde, yönetme ve idareli kullanma sorumluluğu
2. Yerel yönetimlerin kirliliğe karşı politikalar uygulaması
3. Yerel yönetimlerin doğayı ve yeşil alanları koruma yükümlülüğü
4. Doğayı korumanın toplumsal gururu ve bağlılığı geliştiren bir faktör olması

6. Kentlerde Sağlık:

1. Kentsel çevrenin tüm kentlilere iyi sağlık koşullarını sağlaması
2. İyi sağlık koşullarının temini için; kişilerin temel ihtiyaç maddelerinin güvenilir ve sağlıklı biçimde sunumu
3. Yerel yönetimlerin; toplum kaynaklı sağlık girişimlerini ve katılımları teşvik etmesi
4. Kent sağlığı uluslararası bir önem de taşıdığından, yerel girişimlerin uluslararası programlarla ortak yürütülmesinin öngörülmesi

7. Konut

1. Konutta bireyin mahremiyetinin olması
2. Her insan ve ailenin; güvenli, sağlam bir konut edinme hakkı
3. Yerel yönetimlerin, konutla seçenek, çeşitlilik ve ulaşılabilirliği artırması
4. Sosyal ve ekonomik olanakları kısıtlı olan kişi ve ailelerin haklarının, yalnızca pazar mekanizması koşullarına terk edilmemesi
5. Yerel yönetimler tarafından, ev sahibi olabilmek ve kullanım süresi güvencesinin sağlanması
6. Eskimiş konut dokusunun yenilenmesinin bedelinin burada oturan, sosyo-ekonomik seviyesi düşük gruplara yüklenmemesi

8.Ulaşım ve Dolaşım:

1. Özellikle özel araçlarla, seyahat hacminin azaltılması gerekliliği
2. Dolaşım, yaşanabilir bir kent oluşturmaya yönelik bir biçimde düzenlenmeli ve çeşitli ulaşım alternatiflerine izin vermeli
3. Sokağın sosyal bir arena olarak algılanması
4. Sürekli bir eğitim ve öğretim çabası gerekliliği

9.Halk Katılımı, Kent Yönetimi ve Kent Planlaması:

1. Yerel politik yaşama halkın katılımını temin için; halk temsilcilerini, özgür ve demokratik olarak seçebilme hakkı
2. Yerel politik yaşamda etkin bir katılım için; halkın yerel, politik ve idari yapılarda belirleyici olması gereği
3. Toplum geleceğini etkileyecek her tür önemli projede halka danışma gereği
4. Kent yönetimi ve planlamasının; kent karakteri ve özel niteliklerine ilişkin yeterli bilgiye dayandırılması
5. Yerel politik kararların; uzmanlardan oluşacak ekiplerce gerçekleştirilecek kentsel ve bölgesel planlara dayandırılması
6. Karar verme sürecinin sonucunda ortaya çıkan politik tercihlerin anlaşılabilirliği ve hayatiyeti
7. Gençlerin toplum yaşamına katılımının yerel yönetimlerce sağlanması

10.Kent Güvenliğinin Sağlanması ve Suçların Önlenmesi:

1. Net bir güvenlik ve suç önleme politikasının, alınacak önlemlere, kanuni yaptırımlara ve müşterek desteğe dayandırılması
2. Yerel güvenlik politikasının; güncelleştirilmiş, kapsamlı istatistik ve bilgilere dayandırılması
3. Suçun önlenmesinin toplumun tüm üyelerini ilgilendirmesi
4. Etkili bir kent güvenlik politikası için; emniyet güçleri ve yerel halkın yardımlaşması
5. Uyuşturucu karşıtı yerel politikanın oluşturulması ve uygulanması
6. Suçların tekrarını önleyici programlar ve hapis cezaları yerine alternatif çözümler üretilmesi
7. Yerel güvenlik politikasının temel unsuru olarak mağdurların kolanması
8. Suçların önlenmesine öncelik verilmesi ve buna bağlı mali kaynakların yaratılması

11.Kentlerdeki Özürlü ve Sosyo-Ekonomik Bakımdan Engelliler:

1. Kentlerin, herkesin her yere erişebilirliğini sağlayabilecek şekilde tasarlanması
2. Özürlü ve engellilere ilişkin politikaların, hedef gruplar için aşırı himayeci değil, toplumla bütünleştirici olması

3. Özürlüler ve azınlıkları temsil eden derneklerin kendi aralarındaki işbirliği ve dayanışması
4. Evler ve işyerlerinin özürü ve engellilere uyarlanabilir biçimde tasarlanması
5. Seyahat, iletişim ve kamu ulaşımının tüm insanlar için erişilebilir olması

12.Kentsel Alanlarda Spor ve Boş Zamanları Değerlendirme:

1. Tüm kent sakinlerinin, eğlence, dinlence ve spor faaliyetlerinde yer alma hakkı
2. Spor alanlarının sağlıklı, ve güvenli olarak tasarlanması
3. Her kent sakininin kişisel potansiyelleri doğrultusunda istediği sporu yapma hakkı

13.Yerleşimlerde Kültürlerarası Kaynaşma:

1. Kent politikalarının temel unsuru olarak ayrımcılık karşıtlığı
2. Yerel yönetimlerce göçmenlerin, yerel politik yaşama etkin katılımının sağlanması
3. Kentlerde uygulanan kültür ve eğitim politikalarının ayrımcı olmaması
4. Yerel yönetimlerin, iş olanaklarından eşit faydalanmayı sağlaması
5. Göçmen topluluklarının, sosyal ve fiziki çevresiyle bütünleşmesi anlamında, kültürlerarası kaynaşma

2008 yılında kabul edilne Avrupa Kentsel Şartı II 'de ise altı çizilen konular özetle şu şekildedir;

1. Artan çevresel krizler nedeniyle, Şart yerel yönetimlere, sürdürülebilir kentlerin ve yerleşmelerin acilen kurulması sorumluluğunu yüklemektedir. Daha sürdürülebilir bir kentsel gelişme için kentsel ekolojinin sağlanması gerekmektedir. Bu yönde, örneğin kentsel yayılma engellenerek, yerleşmelerin daha kompakt olması sağlanmalıdır.
2. Kentliler kentin ayrılmaz bir parçası olarak görülmekte ve yerel yönetimler kentlilerin katılımının artırmaya yönelik her türlü aracın (halk meclisi, referandumlar, e-demokrasi vb.) geliştirmekle yükümlü kılınmaktadır. 'Kentsel demokrasi' (urban democracy) Şart'ta vurgulanan bir konu haline gelmektedir.
3. Kentlerdeki sosyal, kültürel çeşitlilik dikkate alınarak, kentsel hizmetlere erişimde eşitlik sağlanması önemli olmaktadır. Kentler çok kültürlü, çok dinli, çok farklı nesillerin bir arada yaşadığı ve çalıştığı mekanlardır. Kentlerde, kültür, din, sosyal statü, yaş, cinsiyet, engellilik vb. herhangi bir sebepten oluşabilecek ayrımcılık ve eşitsizlik engellenmelidir.
4. Kentler 'yaratıcılığın' mekanı olarak görülmekte, son zamanlarda globalleşmenin bir etkisi olan tektipleşmenin aşılması, özellikle mimari alanda 'çeşitliliğin' artırılması çağrısı yapılmaktadır. Ayrıca,

yerel kültürlerin ve yerel hafızanın önemi öne çıkartılmalıdır.

5. Kentler refahın da merkezidir. Bu nedenle, Avrupa'nın gelecek ekonomik büyümesinin temeli olan bilgiye dayalı ekonomilerin (*knowledge-based economy*) kentlerde geliştirilmesinin önemi vurgulanmaktadır. Bu kapsamda, örneğin dijital kentlerin kurulması istenmektedir.
6. Kentlerin gelişiminin sadece kendi sınırları içinde olmadığı, dahil olduğu bölge düzeyinde işbirlikleri kurularak bölgesel denge kurulmasının önemli olduğu vurgulanmaktadır.
7. Etik yönetim (*ethical governance*) sağlanmalıdır. Yönetişim, düzenli zaman aralıklarında izlemeye ve değerlendirmeye tabii olmalıdır.

5.Kentsel Gelişim Strateji Çerçevesi (Urban Development Strategy Framework)

Kentsel Gelişim Strateji Çerçevesi; kentin sosyal, ekonomik ve mekânsal gelişim hedefleri ve eylem alanlarını içinde barındıran, mekânsal strateji ve eylem planının temel ürünüdür.

Kentsel Gelişim Strateji Çerçevesi'nin amacı,

- Etkili bir kentsel yapılanma ve gelişme için tutarlı bir kentsel gelişim politikası yaklaşımı geliştirmek,
- Gelişim politikalarını yönlendirmek,
- Ortak vizyon doğrultusunda kentteki tüm paydaşların bir araya gelerek stratejik hedefleri ve eylem alanlarını belirlemektir.

Kentsel Gelişim Strateji Çerçevesi, kentte var olan mekânsal, ekonomik, sosyal ve ilişkisel sistemleri üst üste koyarak, kent için yeni bir senaryo oluşturulmada bir araçtır. Kentsel Gelişim Strateji Çerçevesi'ne işlerlik kazandırmak için aşağıda aşamaların yerine getirilmesi şarttır.

Bunlar;

- Kentteki paydaşların oluşturduğu ortak vizyonu ortaya koymak
- Hâlihazır durumdaki sosyal, ekonomik ve mekânsal sorun, potansiyel, tehdit ve olanakları ortaya koymak
- Stratejik hedeflerin nasıl uygulanabileceğine ve sürecin nasıl yönetilebileceğine dair çerçeveyi çizmek
- Gelişim sürecinin izlenmesi ve kontrol altında devam etmesi için bir program sunmaktır.

Kentsel Gelişim Strateji Çerçevesi'ne şeklini veren temel öğeler;

- Vizyon
- Stratejik Hedefler
- Eylem Alanları

şeklinde tanımlanmaktadır.

6. ÇEKÜL Vakfı'nın Koruma İlkeleri

ÇEKÜL Vakfı, tarihi ve kültürel değerlerin, kentsel gelişme ve dönüşümün tetikleyici bir gücü olarak ortaya konulmasını, strateji ve önceliklerde kültürel değerlerin korunması ve yaşatılmasını sürekli olarak gündemde tutmaktadır.

ÇEKÜL Vakfı, yapı, sokak, doku, mahalle, kent ölçeğinde yapmış olduğu koruma çalışmalarını, günümüzde havza ve bölge ölçeğine taşıyarak bütüncül bir yaklaşım ortaya koymaktadır. ÇEKÜL Vakfı'nın, tarihi ve kültürel mirasın korunması yönünde ortaya koyduğu yaklaşımlar, program ve projeler aşağıda belirtilmiştir.

- Kamu, özel ve sivil işbirliği yaklaşımı,
- Yapı, sokak, doku, mahalle, kent, havza ve bölge ölçeğinde proje geliştirme anlayışı, (kendini koruyan kentler, 7 kent 7 bölge, havza birlikleri)
- Kültür öncelikli kentsel dönüşüm ve gelişim,
- İş odaklı proje geliştirme anlayışı (kent atölyeleri),
- Yerelden başlayan katılımcı karar alma yönetim anlayışı,
- Geleceğin kurgulanmasında bütüncül ve stratejik yaklaşım (Yol Haritası)
- Eyleme dayalı koruma pratiği yaratma,
- Kültürel Eğitim Programları (Kentler Çocuklarıdır, Bana Kendimi Kentimi Tanıt, Kültür Elçileri, Yaz Okulları)
- Geçmiş ile bugünün gelecekte barışması (Barışan Kentler)

Ulusal ve uluslararası ölçekte ortaya konulan yeni yaklaşım ve ilkeler dikkate alındığında;

- Kentsel gelişimin kontrollü ve denge içerisinde gerçekleştirilmesi,
- Ulaşım olanaklarının ve çeşitliliğinin artırılması,
- İşbirliklerinin teşvik edilmesi,
- Kent kimliğinin güçlendirilmesi,
- Toplumsal ve ekonomik bütünleşmenin sağlanması,
- Kentsel ve bölgesel bütünleşme ortamlarının yaratılması,
- Tarihi ve kültürel mirasın kentsel gelişim ve dönüşüm sürecinde öncelikli gündem olarak ele alınması

vb. konular Denizli Yol Haritası'nın strateji ve önceliklerinin belirlenmesinde önemli olmuştur.

BÖLÜM 3: STRATEJİK PLAN ÖRNEKLERİ

Kent ölçeğinde hazırlanan Stratejik Planlar, başta kenti yönetenlerin vizyonu olmak üzere, ortak vizyonun geniş katılımı ile benimsenmesi ile başlayan, hedefler ve eylem alanları ile program ve projelerle vizyonun gerçekleştirilmesi sağlayan bir politikalar bütünüdür.

Raporda, Londra, Leicester, Prag ve Sydney örnekleri incelenmiş, her biri farklılık gösteren planların özellikleri ve ana stratejileri özetlenmiştir.

1.Londra Stratejik Planı

Londra, mekânsal gelişim politikalarının ana çerçevesi Belediye Başkanı ve ekibinin hazırlamış olduğu stratejik plan üzerinden oluşturulmaktadır. Halen yürürlükte olan Londra Stratejik Planı 2000 yılında, Belediye Başkanı'nın göreve gelmesiyle hazırlanmış, 2004 yılında, ana çerçeveye sadık kalınmak üzere plana bazı eklemeler yapılmıştır. 2008 yılında ise yeni başkan tarafından plan yeniden ele alınmış, çözüm önerileri ve hedeflerin belirlenme yönteminde değişikliklere gidilmiştir.

Belediye Başkanı, stratejik planlama ve bu kapsamda hazırlanması gereken mekânsal gelişim planının güncellenmesinden sorumludur. Bu plan Londra'ya bağlı diğer ilçe belediyelerinin de, gelişim planlarını hazırlarken rehber alması gereken bir dokümandır.

2000 yılında kurulan Greater London Authority (GLA), Londra İl Belediyesi ve 32 İlçe Belediyesinden sorumlu yapıdır. Bu otoriteye, Londra Belediye Başkanı doğrudan başkanlık etmektedir.

Stratejik Plan'da öncelikli olarak ele alınması gereken 3 konu belirlenmiştir.

Bu konular,

- Londra'lıların sağlığı
- Fırsat eşitliği
- İngiltere'nin gelişimine katkısıdır.

Stratejik planın temel bileşenleri, vizyon ve hedeflerdir. Hedeflerin kapsamı belirlenen stratejik temalara göre şekillenmektedir.

2000 yılında hazırlanan Londra Stratejik Planı'nın vizyonu,

- Güçlü; çeşitli ve uzun dönemde ekonomik büyümeyi sağlamak
- Sosyal bütünleşme; tüm Londra'lıları, Londra'nın geleceğinin başarısına dahil etmek
- Londra'nın çevresinde ve doğal kaynaklarında temel gelişmeler sağlamak hedeflerini temel alarak Londra'yı 'örnek' ve 'sürdürülebilir' bir dünya şehri yapmaktır.

Belediye Başkanı tarafından vizyonun hayata geçirilebilmesi ve stratejilerle entegre edilebilmesi için her strateji için 5 tema belirlenmiştir. Bunlar;

- İnsanlar için kent
- Refah kenti
- Adil kent
- Erişilebilir kent
- Yeşil kent

Her tema bir hedefe dönüştürülmüştür. Bunlara ek olarak Başkan'ın mekânsal gelişim stratejisini bütünleyen bir hedef daha eklenmiştir. Londra mekânsal gelişim stratejik hedefleri:

- Londra'nın büyümesini yeşil alanları yok etmeden kendi sınırları içerisinde tutmak
- Londra'yı yaşayanları için daha sağlıklı ve iyi bir kent haline getirmek
- Londra'yı güçlü, çeşitli ve uzun dönemde ekonomik büyümeyi yakalamış bir refah kenti yapmak
- Sosyal ayrılmaya karşı sosyal bütünleşmeyi sağlamak
- Londra'nın erişilebilirliğini arttırmak
- Örnek bir dünya kenti olarak iklim değişikliği konusunda duyarlı, daha iyi tasarlanmış, daha çekici ve yeşil bir kent haline getirmek.

2.Leicester Stratejik Planı

Leicester Mekânsal Gelişim Strateji Planının taslak raporu, paydaşlar ve ilgili kurumlarla tartışılmak üzere 2008 yılında hazırlanmıştır. Plan içeriği; vizyon, öncelikli eylem alanları, stratejik hedefler ve 18 politikadan oluşmaktadır.

Leicester vizyonunun oluşturulmasında kentin sürdürülebilir bir yapıya ulaşması hedeflenmektedir.

Bu amaçla; Leicester vizyonu,

"Halkla ortak, refahı yakalamış, güzel bir kent yaratmak"

olarak tanımlanmıştır.

Öncelikli eylem alanları ise;

- Çocukların geleceğine yatırım yapmak
- Araç kullanmayanlar için planlama yapmak
- Zararlı karbon atıklarını azaltmak
- Gelişen ve güvenli bir toplum yaratmak
- Refah ve sağlık seviyesini yükseltmek
- Leicester markasını yüceltmek
- İşgücüne ve girişimciliğe yatırım yapmak olarak tanımlanmıştır.

Kent vizyonuna bağlı kalınarak oluşturulan stratejik hedefler ise aşağıdaki gibi sıralanmaktadır:

- Dezavantajlı alanlarda mekânsal eşitsizlikleri azaltmak (iş, konut, eğitim, sağlık ve diğer hizmetler) ve sosyal ayrıışmanın önüne geçmek için kentsel dönüşümü sağlamak.
- Özellikle yerlerde çevreyi korumak, gereken yerlerde ise hem

- yaşamak hem çalışmak için daha güvenli, çekici mekânlar yaratmak
- Hava kalitesi, daha iyi tasarlanmış konutlar, eğlence ve yaşam alanlarıyla kentlilerin sağlığını korumak
 - Ekonomik refah, iş fırsatları ve yarışabilirliği arttırmak ve geliştirmek
 - Eve, işe, ve hizmetlere erişimi yaya-taşıt-bisiklet ve yüksek kalitede toplu taşıma hizmetleri ile arttırmak
 - Habitatları koruyup geliştirerek bio çeşitliliği korumak
 - Var olan altyapıyı etkin ve etkili bir şekilde kullanarak, atık azaltımını optimize etmek, enerji kullanımını azaltarak, yenilenebilir enerji üretimini maksimize ederek, var olan kaynakların dikkatli kullanılmasını sağlamak.
 - İklim değişikliğinin ölçek ve etkisini azaltma amacıyla yapılaşma ve mimari gibi konularda eyleme geçmek
 - Yüksek çevre standartları ve sosyal kazanımlar için gelişme alanlarında iyi tasarımı desteklemek
 - Leicester'da bulunan çeşitli topluluklara hizmet edecek kültür ve eğlence faaliyetlerinin yüksek standartlarda geliştirmek
 - Engellilerin erişimini arttırmak ve geliştirmek

18 Politikadan her biri ise eylem alanı gruplarını ifade etmektedir. Her politikanın somutlaştırılması anlamında çeşitli eylemler tanımlanmıştır. Bunlar;

- Politika 1 : Kentsel Gelişim Stratejisi
- Politika 2 : İklim değişikliği
- Politika 3 : Kaliteli mekânlar yaratmak
- Politika 4 : Stratejik dönüşüm alanları
- Politika 5 : Konut stratejisi
- Politika 6 : Ashton yeşili
- Politika 7 : Alt bölge konut büyümesi
- Politika 8 : Gelişen konut alanları
- Politika 9 : Yeni yerleşim birimi merkezleri
- Politika 10: Çingeneler, gezginler ve gösteri insanları
- Politika 11: İş fırsatları
- Politika 12: Ticaret hiyerarşisi
- Politika 13: Kent merkezi
- Politika 14: Talep yönetimi
- Politika 15: Yeşil sistem
- Politika 16. Sıkıştırılmış yeşil alanlar
- Politika 17. Kültür stratejisi yönetimi ve gelişiminin sağlanması
- Politika 18. Yatırımcı katkıları

olarak sıralanmaktadır.

3.Prag Stratejik Planı

Çek Cumhuriyetinin başkenti Prag, yönetim sistemindeki değişim ile büyük bir dönüşüm sürecine girmiştir. Bu yeni sistemde dünya ile daha fazla entegre olmayı hedefleyen Prag, turizm potansiyellerini bu yönde kullanarak, ekonomik, sosyal, mekânsal boyutlarda gelişim kurgusunu içeren bir stratejik planı 2000 yılında onaylamıştır. Stratejik Plan 15-20 yıllık uzun bir dönem için hazırlanmıştır. Diğer taraftan, dinamik ve kentin koşullarına ve değişimlerine cevap verebilen bir plan olması için güncellenerek yeniden ele alınması esas alınmıştır.

Yeni bir deneyim olan stratejik plan, Prag'ta yaşayan, çalışan, iş yapan herkesin katılımı ile **'uzlaşma'** ve **'anlaşmaya'** dayanarak oluşturulmuştur.

Bu kapsamda 1994 yılında katılım çalışmaları başlamıştır. 1995-1998 yılları arasında stratejik planın hazırlığının birinci aşamasında İngiltere'den bu konuda yardım alınmıştır. İkinci aşamada, Prag'daki kamu sektörünü, özel sektörü, politikacıları, halkı, uzmanları, sektörel iş gruplarını, yöneticileri bir araya getiren bir diyalog süreci yaşanmıştır. Bu gruplar bir günlük ya da haftalık atölye çalışmalarında bir araya gelerek kentin gelişimi için temel soruları tartışmışlar ve öneriler geliştirmişlerdir. Bu sürece toplam 1000 kişi katılmıştır. Stratejik plan 15 atölye çalışması ve benzeri çalışmaların sonuçlarını yansıtmaktadır.

Stratejik Plan kent yönetiminde önemli rol oynamaktadır. Bu bağlamda;

- Stratejik Planın hazırlanması, Prag Politik Topluluğu (Prag Political Community) tarafından başlatılır ve güvence altına alınır. Bir kez Prag Belediye Meclisi tarafından onaylandıktan sonra, otomatik olarak yerel yönetim politikasına dahil edilir.
- İlçe belediyelerine kendi yerel gelişme planlarını hazırlamaları için bir kavramsal çerçeve sunar.
- Öncelikle Prag vatandaşlarının ihtiyaçlarına dayanmaktadır. Stratejik vizyonun ve uygulama önerilerinin hazırlanmasında halkın katılımını sağlamak üzere bir **Forum** oluşturulmuştur.
- Stratejik Plan, devlet yöneticileri ile temasa geçmede önemli bir doküman olacaktır. Gelecekteki uzlaşmalar ve sorumluluk paylaşımı (finansal destek, yasal ve diğer formlardaki destekler) için önemli bir altlık teşkil edecektir.
- Prag ve komşu bölgenin (Central Bohemian Region) Eşgüdümlü Gelişim Stratejisinin kurulması için kullanılacaktır.
- Bölgesel Operasyonel Plan için Avrupa Birliği ile iletişime geçilerek fon sağlanması için önemli bir altlık olacaktır.
- İş gruplarına (yatırımcılara), belediyenin uzun dönem hedefleri, gelecekteki fırsatlar ve durumlar hakkında bilgi sağlayarak, ortak proje geliştirmeyi teklif etmektedir.
- Sektörel kavramlar (ör. Ulaşım, altyapı) bağlamında temel amaç ve ilkeleri tanımlar. Genel düzeyde diğer sektörlerle koordinasyonu garantiler ve bağlantıları işaret eder.
- Arazi kullanımı için yol gösterici ilkeleri sağlar.

Prag Stratejik Plan vizyonu;

"Başarılı, refah seviyesi yüksek, uluslar arası düzeyde tanınan, yaratıcı, güvenli, eşit fırsatlar sunan, kentsel ve doğal çevre dengesini kuran, işleyen, yüksek ulaşım ve altyapı standartlarına ulaşan, etkin idari yapı, ve açık kent yönetimine sahip kent." olarak tanımlanmıştır.

Prag Stratejik Planı 5 tema çerçevesinde geliştirilmiştir. Bunlar;

- **Kent Ekonomisi:** Başarılı, yarışan, büyüyen, halkının yaşam koşullarını garantileyen, gelişen iş çevresine sahip, turistler için çekici, kamu politikalarını hayata geçiren ve verim almak için yeterli kaynağa sahip bir kent yaratmak için projeler üreten.
- **Yaşam Kalitesi:** Yaşayanların ve ziyaretçilerin memnuniyetlerini sağlayan, çekici, iyi yaşam standartları, dengeli toplum yapısı ve eşit fırsatlar sunan.
- **Çevre Kalitesi:** Sürdürülebilir gelişme ilkelerine bağlı kalarak, ekolojik sorunların azaltıldığı, konut ve toprak arasında denge

- sağlayan, temiz, dengeli ve sağlıklı.
- **Ulaşım ve Teknik Altyapı:** Şehrin ve ekonomisinin uygun bir şekilde devam etmesini sağlayacak şekilde modernize edilen ve çalıştırılan, şehrin tüm gelişimini destekleyen, teknik gelişmeler ile uyum içinde, güvenilir, verimli ve çevre dostu.
- **Kent Yönetimi:** Dinamik, açık, kamu hizmetlerinin sunumunda verimli, kamu düzenini koruyan, iş amaçlı ortaklıklarla işbirliği yapan, yönetimde halkın katılımını destekleyen.

Ardından bu temalar çerçevesinde stratejik amaçlar (Strategic Aims) tanımlanmıştır. Bunlar;

Kent Ekonomisi:

1. Başkent ve iyi bir komşu kent olarak rolünü güvence altına almak.
2. Yeni Avrupa'nın önemli bir parçası olarak gelişmek.
3. Şehrin potansiyellerini gelişen ve yarışan bir ekonomi için kullanmak.
4. Ekonomik aktivitelerini kentin ihtiyaçları ve potansiyelleri doğrultusunda güvence altına almak, ayırt edici özelliğini ve sürdürülebilir ilkelerini desteklemek.
5. Stratejik amaçların gerçekleştirilmesini sağlayacak yeterli finansal kaynakları garantilemek.

Yaşam Kalitesi:

1. Eğitim merkezi olarak geleneksel rolünün devamını sağlamak.
2. Konut üretiminin daha dinamik olmasını ve dönüşüm için fon desteği sağlamak.
3. Yaşayanlar ve ziyaretçiler için güvenli kent imajı oluşturmak.
4. Kentlinin, kentle gurur duymasını sağlamak, kentsel kimliği güçlendirmek, kent yönetiminde katılımı artırmak.
5. Çeşitli (kültürel) etkinlikleri desteklemek.

Çevre Kalitesi:

1. Çevreyi her açıdan (hava kirliliği, su kirliliği), derece derece iyileştirmek.
2. Enerji ve madde akışının sürdürülebilirliğini sağlamak.
3. Kentsel arazi ve doğal çevre arasında mümkün düzeyde kalıcı denge sağlamak.
4. Kentsel gelişim şemasını kültürel ve tarihi mirasa saygılı şekilde hazırlamak.

Ulaşım ve Teknik Altyapı:

1. Çekici ve entegre toplu taşıma sistemi.
2. Özel araç kullanımının yönetimi ve özel araç kullanımının azaltılması.
3. Avrupa ulaşım ağı ile bütünleşmeyi sağlamak.
4. Yayalar ve bisiklet sürücüleri için uygun koşullar oluşturmak.
5. Kaliteli ve güvenilir içme suyu sağlamak.
6. Ekolojik kabul edilebilirliği olan su drenajı sağlamak.
7. Enerji kaynaklarının ekonomik ve sürdürülebilir kullanımını garantilemek.
8. Avrupa standartlarına yükseltecek bilgi alışverişini sağlamak.

Kent Yönetimi:

1. Prag'ın başkent olarak konumunu güçlendirmek.
2. Kent yönetim verimliliğini artırmak, kalite standartlarını artırmak, sorunların çözümünde halk katılımını garantilemek.
3. Kalite bilgi servislerinin etkin kullanımını sağlamak.

Daha sonra her bir stratejik amaç için uygulama program ve ilkeleri tanımlanmıştır. Projeler bunlara uygun geliştirilecektir.

Stratejik Plan vizyon, amaçlar, programlar, ilkeler ve projeler tanımlandıktan sonra mekânsal gelişim şeması çizilmektedir.

4.Sydney Stratejik Planı

Sydney Stratejik planı, 2030 yılı hedef alınarak hazırlanmıştır. Stratejik plan sosyal, ekonomik, çevresel, kültürel ve idari konular için bir çerçeve sunmaktadır. Sydney tüm bölgesi ile ele alınır ve kent metropoliten bölgenin 'iş' ve 'kültür' odağı olarak görülür.

Stratejik plan komisyonda onaylanmadan önce halk görüşüne sunulur ve öneriler doğrultusunda revize edilir.

Stratejik plan, etkili bir uygulamanın, merkezi ve federal hükümet, diğer yerel meclisler, eğitim kurumları, iş gruplarından oluşan bir ortaklığa dayanan yeni bir yönetim sistemi ile başarılı olabileceğini vurgulamaktadır. Ayrıca, toplulukların katılımı ve güçlendirilmeleri için yeni yolların gerekeceği belirtilmektedir.

Vizyon:

"Sürdürülebilir Sydney 2030: Yeşil, Global, Bağlantılı"

şeklinde belirlenmiştir.

Sydney Stratejik Planı, vizyon tanımının ardından öncelikle **kenti dönüştürmek için 5 büyük adım** tanımlamaktadır. Bunlar;

1. Global Sydney'in Kalbindeki Kent Merkezini Canlandırma
2. Kent içi Bütünleşik Ulaşım Sistemi
3. Yaşanılan Yeşil Ağı
4. Şehrin Kırsal Toplulukları için Odak olabilecek Ulaşım Odakları
5. Dönüştüren Gelişim ve Sürdürülebilir Yenileme

Vizyona ulaşmak için gereken eylem alanlarını belirleyecek 10 adet stratejik yön (Strategic Directions) tarif edilmiştir. Bunlar;

1. Global Ölçekte Yarışabilir ve Yaratıcı
2. Lider Çevre Performansçısı
3. Birbiriyle Bağlanmış bir Kent için Bütünleşik Ulaşım Sistemi
4. Yürüme ve Bisiklet Kenti
5. Yaşayan ve Çekici Kent Merkezi
6. Güçlü Etkin Yerel Topluluklar ve Ekonomiler
7. Kültürel ve Yaratıcı Kent
8. Çeşitli Sosyal Gruplar için Konut
9. Sürdürülebilir Gelişim, Yenileme ve Tasarım
10. Etkin Yönetim Yapısı ile Uygulama

Her stratejik yönün altında hedefler belirlenmiştir;

Stratejik Yönler ve Hedefler

1. Global Ölçekte Yarışabilir ve Yaratıcı:

- 1.1. Kent Merkezinde büyüme ve değişim planı
- 1.2. Global ölçekte yarışabilir kümeler ve ağları güçlendirme
- 1.3. Global kent fonksiyonunu destekleme planı
- 1.4. Kentin yaratıcı kapasitesini ve potansiyelini geliştirme
- 1.5. İş yarışabilirliğini güçlendirmek.
- 1.6. Turizm altyapısını, değerlerini ve markalaşmayı geliştirmek.

2. Lider Çevre Performansı:

- 2.1. Kent sınırları içerisinde yerel enerji üretim kapasitesini su altyapısını artırma
- 2.2. Atık üretimini ve toplama alanlarına biriken su kirleticilerini azaltma
- 2.3. Mevcut binaların çevresel performanslarını iyileştirme
- 2.4. Yönetimin uygulamaları ile çevre performansında liderlik gösterme

3. Birbiriyle Bağlanmış bir Kent için Bütünleşik Ulaşım Sistemi:

- 3.1. Sydney Bölgesi'nden Sydney Kenti'ne toplu taşıma ile erişimi güçlendirmek
- 3.2. Kent içinde entegre toplu taşıma ağı geliştirmek
- 3.3. 'Kalbi korumak amacıyla' Ulaşımın kent merkezindeki ve etkinlik odaklarında açık alanlar üzerindeki etkisini azaltmak
- 3.4. Bölgesel yolları toplu ulaşımı destekleyecek ve kent içindeki trafiği azaltacak şekilde yönetmek

4. Yürüme ve Bisiklet Kenti:

- 4.1. Kent içinde ve bütününde güvenli, bağlantılı, yeşil sistemlerle bağlanmış yaya ve bisiklet ağı geliştirmek
- 4.2. Kent merkezinde yaya ve bisiklet dolaşımına daha fazla öncelik vermek
- 4.3. Kentteki iş odakları ve mekânlarda yeşil yolculuğu desteklemek

5. Yaşayan ve Çekici Kent Merkezi:

- 5.1. Kentin kamusal alanlarının kimliklerini güçlendirmek ve toplanma, boş vakit, dinlenme amaçlı mekânları artırmak
- 5.2. Kent Merkezi için etkinlik odaklanma alanları sağlamak
- 5.3. Kent merkezindeki mevcut yeşil alanların yönetimini sağlamak ve güçlendirmek
- 5.4. Ticaret için yol boyu küçük dükkânların artırmak
- 5.5. Uygun küçük ölçekli işyerlerinin kent merkezinde yerleşip büyümelerini desteklemek
- 5.6. Kent merkezinde yeni ve çeşitli restoran ve barların gelişimini desteklemek.

6. Güçlü Yerel Topluluklar ve Ekonomiler:

- 6.1. Kırsal alanların rolünü korumak ve güçlendirmek
- 6.2. Yerel topluluklar için alışveriş, yaratma, öğrenme, çalışma, toplanma alanlarının niteliğindeki etkinlik odakları ağını oluşturmak
- 6.3. Kent bütününde, zengin bir içerikten oluşan, erişilebilir, toplum düzeyinde, sosyal altyapı, hizmet ve

- programlar geliştirmek
- 6.4. Yerel ekonomi ve istihdamı geliştirmek ve desteklemek
- 6.5. Yaşam boyu eğitim olanaklarını artırmak

7. Kültürel ve Yaratıcı Kent:

- 7.1. Avustralya yerlilerinin kültürel mirasının ve çağdaş ifadelerinin değer kazanması geliştirilmesini cesaretlendirmek
- 7.2. Kültürel aktiviteleri, katılımı ve etkileşimi desteklenmek
- 7.3. Yaratıcı endüstrilerin desteklenmesi
- 7.4. Kültürel işbirliklerini güçlendirmek ve kültürel liderlikler sağlamak.

8. Çeşitli Sosyal Gruplar için Konut:

- 8.1. Konutun özel sektör/piyasa tarafından sunumunu kolaylaştırmak
- 8.2. Farklı türdeki hane yapıları ve yaşam biçimleri için konut üretimini garantilemek.
- 8.3. Konutların önemli miktarının dar gelirli için üretilmesini garantilemek
- 8.4. 'Ödenebilir Konut' üretimini kolaylaştırmak ve gelişimini sağlamak.
- 8.5. Çok düşük gelir grupları için sosyal konut üretimini kolaylaştırmak ve büyümesini sağlamak
- 8.6. Çok düşük gelir grubundan orta gelir grubuna kadar sosyal gruplar için konut üretmeye yönelik ortaklıklar ve stratejiler geliştirmek

9. Sürdürülebilir Gelişme, Yenileme ve Tasarım:

- 9.1. Yenileme alanlarının kentin sürdürülebilirliğine katkı sağladığını garanti altına almak
- 9.2. Kentin, sokaklarını, caddelerini, parklarını, meydanlarını, açık alanlarını tanımlamak, iyileştirmek ve kamusal yaşamdaki rollerini güçlendirmek
- 9.3. Güzel bir kent için plan hazırlama ve tasarım uzmanlığını geliştirmek
- 9.4. Yeni gelişmelerin kent çevresindeki doğal alanlar ile entegre olduğunu garantilemek
- 9.5. Kentin uzun dönemli gelişimi için planlamak

10. Etkin Yönetim Yapısı ile Uygulama:

- 10.1. Sydney 2030'un önceliklerini gerçekleştirmek için bütünleşik planlama ve organizasyonel düzenlemeler yapmak
- 10.2. Topluluk katılımı, görev ve sorumluluk paylaşımına, ortaklıklara öncelik vermek
- 10.3. Şehrin uzun dönem finansal sürdürülebilirliğini garantilemek.
- 10.4. Değişim için ortaklıklar kurmak ve takibini yapmak
- 10.5. Yaratıcı finansman ve fon yaklaşımlarını geliştirilmek
- 10.6. Sürdürülebilir Sydney 2030'u yeniden gözden geçirilmek, takibini ve uygulanmasını yapmak

Daha sonra her bir hedefin altında eylemler (Actions) tanımlanmıştır. Stratejik Plan, 2030 yılı için 10 adet somut hedef ortaya koymuştur. Bunlar;

- Hedef 1:** 2030 yılında, 1990 yılına göre gaz emisyonu %50 indirilecek.
- Hedef 2:** 2030 yılında, enerji talebinin %100'ü karşılanacak kapasiteye ulaşacak.
- Hedef 3:** 2030 yılında, kentte en az 132.000 konut (48.000 ek konut) çeşitli hane büyükleri dikkate alınarak sağlanacak.
- Hedef 4:** 2030 yılında, kentteki tüm konutların %7.5'i sosyal konut, %7.5'i ödenebilir konut (dar gelirli ailelerin ödeme gücü içinde kalan) olacak.
- Hedef 5:** 2030 yılında, kent, özellikle finans, iş hizmetleri, eğitim, yaratıcı endüstriler ve turizm başta olmak üzere en az 465.000 iş içerecek.
- Hedef 6:** 2030 yılında, kent merkezinde çalışanlar için toplu taşıma yolculuk %80 oranında artırılacak
- Hedef 7:** 2030 yılında, kentte yapılan tüm yolculukların en az %10'u bisiklet ile yapılacaktır.
- Hedef 8:** 2030 yılında, her yaşayan, 10 dakika yürüme mesafe içerisinde (800 m), alışveriş marketleri, çocuk yuvası, sağlık hizmetleri, sosyal ve kültürel altyapılara erişebilecek,
- Hedef 9:** 2030 yılında, her yaşayan, 3 dakika yürüme mesafesi (250 m) içinde sürekliliği olan, limana ve büyük parklara (Harbour Foreshore, Harbour Parklands, Moore and Centennial Parks or Sydney Park) bağlanan yeşil bağlantılara erişebilecek.
- Hedef 10:** 2030 yılında, toplumsal uyum ve sosyal kapital, insanların %45'inden fazlasının birbirine güvendiğini düşündüğü seviyeye kadar yükseltilecek.

Stratejik yönlerin her biri için ortalama 5 hedef, her bir hedef için de ortalama 4 eylem tanımlanmıştır.

Stratejik Plan özetle;

- Vizyon
- Uygulama için 5 önemli Adım
- 10 Stratejik Yön ve
 - Her bir stratejik yön için ortalama 5 hedef
 - Her bir hedef için ortalama 4 eylem
- 10 somut hedef

tanımlanmıştır.

Örnek planlar incelendiğinde;

- Vizyon
- Tema
- Stratejik Hedefler

sistematizi içinde, her bir stratejik hedef için programlar, ilkeler ve projeler tanımlandığını görmekteyiz. Vizyon ve stratejik hedefleri oluşturmak üzere belirlenen temaların anahtar kelimeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Örnek planlarda, vizyonu oluşturan anahtar kelimelerin ortak bileşeni 'insan' ve 'refah' olmaktadır. Ekonomik büyüme, sosyal bütünleşme, yeşil, eşitlik ve sürdürülebilirlik her birinde ortak kavramları oluşturmaktadır. Vizyonu gerçekleştirmek ve stratejik hedefleri oluşturmak üzere ortaya konulan ana temalar incelendiğinde ise, insan odaklı yaşam ve çevre kalitesi ile ulaşım altyapısı ön plana çıkmaktadır. Kent yönetimi, işgücü ve girişimcilik, güçlü toplum yaratma ve sürdürülebilir gelişme kavramları ise ortak temaları oluşturmaktadır.

Planların bir başka temel özelliği ise Kentsel Gelişim Strateji Çerçevesi ya da şemalarının ortak vizyon ve stratejik hedefler doğrultusunda hazırlanmasıdır.

Stratejik planların geniş katılımlı ortamlarda ele alınması, tartışılması ve geniş kesimler tarafından benimsenmesi için her bir kent yönetimi farklı yöntemler uygulamıştır. Amaç, kentte çalışan ve yaşayanların katılımı ile, uzlaşmaya dayalı bir planın hazırlanmasıdır.

Planlar, orta ve uzun vadeli süreçleri ele alan program, proje ve eylem alanlarını içermekte ve belli aralıklarla izlenmekte ve değerlendirilmektedir.

KENT	VİZYON	TEMA	Stratejik Hedefler	Mekansal Gelişim Strateji Çerçevesi
LONDRA	-Ekonomik Büyüme -Sosyal Bütünleşme -Örnek ve Sürdürülebilir Kent	-İnsan için Kent -Refah Kenti -Eşitlikçi Kent -Erişilebilir -Yeşil Kent		
LEICESTER	-Halkla Ortak -Refah -Güzel bir kent	-Çocuklar -Gelişen ve Güçlü Toplum -Refah -Kent Markası -İşgücü ve Girişimcilik		
PRAG	-Yüksek Refah Seviyesi -Yenilikçi -Güvenli -Eşitlikçi -Dengeli -Şeffaf Kent Yönetimi	-Kent Ekonomisi -Yaşam Kalitesi -Çevre Kalitesi -Ulaşım ve Teknik Altyapı -Kent Yönetimi		
SYDNEY	-Yeşil -Global -Bağlantılı	-Merkez Canlandırma -Bütünleşik Ulaşım Sistemi -Yeşil Ağ -Ulaşım Odakları -Sürdürülebilir Yenileme		

BÖLÜM 4: SORUNLAR VE FIRSATLAR

SORUNLAR

Denizli'nin en başta gelen sorunu, tekstilde sektörünün içine girdiği darboğaz ile onun yarattığı işsizliktir. Sektör ve alt sektörlerdeki çeşitlilik eksikliği ya da sektörler arası ilişki sistemi yeterince oluşturulmamış, tarihi ve kültürel değer zenginlik potansiyeli ekonomik gelişme için kullanılmamıştır.

Denizli'nin sorunları 10 ana başlık altında ele alınmıştır.

1-Tekstilde Gelişimin Sınırlanması: Günümüzde tekstil sektörü; üretim aşamasındaki yüksek maliyetler, araştırma ve geliştirmeye gerekli yatırımların yapılmamasından dolayı eski gücüne ve istihdam potansiyeline sahip değildir. Üniversite ve sanayi kuruluşları arasında işbirliği ortamlarının yaratılamaması bu gelişim için engel teşkil etmektedir.

Denizli'nin tekstilde gelişimini sürdürebilmesinde markalaşma sorununu çözmesi gerekmektedir. Tekstilde ulusal olarak tanınan bir kent olmasına karşın markalaşma konusunda gerekli yatırım ve işbirliklerini oluşturmadığından hak ettiği başarıya ulaşamamıştır.

2-Sektörel Çeşitlilik Eksikliği: Denizli kentinin özellikle bölgesel değerleri de dikkate alındığında ekonomik fayda sağlayacak ürün çeşitliliği potansiyeli bulunmaktadır. Tarım, tekstil, turizm, termal, tarih, traverten, teknoloji temel sektörlerinden oluşan çeşitliliğin kendi sektörleri içinde artırılması sağlanmalıdır.

3-ARGE Eksikliği-Üniversite ile İşbirliği: Sanayi odaklı gelişmiş bir kent olan Denizli, sektörde ortaya çıkan ulusal ve uluslararası krizlerden etkilenmektedir. Teknoloji geliştirmede kaynak, kalifiye işgücü ve işbirliği platformları oluşturmak Denizli için birer sorun alanı olarak ortaya çıkmaktadır. Kendi teknolojisini üretmediğinden ithal etme durumunda kalmakta; bu da üretim maliyetlerini yükseltmekte ve rekabet şansını düşürmektedir.

Ayrıca, özellikle araştırma ve geliştirme çalışmaları ile katkı sağlama rolü önemli olan Pamukkale Üniversitesi ile gerekli işbirliği sağlanamamaktadır.

4-İşsizlik: Küresel kriz etkisiyle sektörlerin içine girdiği dar boğaz sonucunda işsizlik artmıştır.

Denizli Sanayi Odası'nın bir araştırmasına göre;

- Ocak 2008 de 534 kişi işsizlik ödeneği başvurusunda bulunurken Ocak 2009 da bu 3 misli artmıştır.
- Nisan 2008 toplam istihdam 162.000 den, 130.000 düşmüş, tekstil sektöründe istihdam 50.000 den toplam 38.000 e düşmüştür.

5-Kültür ve Turizm Potansiyelinin Değerlendirilememesi:

Kültür-Turizm Altyapısı: Denizli'nin kültür turizm altyapısı bakımından başta gelen sorunu, yakın çevredeki antik kentlerle (Pamukkale, Leodikya, Afrodisias) fiziksel ve organizasyon bazında bağlantı eksikliğidir.

Ayrıca, kentin, müze, sergi alanları, kongre & kültür merkezi, otel, eğlence ve dinlence tesisleri gibi kültür ve turizm altyapısı yetersizdir. Denizli’de uluslararası fuar, festival gibi organizasyonlara ev sahipliği yapmasını sağlayacak konaklama ve hizmet altyapısı güçlü değildir. Turizmde gelişmenin önemli bir ayağını da konaklama ve hizmet alanındaki gelişmişlik seviyesi oluşturmaktadır. Bu anlamda, Denizli’de belirli standartlardaki tesislerin azlığı, turizm sektöründe çalışanların eğitimi konusundaki yetersizlikleri turizm sektöründeki gelişim için sorun alanları olarak tespit edilmiştir.

Kültürel Çeşitliliğin Yönetimi: Denizli’nin arkeolojik, endüstriyel, doğal, sivil mimari, geleneksel yaşam kültürünün, kent yaşamına ve kent ekonomisine entegre edilmesine, yeni bir iş alanı haline getirilmesine yönelik bir yönetim organizasyonu ve programı bulunmamaktadır. Bu nedenle potansiyellerden yeterince faydalanılmamaktadır.

Turizm Çeşitliliğinin Eksikliği: Turizm çeşitliliğine konu olabilecek tarım, doğa, sağlık, alternatif spor, kültür, inanç, ekoloji potansiyelleri ve kalitesi yüksek olmasına karşılık bunlardan yeterince yararlanılmamaktadır. Jeotermal kaynaklar verimli ve etkin bir şekilde kullanılmamaktadır. Denizli için sağlık turizm potansiyel bir gelişim alanı olmasına karşın termal sağlık tesislerinin yetersizliği çözüm getirilmesi gereken bir konudur.

Envanter Eksikliği: Denizli’nin kültürel ve doğal zenginliklerinin çeşitliliğini içeren kapsamlı bir envanter bulunmamaktadır.

Tanıtım Eksikliği: Denizli, kültür ve turizm yönünden zengin bir il olmasına karşın, tanıtım eksikliği, kültür ve turizm odaklı bir gelişimin önünde önemli bir engeldir.

6-Ulaşım Altyapısı:

Zayıf Erişebilirlik: Denizli’de ulaşım sistemlerinin bütünleşmesinde ve kent içi ve şehirlerarası erişebilirlik konusunda eksiklikler vardır. İstanbul-İzmir arasındaki demiryolu hattı, insan ve mal taşımacılığında etkin olarak kullanılmamaktadır.

Havaalanının kent merkezine uzaklığı, şehirlerarası erişimin etkinliğini azaltmakta ve günübirlik turizm ve iş potansiyellerini olumsuz etkilemektedir. Demiryolu ve karayolu sistemlerinin entegre edilmemiş olması, kentin lojistik, nakliye gibi alanlarda sorunlar yaşamasına sebep olmaktadır. Bölgesel ölçekte kültürel ve turistik değerlere ulaşım alt yapısı yetersiz olduğundan, erişilebilirlik sorunu yaşanmaktadır. Ayrıca mevcut otobüs ve tren terminallerinin kapasiteleri yetersizdir.

Yol ve Otopark Kapasiteleri: Denizli kenti ulaşım ve teknik altyapı bakımından yetersizlikler göstermektedir. Ayrıca, kent merkezindeki otopark alanlarının sayısı, dağılımı ve kapasitesi, yalnızca günlük iş-yaşam akışı ihtiyacı kapsamında değil, kentte büyük bir organizasyon (fuar, festival, kongre vb.) göz önüne alındığında da oldukça yetersiz kalmaktadır.

Raylı Sistem Hatlarının Yetersizliği ve Belirsizliği: Raylı sistem için mevcut yolların dar ve yetersiz olması, raylı sistemin hayata geçirilmesi ile ilgili belirsizlikler doğurmaktadır. Ayrıca

Organize Sanayi-Denizli Merkezi arasında raylı sistem ile toplu taşıma yetersizdir.

Otoyol: Tarım alanlarının ortasından geçmesi planlanan otoyol projesi, tarım alanlarına zarar verilmesine neden olacaktır. Ayrıca bu yolun devamlılığına ilişkin belirsizlikler bulunmaktadır.

Yaya Dolaşımı: Kent içinde yeterli yaya ve bisiklet yolları bulunmadığı gibi yürüyüş ve bisiklet parkuru gibi kullanımların oluşturulabilmesi için yeterli genişlikte ulaşım aksları mevcut değildir.

7-Planlar Arası Bütünlük: 1/25000 Ölçekli Denizli Çevre Düzeni Planında bazı vadiler ve baraj çevresi rekreasyon alanı olarak planlanmış olmasına rağmen, alt ölçekli planlarda uygulamaya geçilmemiştir. Denizli'nin 1/5000 Nazım İmar Planı ve 1/1000 Uygulama İmar Planı günceliğini yitirmiştir ve planlar arasındaki uyumsuzluklar söz konusudur.

Ayrıca, planlama ve kentleşme ile ilgili bütünleşik bir sistem ve örgütlenme bulunmamaktadır. Çevre beldelerle plan bütünleşme sorunu yaşanmaktadır. Ayrıca imar uygulamasını zorlaştıran mülkiyet sorunları bulunmaktadır.

8-Kirlilik: Denizli; hava, toprak, su, görüntü ve gürültü kirliliği olmak üzere birçok kirlilik çeşidi ile karşı karşıyadır. Toprak ve su kaynaklarını tehdit eden kirlilik sorunu, tarım, hayvancılık ve gıda sektörlerinin gelişimi önünde bir tehdit oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra su kaynaklarının azlığı ve yönetiminin yapılamaması hem doğal çevreyi hem de tarım ekonomisini olumsuz yönde etkilemektedir.

Tarım alanlarının atık sularla sulanması ürün çeşitliliği ve toprağın verimliliği bakımından tehdit oluşturmaktadır. Toprak kirliliğine ilişkin envanter olmaması ve yeterli denetim yapılmaması önemli eksikliklerdir.

Su, toprak, hava, gürültü kirliliği ile ilgili yasal düzenlemeler uygulamada aksaklıklara neden olmaktadır. Kirişane bölgesindeki tabakhane'nin kötü görüntüsü ve kokusunun yanı sıra bazı sanayicilerin enerji üretmek amacıyla lastik atık yakması çevre sorunları oluşturmaktadır.

9-Yapı ve Yaşam Riski: Kuzeydoğudan güneybatıya uzanan bir fay hattı üzerinde bulunan Denizli birinci derece deprem bölgesindedir. Büyük Menderes Grabeninin doğu ucunda yer alan Denizli havzası, kuzeyden ve güneyden eğim tanımlı normal faylarla sınırlıdır. Bu ana faylar halen aktif olup bölgenin deprem riskini arttırmaktadır.

Deprem Yönetmeliğinden önce yapılmış olan bina sayısının fazlalığı ve vadilerde yapılaşmalar, riski artırmaktadır. Ayrıca, yapı kalitesi ve yapı riski bakımından bina envanteri olmaması da ayrı bir sorun olarak görülmektedir.

10-Yaşam ve Çevre Kalitesi:

Kentsel Donatı & Rekreasyon Alanları: Kent ölçeğindeki yeterli kentsel parklar bulunmasına rağmen özellikle mahalle ölçeğinde sosyal donatı alanları eksiktir. Kentin çevresindeki (Gökpınar Barajı, ormanlar, dağlar, tepeler) rekreasyon alanı olarak değerlendirilememektedir. Yeşil akşların sürekliliği, kent içindeki açık alanları dışındaki potansiyel rekreasyon alanları ile bağlayacak yeterlilikte değildir.

Kent Merkezi: Kent merkezi birçok yönden sorunlarla karşı karşıyadır. Kent merkezinin gece ve gündüz yaşamının canlılığını sağlayacak restoranlar, kafeler, alışveriş vb. kullanımlar yönünden yetersiz olması ve konut alanları ile bağlantı kopukluğu sorunların başında yer almaktadır.

Ayrıca, kent merkezindeki tarihi yapı ve dokuların koruma-kullanma dengesi sağlanamamaktadır. Bu nedenle, tarihi stok çöküntü haline dönüşmektedir. Kent merkezi tiyatro, sinema, opera vb. özellikle genç nüfusu kent merkezine çekecek kullanımlar

yönünden yetersizdir.

Altyapı Yetersizlikleri: Her kentte olduğu üzere Denizli kentinde de sosyal ve teknik altyapı eksiklikleri bulunmaktadır. Kurumlararası altyapı koordinasyonu bulunmamaktadır.

Ayrıca;

- Sosyal donatı alanları yetersizdir.
- Kültürel altyapı eksikliği ve organizasyon yetersizliği nedeniyle tiyatro başta olmak üzere, sanatla ilgili potansiyeller değerlendirilememektedir.
- Arıtma tesisleri yetersiz olduğu gibi, mevcut tesisler verimli çalıştırılmamaktadır.
- Spor tesislerine erişilebilirlik sorunu vardır; çeşitlilik ve organizasyon konusunda eksiklikler bulunmaktadır.

Mekansal Kalite: Kentteki, özellikle önemli yolların kenarlarındaki binaların, yükseklik, cephe vs. yönünden görsel bütünlüğü bulunmamaktadır. Ayrıca, mimari kalite yönünden özellikli yapı sayısı düşüktür. Yerel yapı malzemelerinin kullanıldığı özgün mimari yapılar bulunmamaktadır. Bunun yanı sıra, kent girişleri vb. insanların yoğunlukta bulunduğu kamusal yerlerde etkileyici ve mimari yönden zengin ve çeşitli yapılar sınırlıdır.

Küçük Parsellerde Yapılaşma: Küçük parsellere dayanan imar plan kararları (genelde B+2 kat ve B+3 kat yapılaşma) mimari ve fonksiyon yönünden çeşitliliğin ve kalitenin sağlanamamasına neden olmaktadır.

FIRSATLAR

Denizli'nin fırsatlarını; coğrafyanın sunduğu **bereket**, Denizli'nin başta sanayi alanında göstermiş olduğu **beceri** ve çeşitli alanlarda elde ettiği **birikim** ana başlıkları ile diğer konular olarak ele alabiliriz.

Beceri

Başta tekstil sektörü olmak üzere sınai gelişiminde ortaya koyduğu beceri, Denizli halkının girişimci yapısını göstermektedir. Denizli ekonomisinin temelini oluşturan sanayide; tekstil ve hazır giyim, elektronik, bakır tel ve enerji kabloları, ham maddecilik ve metal, doğal taş, cam, traverten ve mermer, modern hayvancılık, yem ve sütçülük faaliyetlerindeki başarısı bunun en önemli göstergesidir.

Ayrıca, DSO verilerine göre 2008 yılında Denizli'nin ihracatının 2 milyar 658 milyon Amerikan Dolarına ulaşması yeterli olmasa bile önemlidir.

DSO'nun 2003'te yapmış olduğu sanayi envanter çalışması sonuçlarına göre, Denizli'de firmaların yaklaşık % 60'ı 1990 yılından sonra kurulmuş ve kuruluş yıllarında büyük bir kısmı banka kredisi ya da borç almamıştır. Bu çalışmaya göre, firmaların kuruluştaki ve 2000 yılı itibarıyla sermayelerini % 68 gibi bir oranla aile içinden sağlamaları da bir başka beceri göstergesidir.

Denizli Sanayi ve Ticaret Odaları'nın (DSO-DTO) beceri ve girişimcilik üzerine yürüttükleri program ve projeler de Denizli'nin geleceği için önemli adımlardır.

Bereket:

Denizli coğrafyası, tarım, doğa, sanayi, tarih ve kültür, turizm alanlarında büyük bereket sunmaktadır. Denizli coğrafyasının zenginlik sunan bereketi, Denizli'nin geleceğinin en önemli fırsatlarını oluşturmaktadır.

Tarım ve Gıda: Denizli ve çevresinde özellikle Büyük Menderes Nehri'nden dolayı çok verimli tarım arazileri bulunmaktadır. Tarımsal üretim geleneği ve tarım sanayinin gelişme potansiyeli Denizli için önemli bir fırsattır. Semt pazarları, çevresindeki tarımsal üretimin Denizli kentinde değerlendirilmesinin ve tanıtılmasının önünü açacaktır.

Denizli, ilin %32 sini kaplayan tarım arazileri ve elverişli iklim koşullarıyla doğal ürün çeşitliliğine sahiptir. Bu anlamda organik tarım ve jeotermal seracılık yeterli altyapı ve alan sağlandığı takdirde tarımsal gelecek için önemli bir fırsattır.

Gıda sektöründe ise süt ürünleri, et ürünleri, kuruyemiş, şarapçılık alt sektörlerinde, doğru markalaşma stratejileri ve gerekli yatırımların araştırma geliştirmeye yönlendirilmesiyle öncü firmaların artması şansı olacaktır.

Gıda sektörünün gelişiminde entegre tesislerin oluşturulması önemli bir diğer faktördür. Bunun için finansal ve mekansal imkânların yaratılması gerekmektedir.

Doğal Yapı: Denizli'nin coğrafi konumu ve yapısı, ulaşım ilişkilerinin kurulması ile tarım, turizm ve sanayi sektörlerinin geliştirilmesi için oldukça uygundur. Ayrıca kent ve çevresindeki yeşil vadiler, orman alanları ve Gökpınar Barajı rekreasyona yönelik önemli potansiyeller taşımaktadır.

Jeotermal kaynaklar, Pamukkale'nin tarih boyunca tıp alanında özel bir yer olarak tanınması, Denizli'nin ekonomisini yeniden kurgularken sağlık turizmini de gelişme odaklarına dahil etmesi gerekliliğini göstermektedir.

Denizli'nin dağ, vadi, su kaynakları gibi, sahip olduğu doğal zenginlikler, kentin rafting, dağcılık, dağ yürüyüşü, yamaç paraşütü gibi doğa sporları için dünya çapında bir merkez olması için fırsat yaratan özellikleridir.

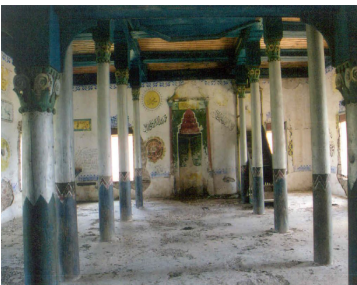
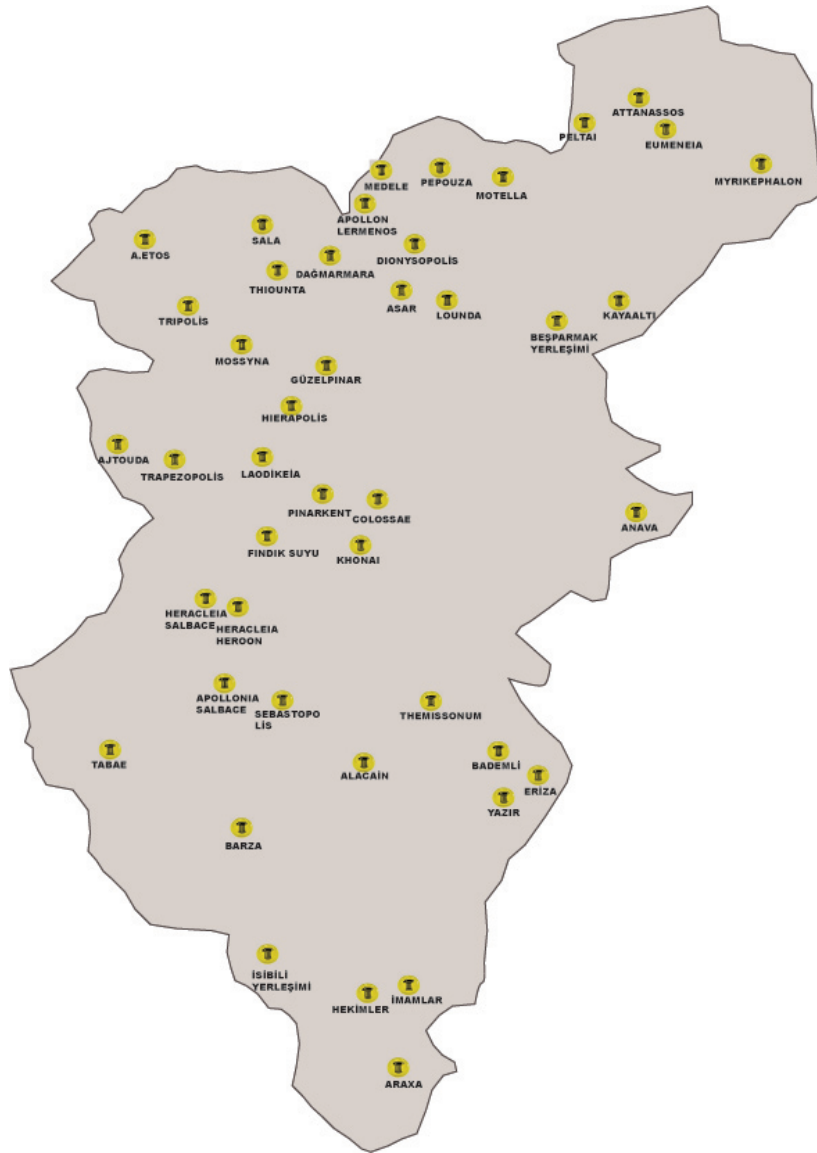

Tarih ve Kültür: Denizli sınırları içinde, çok sayıda antik kent, sanayi tarihi yapıları (tabakhane), tarihi kent merkezi (Kaleiçi), kervansaraylar, höyükler ören yeri gibi değerleri bulunması, bu değerlerin içinde başka milletler ve dinlerce de önemli sayılan yerlerin varlığı, kentin uluslararası tanıtımı ve turizm çekiciliğinin sürekliliği bakımından su yüzeyine çıkartılmalıdır.

Ayrıca Denizli'nin geleneklerinde yer alan el sanatlarının ve üretimin çeşitliliği (bakırcılık, demircilik, bıçakçılık, cam, dokuma, yemek, pekmez, kebab gibi geleneksel gıda) yerel ekonomi için önemli bir girdidir.

Antik Kentler: İl sınırları içinde bulunan çok sayıda antik kent (Laodikya, Hierapolis, Colosseum, Tripolis, Tabae, Eumeneia vd.) Denizli için oldukça önemli bir fırsattır.

Antik Kentler

Kaynak: Denizli İl Turizm Müdürlüğü, Denizli Turizm Haritası, www.pamukkale.gov.tr

Turizm: Denizli kent merkezi, yılda 2 milyon turist tarafından ziyaret edilen, sağlık turizmi merkezi Pamukkale'ye (Hierapolis) yalnızca 18 km. Laodikya ise yalnızca 6 km. mesafededir. Ayrıca, Denizli, Antalya gibi, yılda 8 milyon turiste ev sahipliği yapan Türkiye'nin en büyük turizm odaklarının ortasında yer almaktadır.

Termal Turizm: Bakanlar Kurulunun Denizli'nin;

- Denizli-Sarayköy
- Denizli-Buldan-Tripolis
- Denizli-Akköy-Göremez
- Denizli-Çardak-Beylerli

merkezlerini termal turizm alanı ilan etmesi önemli fırsatlara doğurmaktadır.

Ancak, Mortan ve Arolot'a göre, aşağıdaki üç sorun jeotermal kaynaklara dayalı tarım ve turizm konusuna yeniden bakış zorunluluğunu getirmektedir;

- Normal suyun yetersizliği ve yüksek oranda borlu olması
- Jeotermal suyun hem turizm hem de tarımda yeterli olmada sınırlı kalması
- Jeotermal yasası ve uygulamasının yönetmeliklerinin olmaması

Fırsatların önünde en büyük engelleri oluşturmaktadır.

Traverten: Denizli travertenleri dünyada sayılı rezervlerdendir. Dünyaya satışın Denizli'den yapıldığı traverten, özgün yapı malzemesi ile farklı özellikleri olan bir mimari çevre yaratılmasında önemli bir fırsattır.

Birikim:

Denizli'nin özellikle son yirmi yılda başta sanayi alanında elde etmiş olduğu birikim, kültür ve turizm alanında yapılacak gelişmeler için önemlidir.

Girişimcilik Ruhu: Sanayi alanındaki başarının altında yatan, Denizli'nin girişimci ruhudur. Denizli'nin antik dönemde ticaret (dokumacılık, dericilik, bakırcılık gibi dallarda) ve yerleşim merkezi olmasında ve Denizli'ye özgü girişimcilik ve dinamizm ruhunun bu başarıya katkısı olduğu sürekli olarak vurgulanmaktadır.

Üniversite: Kentin güney ucunda yer alan, 2007 yılı itibariyle toplam 27.717 öğrencinin eğitim gördüğü ve bünyesinde 6 fakülte, 8 meslek yüksek okulu, 5 yüksek okul, 3 enstitü ve 1 adet tıpta uzmanlık bölümü bulunan Pamukkale Üniversitesi önemli bir fırsattır. Üniversite, gerek öğrenci nüfusu ve akademik kadrosu ile kentin canlandırılmasında, gerekse kalkınma, araştırma ve geliştirmede bir ortak olarak önemli rol oynamaktadır.

Meslek Odaları ve Sivil Örgütler: Türkiye genelinde nüfus oranına göre en fazla STK'nın Denizli kentinde bulunması ve bu STK'ların etkin çalışmaları önemli fırsattır. Ayrıca, Yerel Gündem 21 ve Kent Konseyi'nin aktif çalışması gelecek için yeni fırsatlar çıkarmaktadır. Ancak, çok fazla sayıda bulunan örgütlerin arasında gerekli sinerjinin yaratılamaması ve bazı çekişmeler gelecek için sorunlar ortaya çıkarmaktadır.

ÇEKÜL Vakfı'nın tarihi ve kültürel değerlerin korunması yönünde yaptığı koruma çalışmaları ve etkinlikler de Denizli için önemli birikim sağlamıştır.

Denizli'nin 'Tarihi Kentler Birliği' ve 'Sağlıklı Kentler Birliği' üyesi olması, bir yandan kentlilik bilincinin yüksekliğinin göstergesi iken bir yandan da kentsel gelişmede ve dönüşümde önemli bir fırsat ve itici güç olmaktadır.

Üretim Dinamikleri: Denizli beceri, bereket ve birikimi merkez ve ilçelerindeki üretim ile göstermektedir. 'Denizli Ekonomisine Bakış' kitabında Kenan Mortan ve Osman S. Arolat, Denizli'nin 18 ilçesinin 10'unda bir üretim dinamiği yaşandığını, bu özelliğin, ilçelerin hemen tamamında bir 'alt taşıyıcı merkez' olma özelliği taşıdığını belirtmiştir.

Araştırmaya göre;

- Denizli Merkez ilçe: demircilik ve bakırcılık,
- Kale: çelik-metal tarım aletleri üretimi,
- Yatağan: bıçakçılık,
- Serinhisar: leblebi;
- Tavas-Acıpayam-Çal-Bekilli-Güney: şaraplık üzüm üretimi,
- Buldan: dokumacılık,
- Babadağ: dokumacılık ve motorlu ağaç tezgahı üretimi,
- Tavas: kumaş üretimi,
- Acıpayam: hayvancılık,

konularında ulusal ve uluslararası düzeyde uzmanlaşmış durumdadır.

Planlama: 1/25.000 Çevre Düzeni Planı'nın onaylanmış olması ve 1/10.000 Çevre Düzeni İmar Planı'nın onay aşamasında olması Denizli'de plan uyumunu ve bütünleşmeyi sağlamak için önemli bir fırsattır. Bu planlarda öngörülen yeşil aks kararları ve resmi kurumların kent geneline eşit olarak dağıtılması, kent gelişiminin istenilen biçimde gerçekleşmesini sağlayacaktır. Ayrıca, çevredeki belediyelerle birlikte hareket edilerek ulaşım bütünlüğü sağlanmıştır. İmar uygulamalarının büyük bir kısmının tamamlanmış olması da gelişimin önünü açmaktadır.

Ulaşım Yatırımları: Ulaşım konusunda aşağıdaki gelişmeler ve potansiyeller, bütünlüklü bir ulaşım sisteminin hayata geçmesi için fırsat oluşturmaktadır.

- İzmir-Antalya hızlı tren hattının yatırım programına alınması
- Çevre yolları için imar planlarının tamamlanması ve 1/25000 ölçekli planda önerilmesi
- Şehirlerarası terminal ve kırsal terminal için yeni alanların bulunması
- Mevcut terminalin kırsal terminal olarak kullanılma imkânının bulunması
- Ulaşım master planına destek verebilecek ön raporlarının hazır olması

- Raylı sistem projelerinin hazırlanması
- İnsan dostu düzenlemelerle, yaya ve bisikletli ulaşımın özendirilmesine yönelik proje ve faaliyetlerin gerçekleştirilmesi
- Kent merkezine daha yakın bir hava alanı yerinin araştırılması

Mimari ve Tasarım Projeleri: Denizli kent merkezinin önemli odakları olan; Çınar Meydanı, Belediyenin Yeni Hizmet Binası, Hükümet Konağı bölgesinde hazırlanan mimari ve kentsel tasarım projelerin eş zamanlı olarak başlayacak olması önemli bir fırsattır. Kültür ve turizm odaklı olarak başlamış olan projeler (Kirişhane, Kaleiçi, Kültür Merkezi projesi, Sümerpark) bu yönde bir ivme yaratacaktır.

Buldan Evleri Projesi: 150'ye yakın tarihî Buldan evinin Denizli Valiliği, İl Özel İdaresi, Buldan Kaymakamlığı, Buldan Belediyesi, Buldan Ticaret Odası ve ÇEKÜL Vakfı'nın desteği ile "Buldan Kültür Mirasının Korunması ve Yerel Kalkınmanın Sağlanması Projesi" adıyla restore edilerek turizme kazandırılması işbirliği açısından örnek bir uygulama olacaktır.

Yenilenebilir Enerji Potansiyelleri: Jeotermal ve güneş ışığı Denizli'nin önemli yenilenebilir enerji potansiyelleri arasındadır. AYDEM Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Pamukkale Üniversitesi'nin Teknoparkı bu potansiyellerin daha verimli kullanımlı ve kentin sürdürülebilir gelişmesi için çalışabilir.

Kültür ve Turizm İlişkisi: Kent çevresindeki kültürel ve turistik değerler ve özellikle antik kentler, Denizli için önemli fırsatlar oluşturmaktadır. Bu değerler, Denizli kentindeki sanatsal ve kültürel potansiyellerle birlikte ele alındığı takdirde, turizm açısından kente büyük kazanımlar sağlayacaktır. Bu doğrultuda, Pamukkale ÖÇK Çevre düzeni planının Denizli ile uyumlu olarak revize edilmesinin gündemde olması, termal turizm bölgelerinin planlarının onaylanmış bulunması ve Leodikya Koruma Amaçlı İmar Planı'nın onay aşamasına gelmesi önemli gelişmelerdir.

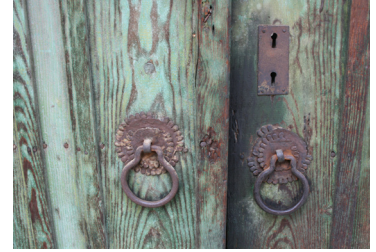
Ayrıca, kentte yapılan ve yapılabilecek sanat festivalleri (Denizli Uluslar Arası Amatör Tiyatrolar Festivali vb.) ile Denizli Kültür Sanat ve Tanıtım Vakfı'nın (DESAV) varlığı ve faaliyetleri, bütüncül kültür, sanat ve turizm gelişiminin önünü açmaktadır.

Potansiyel Dönüşüm Alanları: Denizli'de potansiyel dönüşüm alanlarının fazlalığı, dönüşümün tetiklenmesinde önemli fırsatlar sunmaktadır. Özellikle kullanılmayan tarihi yapılar, sanayi alanları, vadiler, Kirişhane, Sanat Enstitüsü'nün taş yapı binaları gibi müze vb. kullanımlara yönlendirilebilecek yapıların ve haller gibi odakların dönüşümde rolü büyük olacaktır. Külahcioğlu Un Fabrikası'nın restore edilerek konservatuara dönüştürülmesiyle başlayan kültür hamlesinin bu tarz değerlendirilebilecek başka yapılarla devam ettirilmesi gerekmektedir.

Spor: Denizlispor'un varlığı, Denizli'nin tanıtımı ve gelişerek dönüşümü için önemli bir fırsattır. Bunun gibi, Denizli Belediye Spor ve Denizli'de yaşayan farklı dallardaki milli sporcular sporun yaygınlaşmasının önünü açabilir. Genç nüfusun yoğunluğu ve üniversite faaliyetleri bu anlamda önemli bir potansiyel oluşturmaktadır.

Ayrıca, doğa sporları için uygun coğrafya bulunmaktadır

Kurumsal Yapılar: TR32 Kalkınma Ajansı, Büyük Menderes Havza Birliği, ABİGEM gibi kurumsal birlikler Denizli için önemli fırsatlar sunacaktır.

TR 32 Kalkınma Ajansı: Denizli, Aydın Muğla

Büyük Menderes Havza Birliği: Denizli, Uşak, Aydın

Denizli ekonomisinin gelişimini, mevcut durumunu, güçlü yanlarını ve çıkmazlarını analiz eden K. Mortan ve O.S. Arolat yeni bir sanayi odağı olarak Denizli ekonomisi ile ilgili aşağıdaki değerlendirmeleri yapmaktadırlar.

1. Girişimci, üretimiyle ilgili bilgi ve deney sahibi
2. Girişimler, evrimsel bir değişim yaşıyor
3. Yaratıcılık, rekabet avantajının temel aracı haline gelmedi
4. Ar-Ge çalışması yok/zayıf
5. Avantaj sağlayan yerel üretim ağı belli bir düzeyde
6. Esnek üretim organizasyonu yok
7. İşbirliği ağları rekabet avantajının temeli olarak oluşturulmamış
8. Ortak tedarik ve pazarlama türü kısmi pazarlama türü kısmi işbirliği ağları çok yoğun olarak denenmiş, ancak hep başarısız
9. Şirket dışı ortak işbirliği ağları zayıf. Bu nedenle dışsal ekşi ekonomilerinin varlığı çok fazla
10. Merkezi 'negatif teşvikler' kadar yerel dezavantajlar da var
11. Yerel kurumların işbirliği var ama önem dereceleri düşük/etkileri zayıf
12. Nitelikli ve niteliksiz işgücü mevcut ve olumlu etki yaratıyor. Ancak profesyonelleşme zayıf
13. Yerel düzeyde bilgi önemli birikim oluşturuyor
14. Patron-işçi ilişkisinde uzlaşmacı bir iş ortamı mevcut
15. Profesyonel yönetici istihdam eğilimi çok zayıf
16. Aile şirketi egemen yapı. Pasif ortakların çoğunlukta olduğu bir patron şirket modeli işliyor
17. Fon tedarik zincirinde özkaynak dışı kaynakların kullanma eğilimi zayıf. Bu şirketlerin çevrim gücünü olumsuz yönde etkiliyor
18. Dolaysız portföy yatırımlarına yönelim ve partnerlik ilişkisi çok zayıf
19. Sermaye piyasası içinde yer alma hali adet ve oran olarak çok düşük

Kaynak: Yeni Sanayi Odakları, Denizli Ekonomisine Bakış, Kenan Mortan & Osman S. Arolat, Şubat 2009, heyemola yayınları

ÇEŞİTLİLİK YÖNETİMİ (7T)

Denizli ekonomisinin temelini oluşturan sanayide;

- Konfeksiyon,
- Elektrolitik,
- Cam,
- Ham maddecilik ve metal,
- Doğal taş, traverten ve mermer,
- Modern hayvancılık, yem ve sütçülük,

6 ana sektöre son dönemlerde bakır tel üretimi de eklenmiştir. Kent ekonomisinin geliştirilmesi için bölgesel birikimler de dikkate alınarak hem sektör hem de faaliyetler bazında çeşitliliğin artırılması gerekmektedir.

Mevcut çeşitliliğin dinamosunu oluşturan sanayi sektörünün yanı sıra, kültür ve turizm sektörlerinin de yeni ekonomik gelişmenin temelini oluşturulması yönünde çalışmalar yapılmalıdır.

Bir başka deyişle, bölgenin bereketi ve birikimi, halkın becerisi ile sanayi de büyük bir başarıya ulaşan Denizli'nin yeni ekonomik gelişme modelini tartışmaya açmalıdır.

Yeni Ekonomik Gelişme Modelinin kurgulanması için;

- Tarım (ve hayvancılık)
- Tekstil (sanayi)
- Turizm
- Tarih (ve kültür)
- Termal
- Traverten
- Teknoloji

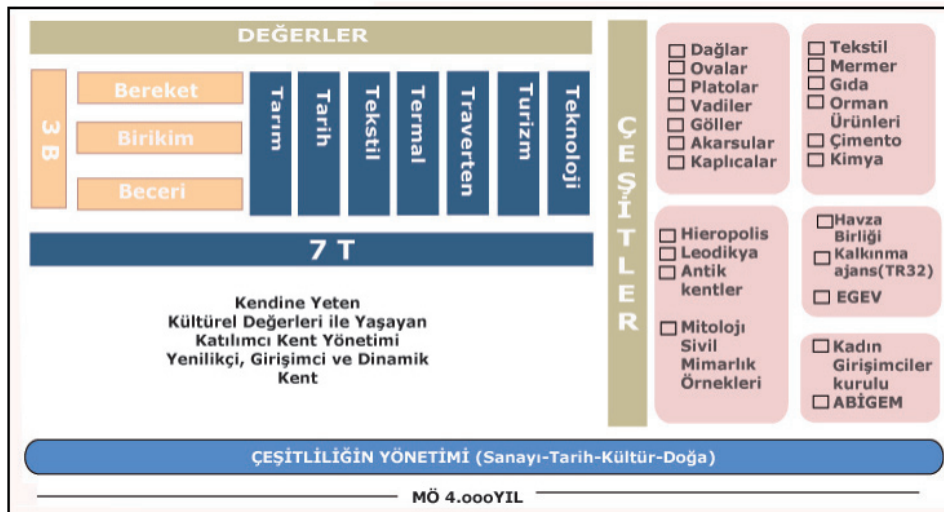
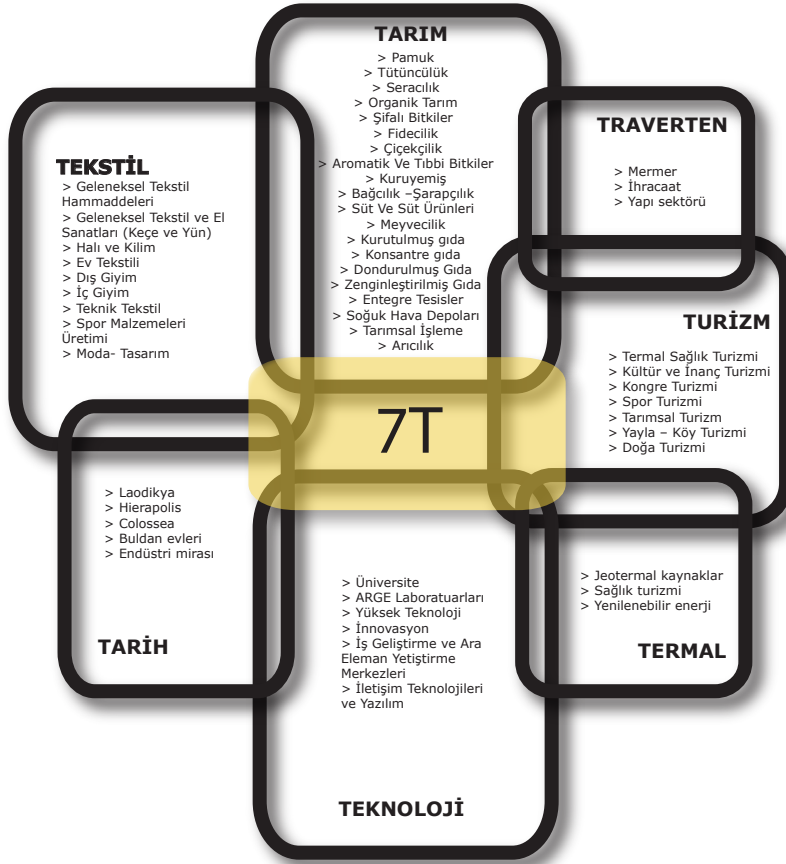
7T bileşenlerini Denizli, hem kendi içinde, hem de birbirleri ile ilişkili kılacak şekilde varlığını belli bir sistem içine almalıdır.

Piyasa ve teknolojilerin sürekli olarak değiştiği bir ortamda, kent ekonomisinin gelişimine ilişkin strateji ve önceliklerin zamanında değişmesi kaçınılmazdır. Denizli, sanayi gelişimindeki başarısını, farklı sektörlerin oluşturduğu (7T) sektörlerinde de devam ettirmelidir.

Farklılık ve benzerliklerin var olduğu ekonomik ortamlarda ortak hedefler ve öncelikler, kurumsal işbirlikleri ve ortaklıklarla belirlenir. Denizli ve bölgesinin; ekonomik çeşitlilik potansiyeli ve yaratıcılığı, rekabetçi avantajı için bir potansiyel oluşturmaktadır.

Bölgesel etkileşim ve ekonomik çeşitlilik stratejisinin oluşturulması Denizli'nin çeşitli pazarlarda rolünü belirlemek için önemli fırsattır. İyi yönetilen ve çeşitliliği bulunan ekonomik güç, dinamik bir kent vizyonunun oluşmasını sağlayacaktır.

Bir başka deyişle, Denizli başarısını, çeşitliliğin iyi yönetilmesi ile sürdürebilir hale getirecektir. Çeşitliliğin artırılması ve yönetimi stratejilerinin oluşturulması için başta Denizli Sanayi ve Ticaret Odaları olmak üzere Valilik, Belediye ve Pamukkale Üniversitesi temsilcilerinden oluşan bir '**Çeşitlilik Yönetim Platformu**' oluşturulmalıdır. Bu platform mevcut projeleri de dikkate alarak yeni sektörlerinin de oluşturacağı projeleri içeren bir '**Ekonomik Forum**' düzenlemelidir.

BÖLÜM 5: VİZYON; ORTAK VİZYONA DOĞRU

Denizli 2009 Performans Programlarında;

Denizli Valiliği ve İl Özel İdaresi'nin;

'Çağdaş, güvenilir, yerinden yönetim anlayışını yerleştirmiş, kır-kent arasındaki farklılıkları en aza indiren, hizmet sunumunda kaliteyi esas alan; dinamik, insan odaklı, öngörülü, ihtiyaçlara duyarlı, bir kuruluş olma'

Denizli Belediyesi'nin ise;

'Belediye hizmetlerinin üretim ve sunumunda kalite, etkinlik, verimlilik, sürekli gelişim ve katılımcı bir yaklaşımla öncü ve örnek hizmetler sunan bir belediye olma'

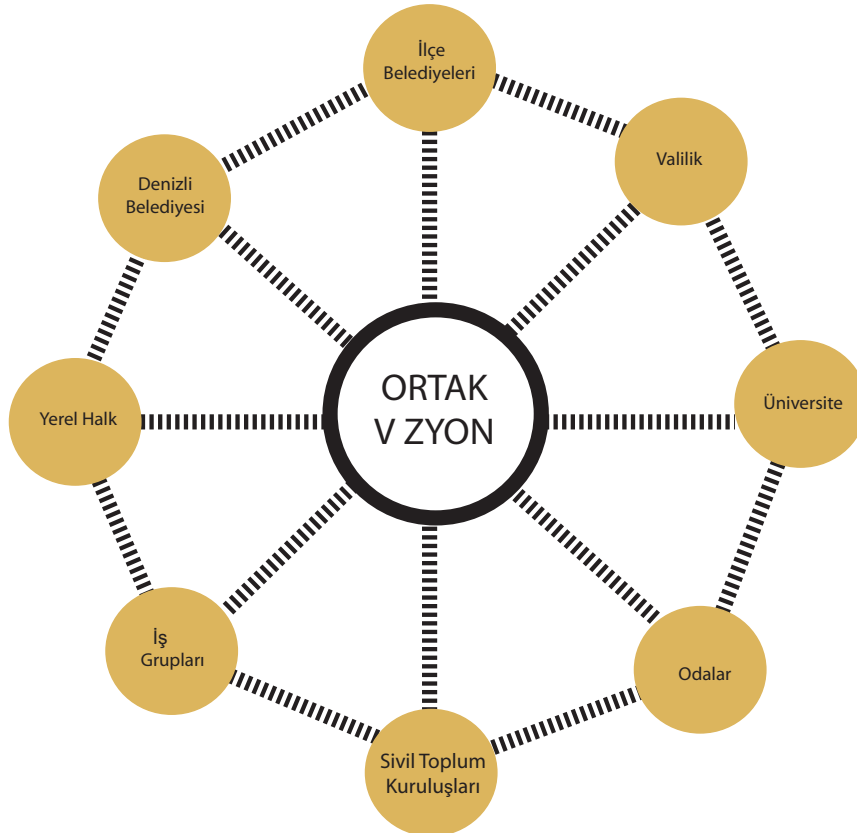
kurumsal vizyonlarının yanısıra,

Ayrıca, Ege Ekonomisini Geliştirme Vakfı (EGEV) ile ilin kanaat önderlerinin birlikte Mart 2003'te geliştirdiği Denizli vizyonu ise;

"Katılımcı ve güçlü yerel yönetimleri olan, altyapı ve çevre sorunlarını çözmüş, bilim ve teknolojide ileri giden, kültür ve sanatta etkin, sanayi, ticaret ve tarımda iddialı girişim ruhunu yaratan, turizmde Pamukkale'si, tekstilde özgün markaları ile dünya ile entegre olmuş, yaşam kalitesi yüksek Denizli"

şeklinde tanımlanmıştır.

Denizli kentinin ve bölgesinin bereketi ve birikimi dikkate alınarak, geniş katılım tarafından benimsenecek ortak bir vizyon oluşturulmalıdır.

Ortak Vizyona Doğru

Denizli Stratejik Planının (Yol Haritası) katılımcı ve geniş kapsamlı ortak vizyonunun oluşturulması için bir başka deyişle, Denizli geleceğini kurgularken;

- Çeşitliliği Yöneten
- Çevresi ile Bütünleşen
- Katılımcı Kent Yönetimine Sahip
- Yenilikçi ve Girişimci Kent

temel konularını içeren yeni bir yaklaşım ortaya koymalıdır.

Diğer kurumların vizyon tanımlarının ortak temel konuları olan katılım, kalite ve örnek kurum olma kavramları, kentsel ekonomi, iş, tarih-kültür, gelişim-dönüşüm ve bütünleşme kavramları ile genişletilerek, kamu, özel ve sivil birlikteliği içinde ortak bir vizyon ortaya konulmalıdır.

Ortak Vizyon;

'Girişimci birikim ve başarının, bölgenin bereketi ile çeşitlendirildiği, sürdürülebilir dinamik bir kent'

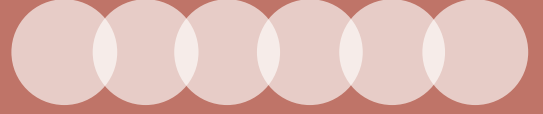
yaratmak olmalıdır.

Ortak vizyonun gerçekleştirilmesi için;

- 'Tarih, Tekstil, Turizm, Termal, Turizm, Traverten ve Teknoloji' (7 T) konularındaki çeşitliliğin yönetilmesi,
- Kent ekonomisi, kültür-turizm, gelişim-dönüşüm ve bütünleşme ana temalarında

stratejiler ve öncelikler oluşturulmalıdır. Vizyonu gerçekleştirmek için ortaya konulacak hedefler, programlar ve projeler kamu, özel ve sivil işbirliği ile gerçekleştirileceği ortamlar yaratılmalıdır.

BÖLÜM 6: AMAÇ

Denizli Yol Haritası'nın amacı; kent ekonomisi, kültür-turizm, gelişim ve dönüşüm ile bütünleşme ana temalarından oluşan hedeflerin ve eylem alanlarının ortaya koyduğu program ve projelerin uygulanması için kamu, özel ve sivil işbirliğinin oluşturulmasını sağlamaktır.

'Girişimci birikim ve başarının, bölgenin bereketi ile çeşitlendirildiği, dinamik bir kent' vizyonunun gerçekleştirilmesi için;

- Bölgesel ve kentsel ağın kurgulanması,
- Çeşitliliğin artırılması ve yönetimi,
- Kamusal alt yapı yatırım önceliklerinin belirlenmesi,
- Yenilikçi yaklaşım ve modellerin geliştirilmesi,

vb gibi temel konular yol haritasının alt amaçlarını oluşturmaktadır.

Son on yılda, sanayinin gelişimi ve uluslararası girişimci başarısının, çeşitlilik üzerine kurgulandığı temel stratejinin uygulanması için;

- Kentsel ve bölgesel dinamiklerin ortaya çıkarılması,
- Birikim ve becerilerin yeni başarılarla dönüştürülmesi,
- Birikimlerin birleştirilmesi ve yeni fırsatlar belirlenmesi,

yol haritasının temel ve öncelikli gündem maddeleri olmalıdır.

Ayrıca, Denizli'nin bugüne kadar ortaya koyduğu beceri ve başarı ile coğrafyanın sunduğu bereket dikkate alındığında ise;

- Tarım, tekstil, turizm, tarih, termal, teknoloji ve traverten (7T)
- Çeşitlilik Yönetimi
- Markalaşma
- Öncü olma
- Uluslar arası ilişki
- Girişimcilik

anahtar kelimeleri de hedef ve eylem alanlarının oluşturulmasını sağlayacaktır.

BÖLÜM 7:
STRATEJİK HEDEFLER, HEDEFLER,
EYLEM ALANLARI

Denizli Yol Haritası'nda ortaya konulan vizyon ve amacı gerçekleştirmek üzere dört temel stratejik hedef;

- Ekonomi
- Kültür ve Turizm
- Gelişim ve Dönüşüm
- Bütünleşme

ana temaları üzerine kurgulanmıştır.

Dört ana tema üzerinde Denizli'nin geleceği kurgulanırken;

- Kentsel düzenin yeniden kurulması,
- Kent ekonomisinin çeşitlendirilmesi ve yönetimi,
- Planlama ve katılım yaklaşımlarının yeniden ele alınması,
- Proje geliştirmede yeni kurumsal işbirliği yaklaşımlarının ortaya konulması,
- Dönüşüm ve gelişim sürecinde uzlaşmanın önemi ve katkısı,
- Bölge ve kent ölçeğinde bütünleşme stratejilerinin geliştirilmesi,

vb gibi temel yaklaşımlar dikkate alınarak öncelikli stratejik hedefler belirlenmiştir.

- **Stratejik Hedef 1:** Kent Ekonomisinin Yeniden Kurgulanması,
- **Stratejik Hedef 2:** Kültür ve Turizm Öncelikli Yeni Yaklaşımların Ortaya Konulması,
- **Stratejik Hedef 3:** Dönüşüm ve Gelişimin Yeniden Kurgulanması
- **Stratejik Hedef 4:** Bölgesel ve Kentsel Bütünleşmenin Sağlanması,

Dört temel stratejik hedefe ulaşmak için 16 hedef ve 44 eylem alanı ortaya konulmuştur.

STRATEJİK HEDEF 1: KENT EKONOMİSİNİN YENİDEN KURGULANMASI

Birçok kentimizde olduğu üzere Denizli kent ekonomisi de yapısal sorunla karşı karşıyadır. Kent ekonomisinin canlandırılması için sektörel çeşitliliğin artırılmasına ve kentsel ve bölgesel ölçekte işbirliğine gereksinim vardır.

Kentlerarası yarışın arttığı günümüzün ekonomi düzeninde, rekabet üstünlüğünü arttırmak için, Denizli'nin bulunduğu bölge içinde bütüncül bir sistem ağının önemli bir parçası olması sağlanmalıdır.

Çok çeşitli yollarla birbirine bağlanmış kentlerin oluşturduğu çok merkezli ağlar, bölge bütününde ekonomik etkinliklerin dağılımını, büyümesini ve güçlenmesini destekleyecektir. Bu nedenle, Denizli kentinin bulunduğu coğrafya içinde yeni ağların tanımlanması ve bu ağ içinde Denizli ve diğer kentlerin konumlandırılması, bu dinamikleri mekânsal stratejiye çevirecek yeni yaklaşımlara gereksinim gösterecektir.

Denizli kentinin içinde bulunduğu ağ; doğal, kültürel ve ekonomik bereketi ve birikimi ortaya turizm, tarım, termal, tarih, tekstil, traverten ve teknolojiden (7 T) olmak üzere büyük bir zenginlik sunmaktadır. Önemli olan, zenginliğin ortaya çıkardığı çeşitliliğin yönetiminin nasıl yapılacağının ve öncelikli stratejilerin neler olabileceğinin, doğru yöntemle ve zamanında gündeme getirilmesidir.

Denizli kent ekonomisinin yeniden kurgulanması için; TR 32 Kalkınma Ajansı, Büyük Menderes Havzası Çevre Koruma Birliği, Avrupa Birliği İş Geliştirme Merkezleri (ABİGEM) ile Ege Ekonomiyi Geliştirme Vakfı (EGEV) tarafından yürütülen çalışmalar ve sundukları yaklaşımlar bir bütünlük içinde ele alınmalıdır.

Bu nedenle, sektörel çeşitlilik, yönetim, bütünleşme ve yenilikçi yaklaşımları kapsayan 'Kent Ekonomisinin Yeniden Kurgulanması' stratejik hedefine ulaşmak için 4 hedef ve 11 eylem alanı belirlenmiştir.

STR
HDF
1

KENT EKONOMİSİNİN YENİDEN KURGULANMASI

HDF
1

Ekonomide Sektörel Çeşitliliğin (7T) Sağlanması ve Çeşitlilik Yönetimi Stratejilerinin Geliştirilmesi

- EA1: Sektörel Çeşitlilik Bileşenlerini (7T) Ortaya Koymak
- EA2: Sektörel Çeşitlilik Yönetimi için Örgütlenme Yapısını Oluşturmak
- EA3: Sektörleri (7T), Tasarım-Teknoloji-Yaratıcılık Platformu ile Buluşturmak

HDF
2

İl ve Bölge Ölçeğinde Ekonomik Gelişme Stratejilerinin Ortaya Konulması

- EA1: Kent Merkezi-Kent-Bölge Ağyapılarını Oluşturmak
- EA2: Ekonomik Gelişme Amaçlı Bölgesel Ölçekte İşbirliklerinden Faydalanmak
- EA3: İl ve Bölge Ölçeğinde Kültür ve Turizm Odaklı Proje ve Programlar Geliştirmek

HDF
3

Kent Ekonomisinin“Kültür-Turizm-Ticaret” Ekseninde Yeniden Kurgulanması

- EA1: Yakın Çevredeki Turizm Potansiyellerini Kent Merkezine Aktaracak Altyapıyı Hazırlamak
- EA2: Yerel Kalkınmayı Hedefleyen Turizm Çeşitliliğini Kurgulamak ve Yönetmek
- EA3: Kültür ve Turizm Odaklı Yerel İşgücü Kapasitesini Artırmak

HDF
4

Ekonomik Kalkınma Eylem Planının Hazırlanması

- EA1: Yerel-Dışsal Ekonomi Dinamiklerini ve Kapasiteyi Belirlemek
- EA2: Sektörel Çeşitlilik Yönetim Planı Hazırlamak

HEDEF 1.1: Ekonomide Sektörel Çeşitliliğin (7T) Sağlanması ve Çeşitlilik Yönetimi Stratejilerinin Geliştirilmesi

Kent ekonomilerinin tek sektör odaklı olarak gelişmeleri riskli bir durumdur. Sektörde ortaya çıkabilecek bir kriz kent yaşamının tüm alanlarını negatif yönde etkileyebilmektedir. Bu nedenle, sektörel çeşitlenmeye ve bu sektörlerin birbirleri ile etkileşiminde ortaya çıkarılacak olan sinerjiye gereksinim vardır. Sektörel çeşitlilik ekonomiye farklılaşan ve özellikli bir yapı kazandıracaktır.

Denizli’de, kültür-turizm-ticaret eksenli bir ekonomik gelişim çerçevesi içinde alt sektörlerde çeşitlenmeye gidilmeli ve alt sektörlerin var olan potansiyellerinden faydalanılmalıdır. Sektörel çeşitliliğin kendisi kadar yönetimi de önemlidir. Bu yönde gerekli işbirliği, kurumsal örgütlenme yapıları, çeşitliliğin ekonomiye katkısını artıracak ve yerel kalkınmanın sürekliliğini sağlayacaktır.

Ayrıca, teknoloji ve tasarım alanında yapılacak yatırımlar, markalaşma, sektörlerarası iletişimin geliştirilmesi, örgütlenme ve eğitim altyapısının sağlanması çeşitliliği yönetme, kentsel gelişme dinamizmini içinde barındıran bir ekonomik yapı sağlayacaktır.

Hedefe ulaşmak için 3 eylem alanı tanımlanmıştır.

EA1: Sektörel Çeşitlilik Bileşenlerini (7T) Ortaya Koymak

Denizli’nin, tarım, turizm, termal, tarih, tekstil, traverten ve teknoloji’den (7T) oluşan özellikli ve zengin bir yapısının bulunduğu görülmektedir.

Bölgede;

- Bereketli tarımsal toprakların olması ve ürün çeşitliliği,
- Turizmde gerek kent içi gerekse yakın çevresinde doğal özellikli alanlar (mağara, şelale, dağ, orman vb) ile Hieropolis ve Leodikya gibi turizme açık antik kentlerin bulunması,
- Termal kaynaklarının benzersizliği,
- Çok sayıda antik kent ve sivil mimarlık örnekleri ile tarihi ve kültürel miras değerlerinin çeşitliliği,
- Tekstildeki becerisi,
- Teknolojik yatırımları ve bunları kullanma becerisi
- Traverten rezervlerinin dünyadaki sayılı yerlerden birisi olması

Denizli’yi özellikli ve ekonomik girdiler yönünden zengin bir kent haline getirmektedir.

Bu çeşitliliğin farkında olarak, ekonomik yapının doğru yönetilmesi, kentte büyük bir canlanma sağlayacaktır.

EA2: Sektörel Çeşitlilik Yönetimi için Örgütlenme Yapısı Oluşturmak

Başarının elde edilmesi için, sektörel çeşitliliğin farkında olmak kadar, yönetimi de önemlidir. Bu nedenle, yeni bir örgütlenme yapısına gereksinim vardır.

Bunun için sektör temsilcilerinden, yerel yönetimlerin ve merkezi yönetimin ilgili birimlerinden oluşan, sektörel çeşitlilik içeren bir yönetim yapısı kurulmalı ve sektörel çeşitliliğin yönetimi planı hazırlanmalıdır. Her bir sektörde hedefler belirlenerek, sektörün içinde bulunduğu çıkmazların nasıl aşılabileceğine dair stratejiler geliştirilmelidir.

Sektörel çeşitlilik yönetim planı hazırlanırken göz önüne alınması gereken önemli bir yaklaşım, sektörler arası sinerji oluşturmak olmalıdır. 7T'den oluşan sektörlerin (tarım, turizm, termal, tarih, tekstil, traverten, teknoloji) yalnızca kendi içinde değil birbirleri ile etkileşiminde ortaya çıkacak zenginliğin fırsatlarından da yararlanılmalıdır. Bu şekilde fikir zenginliği, ürün çeşitliliği ve benzersiz bir yerel ekonomik kurgu gerçekleştirilebilir.

Sektörler arasında sinerjiyi artırmaya yönelik olarak oluşturulacak işbirliği Denizli'nin il-ilçe-köy bütününde bir hareketlilik ve pozitif etki sağlayabilir. Bu konuda yalnızca yönetimlerin değil, yerel halkın da yaratıcı fikirler geliştirmesi için gerekli ortamlar sağlanmalıdır.

EA3: Sektörleri (7T), Tasarım-Teknoloji-Yaratıcılık Platformu ile Buluşturmak

Sektörlerde, geleneksel üretim yöntemlerinin ötesinde, tasarım-teknoloji ve yaratıcılık ile buluşan bir platformda atılacak olan adımlar, markalaşma ve kalite yaratacaktır. Bu şekilde yaratıcı endüstrilere (*creative industries*) geçiş yapılabilir. Yaratıcı endüstrilerin kent ekonomilerinde yarattığı pozitif etki dalgası tartışmasız ortadadır. Kentlerde, üniversiteler vb. eğitim kurumları bu konuda önemli rol oynamaktadır.

Denizli'de tekstil, turizm, traverten, tarım vs. gibi tüm sektörlerin markalaşması hem ulusal, hem de uluslararası rekabette stratejik öneme sahiptir.

Özellikle moda-tasarım, Pamukkale Üniversitesi'nin de işbirliğiyle atılım yapma potansiyeli olan bir sektördür. Bu yönde, Pamukkale Üniversitesi ve Odalar, işbirliği içerisinde, KOBİ'lerin tasarım, teknoloji ve yaratıcılık ekseninde gelişim ve değişimlerini sağlayacağı eğitim programları geliştirebilirler. Bu eğitim programları Odaların yürüttükleri kentlerarası ittifaklar aracılığı ile benzer süreçleri yaşamış kentlerden yardım alınarak yürütülebilir.

HEDEF 1.2: İl ve Bölge Ölçeğinde Ekonomik Gelişme Stratejilerinin Ortaya Konulması

Denizli'nin potansiyelleri merkez ilçeyle sınırlı kalmamakta, il hatta bölge ölçeğinde çok büyük çeşitlilik ve zenginlik içermektedir. Bu nedenle Denizli kalkınma stratejilerini ortaya koyarken, yakın çevresi ile bütünleşen politikalar belirlemesi Denizli'nin kendi rolünü korumasını ve arttırmasını da sağlayacaktır. Kültür alanında bölge ölçeğinde var olan birlikteliklerden maksimum ölçüde faydalanmak; gelişen yeni sektörlerinde yeni birliktelikler oluşturmak Denizli'nin çevresiyle beraber kalkınmasında önemli bir rol oynayacaktır.

Üç eylem alanı ekonomik gelişme stratejilerinin ortaya konulması için önemli fırsatlar sağlayacaktır.

EA1: Kent Merkezi-Kent-Bölge Ağ Yapılarını Oluşturmak

Kent ekonomisinin büyümesi; yeni iş olanaklarının yaratılması, kent merkezindeki potansiyellerin ve çeşitliliğin ortaya çıkarılmasının yanı sıra merkezin il bütünü ve bölgesiyle ilişkilerinin de yeniden kurgulanmasını da gerektirmektedir.

Günümüzde, kent ekonomileri, yakın çevreleriyle denge içerisinde büyüebilmek ve rekabet edebilmek için ağ yapılarına ve kümelenme stratejilerine yönelmektedirler. Ağ yapıları; *"İşbirliği yapan kuruluşların aralarındaki mübadele ilişkilerinden oluşan ve bir ilişki ağı içinde kuruluşları birbirlerine eklemleyen yapı"* olarak tanımlanır. Ağ yapıları; üretim, tedarik ile bilgi ve öğrenme konularında geliştirilebilir.

EA2: Ekonomik Gelişme Amaçlı Bölgesel Ölçekte İşbirliklerinden Faydalanmak

Bölgesel ölçekte, ekonomik gelişmeyi amaçlayan ve hala var olan;

- TR 32 Kalkınma Ajansı
- Büyük Menderes Havzası Çevre Koruma Birliği
- EGE Ekonomiyi Geliştirme Vakfı (EGEV)
- Avrupa Birliği İş Geliştirme Merkezleri (ABİGEM)

işbirliklerinden faydalanılmalı ortak sorun ve ortak çözüm çerçevesinde yeni işbirlikleri kurulmalıdır.

EA3: İl ve Bölge Ölçeğinde Kültür ve Turizm Odaklı Proje ve Programlar Geliştirmek

Denizli, il ve bölge ölçeğinde potansiyelleri üzerinden çeşitli programların içinde yer alabilir. Bunu sağlamak için Denizli'nin harekete geçirici rol üstlenmesinde fayda vardır. Bu konuda bazı program ve proje önerileri; Antik Kentler Rotası, Buldan Koruma Programı, Mağaracılık Turları, Yaratıcı Tekstil Ürünleri Programı vb. şeklinde olabilir.

HEDEF 1.3: Kent Ekonomisinin “Kültür-Turizm-Ticaret” Ekseninde Yeniden Kurgulanması

Denizli kent ekonomisi, son yıllarda, (tekstil) sanayi odaklı olarak gelişmiştir. Ancak, son dönemde, önce tekstilde, ardından global ekonomide ortaya çıkan kriz, kentin ekonomisini negatif yönde etkilemiştir. Diğer yandan, Denizli, gerek kent, gerekse il ölçeğinde kültür ve turizm potansiyelleri oldukça yüksek bir yerdir. Bu krizi bir fırsata çevirebilmek ve tek odaklı kırılğan bir ekonomik yapıdan, potansiyelleri ile beslenen ‘Kültür-Turizm-Ticaret’ ekseninde sektörel çeşitliliği olan bir yapıya dönüştürülmesi mümkündür.

Bunu sağlayabilmek için kentin içindeki ve çevresindeki kültür ve turizm potansiyellerini bir bütün olarak ele almak ve bölge-il-ilçe-kent bağlamında birbirini destekleyici şekilde kurgulamak önemlidir.

Ayrıca, sektörel çeşitlilik artırılmalı ve sektörlerarası sinerjiden faydalanarak tasarım ve teknoloji ile bütünleşen bir üretime geçilmelidir.

Kültür ve turizm sektörlerinde yaratılacak iş alanları, başta genç nüfus olmak üzere tüm Denizli nüfusu için önemli bir fırsat olacaktır.

Kültür, turizm ve ticaret eksenli ekonomik hedefin gerçekleştirilmesi için 3 eylem alanı önerilmiştir.

EA1: Yakın Çevredeki Turizm Potansiyellerini Kent Merkezine Aktaracak Altyapıyı Hazırlamak

Denizli il sınırları içinde yer alan ve kent merkezinnin 18 km. kuzeyinde yer alan Hierapolis (Pamukkale) yılda 2 milyon, yakınındaki Antalya ve İzmir kentleri ise 8 milyon ziyaretçi çeken turizm bölgeleridir. Böyle bir potansiyelin ortasında yer alan Denizli’nin, kentsel altyapısını bu farkındalık ile hazırlaması, kent ekonomisinin turizm sektöründe önemli getiriler sağlaması anlamına gelecektir.

Bunu sağlamak için başta İzmir-Denizli-Antalya hızlı tren hattı önemli bir fırsat olarak değerlendirilmelidir. Denizli istasyonundan başlayarak tüm kentin ulaşım altyapısı entegre bir şekilde kentin kültür ve turizm potansiyellerini ortaya çıkaracak şekilde kurgulanmalıdır. Ayrıca, var olan İstanbul-Eskişehir-Afyon-İzmir demiryolu hattının daha etkin kullanılması sağlanmalı; kentin nakliye, depolama ve lojistik anlamındaki potansiyeli de bu noktada göz önüne alınmalıdır. Son olarak, Denizli kent merkezinin Hierapolis ile de ulaşım altyapısı güçlendirilmeli, iki odak arasında düzenli turlar organize edilmelidir.

EA2: Yerel Kalkınmayı Hedefleyen Turizm Çeşitliliğini Kurgulamak ve Yönetmek

Son dönemlerde kültür ve turizm odaklı olarak gelişen kentlerin turizm politikaları incelendiğinde, özellikle yerel yönetimle bütünleşen, yerel kalkınma ve iş yaratma odaklı olarak geliştirildikleri görülmektedir. Turizm, yerel değerleri

eriten, tüketen bir sektör değil; üreten, koruyan, geliştiren ve yerelle bütünleşen bir çizgide yürütülmektedir

Bu kapsamda; Kültür ve İnanç, Doğa ve Spor, Eko, Agro Turizm ve Sağlık Turizmi alt sektörleri olarak ele alınmakta ve geliştirilmektedir. Denizli tarım, doğa ve kültürel potansiyelleri ile güçlü bir kenttir. Bu nedenle, turizm sektöründeki, bahsedilen başlıklarda gelişmenin desteklenmesi merkezi ve yerel yönetimin ortak sorumluluğunda gerçekleştirilmesi kente ve kentliye büyük kazançlar sağlayacaktır.

EA3: Kültür ve Turizm Odaklı Yerel İşgücü Kapasitesini Artırmak

Denizli kentsel alanında 1990-2005 yılları arasındaki istihdam dağılımına bakıldığında sanayi sektöründeki istihdamın %38'den %53.5' e çıktığı görülmektedir (Kaynak; Denizli ÇDP Raporu 2005). Bu istatistikten anlaşılacağı üzere, kentsel nüfusun, büyük oranda sanayi ağırlıklı bir deneyimi bulunmaktadır.

Kültür ve turizmin güçlendirilmesinin yönünde Denizli merkezde yapılacak olan, otel, kültür merkezi, eğlence merkezi, kafe, restoran, müze, sinema, tiyatro vb. yatırımlar önemli oranda yeni istihdam alanları yaratacaktır.

Kültür ve turizm sektörlerinde yaratılacak olan istihdamdan öncelikli olarak yerel nüfusun faydalanabilmesini sağlamak için bu alanın gerektirdiği eğitim alanlarının yaygınlaştırılmasında yarar vardır.

Bu konuda özellikle, Sivil Toplum Örgütleri, Odalar ve Üniversite sorumluluk alarak işbirliği içinde yerel kapasite geliştirme eğitim programları hazırlamalıdır.

Denizli'de

- Belediye
- Valilik
- İş Grupları
- Odalar (Ticaret-Sanayi-Mimarlar ve diğerleri)
- Üniversite
- Sivil Toplum Örgütleri
- Kültür & Sanat Grupları

olmak üzere tüm taraflar ortak vizyon çerçevesinde Denizli'nin geleceğini, başta ekonomik boyutta kurgulamak üzere, gerek kültür ve turizm yatırımlarını gerçekleştirme, gerekse yerel nüfusun yeni yaratılacak iş alanlarından faydalanmasını sağlamaya yönelik işbirliğine girişmelidir. Bunun için,

- Sektörlerarası Yerel Ağlar (Network) Kurulması
- Kamu-Özel Sektör İşbirlikleri/ Forumları
- Üniversite-Kamu-Özel-Yerel İşbirliği
- Denizli Platformu

gibi ortaklıklara gidilmeli ve mevcut olan örgütler

uygulamaya yönelik faaliyetlerini genişletmelidir.

Turizm ve kültür alanlarında yaratılacak olan iş olanakları ve kapasiteleri yalnızca üstten değil, aynı zamanda alttan, yerel düzeyden de geliştirilmelidir. Özellikle Denizli'nin ilçelerinde yerel nüfus tarafından icra edilen dokumacılık, cam gibi el sanatları örgütlü hale getirilerek, kültür odaklı projeler geliştirilmesi sağlanabilir. Benzer şekilde, mağara, antik kentler, şelaleler, tarım alanları gibi zenginlikleri olan ilçelerin bu potansiyellerini turizme yönelik proje geliştirmede kullanmaları teşvik edilebilir. Yerel girişimin teşvik edilmesi ve desteklenmesi, yerel kalkınmanın sürekliliğini sağlamak ve kendine yeten bir yapının tüm Denizli'ye yayılması açısından faydalı olacaktır.

HEDEF 1.4: Ekonomik Kalkınma Eylem Planının Hazırlanması

Kentsel ekonominin yeniden kurgulanması için Denizli'nin rekabet gücünün artırılması, ancak bölge ölçeğinde kurulacak yeni bir kentsel ağ sistemi ile mümkün olacaktır. Denizli gibi orta ölçekli kentlerin bulundukları bölge içindeki sisteme, ardından da ulusal ağ sistemine bağlanmaları için yeni yaklaşımlar ortaya konulmalıdır.

Bütüncül bir sistemin kurgulanması için yerel dinamikler harekete geçirilmeli, kapasiteler doğru belirlenmeli ve ekonomik çeşitlilik iyi yönetilmelidir. Bu nedenle, öncelikler ortaya konulmalı ve Denizli Ekonomik Kalkınma Eylem Planı hazırlanmalıdır. Planın hazırlanması için 2 eylem alanı ortaya konulmuştur.

EA1: Yerel - Dışsal Ekonomi Dinamiklerini ve Kapasiteyi Belirlemek

Kent ekonomisinin yeniden kurgulanmasında yerel faktörler kadar dışsal ekonomik faktörler de gözönüne alınmalıdır. Mevcut sektörlerin işgücü kapasiteleri ve bunlara eklenecek yeni sektörlerin getireceği istihdam, yeni gelişim alanlarının belirlenmesinde temel alınması gereken analizlerdir.

Yerel ve dışsal ekonomi bileşenleri ve kapasitelerinin güçlü ve zayıf yanları, oluşturabileceği tehditlerin ve sağlayabileceği faydaların önceden kurgulanması, yeni gelişim stratejilerinin belirlenmesinde öncelikle atılması gereken bir adımdır.

EA2: Sektörel Çeşitlilik Yönetim Planı Hazırlamak

Denizli'nin kültürel ve turizm değerlerinin çeşitliliğinden faydalanabilmek için, sektörlerin hem kendi içinde gelişiminin hem de birbirleri ile etkileşiminin sağlanabilmesi ve yönetilebilmesi gerekmektedir.

Gelişim stratejilerinin belirlenmesinde 4 alternatif yaklaşım vardır. Bu alternatif yaklaşımlar dayandıkları temel hedefler açısından birbirlerinden farklılaşırlar.

Bunlar;

- Mekânsal gelişim
- İş geliştirme
- İnsan kaynakları geliştirme
- Toplum (yerel) odaklı gelişim

şeklinde sıralanabilir.

Denizli kentinin sosyo-ekonomik, mekânsal yönden güçlü ve zayıf yönleri göz önüne alınarak yukarıda bahsedilen dört yaklaşımın entegre edildiği bir gelişim strateji çerçevesi oluşturulmalıdır.

Denizli'nin sahip olduğu potansiyeller kültür-turizm-ticaret odaklı bir stratejik gelişim çerçevesini işaret etmektedir. Eylemin gerçekleştirilmesini ve sürdürülebilirliğini sağlamak için kültür-turizm-ticaret odaklı gelişim strateji çerçevesinde somut program ve projeler geliştirilmelidir.

Program ve projeler; yerel yönetim, sivil toplum, yerel halk ve özel sektörün bir arada bulunduğu işbirliği üzerinden kurgulanmalıdır. Program ve proje süreçleri ve bütçeleri öncesinde yapılacak fizibilite analizleriyle güçlendirilmelidir.

Sektörel çeşitlilik yönetim yapısının ve planının tarafların işbirliği içinde hazırlanması, sorumluluk paylaşımı ve benimsenmesi açısından önemlidir.

STRATEJİK HEDEF 2: KÜLTÜR VE TURİZM ÖNCELİKLİ YENİ YAKLAŞIMLARIN ORTAYA KONULMASI

Son yıllarda dünyanın ilerleyen kentlerinde 'kültür' ve 'turizm' kentsel gelişimin tetikleyicisi ve motoru olarak ele alınmaktadır. Bu yönde başarılar elde edildikçe bu yaklaşımı benimseyen kent sayısı artmaktadır.

Kültürel değerlerin ortaya çıkarılması, yaşatılması, yönetimi, kent ekonomisinde ve kentsel yaşamda bir değer haline gelmesi ile kültür-turizm dengesinin kurulması kent ekonomilerini geliştirmektedir. Kültürel zenginliklerin korunup geliştirilebilmesi, turizm ve kent yaşamına katılabilmesi yönünde stratejiler geliştirilebilmesi için öncelikle kentin kültür envanterinin çıkarılmalıdır. Kültür envanteri, kent ve bölge ölçeğinde Denizli'nin kültür ve turizm odaklı gelişim stratejilerinin ve önceliklerinin oluşturulmasında nemli bir altlık oluşturacaktır.

'Kültürel Çeşitliliğin Yönetimi' stratejik planda önemle vurgulanan bir konudur. Kültürel çeşitliliğin, bir bütün olarak algılanarak korunmasına ve kentsel yaşama entegre edilebilmesine yönelik stratejileri içeren bir çeşitlilik yönetiminin, kamu-özel-sivil işbirlikleri ile mutlaka geliştirilmesi gerekmektedir.

Kültür ve turizm dengesinin iyi kurgulanması yeni sektörlerin ortaya çıkmasını ve iş olanaklarının yaratılmasını sağlayacaktır. Kültür ve turizm öncelikli yeni yaklaşımların ortaya konulması stratejik hedefine yönelik 4 hedef ve 11 eylem alanı belirlenmiştir.

STR
HDF
2

KÜLTÜR VE TURİZM ÖNCELİKLİ YENİ YAKLAŞIMLARIN ORTAYA KONULMASI

HDF
1

Kültürel Çeşitlilik Alanlarının Saptanması ve Envanter Hazırlanması

- EA1: Kültürel Çeşitlilik Alanlarını Saptamak
- EA2: İl Bütününde Kültürel Miras Envanterini Çıkartmak
- EA3: Kültürel Miras Envanterini İlgili Kurumlarla Paylaşmak

HDF
2

Kültürel Çeşitlilik Yönetim Stratejilerinin Geliştirilmesi

- EA1: Çeşitlilik Yönetim Planı Hazırlamak
- EA2: Yerel İşbirliği Ortamlarını Yaratmak
- EA3: Kültürel Miras Yerel Bilincini Geliştirmek

HDF
3

Kültür ve Turizm Fırsatlarından Yerel İş Olanaklarının Yaratılması

- EA1: Kültür ve Turizm Fırsatlarıyla Kent Dinamizmini Artırmak
- EA2: Kültür Turizm Öncelikli Kırsal Kalkınma Stratejisi Oluşturmak
- EA3: Yerel Bilgi ve Birikimi Akademik-Teknolojik Bilgi ile Birleştirmek

HDF
4

Kültür ve Turizm Yönetimi Eylem Planının Hazırlanması

- EA1: Kültür ve Turizm Potansiyeli Analizi Yapmak
- EA2: Kültür ve Turizm Yönetimi için Örgütlenme Yapısını Kurmak

HEDEF 2.1: Kültürel Çeşitlilik Alanlarının Saptanması ve Envanter Hazırlanması

Denizli il bütününde kültürel çeşitliliğin belgelendiği envanterin oluşturulması, bir yandan mevcut zenginliğe ve potansiyellere ilişkin farkındalığı artırırken, bir yandan da çeşitliliğin yönetim stratejilerin geliştirilmesinde önemli bir belge olacaktır.

Hedefe ulaşmak amacıyla 3 eylem alanı tanımlanmıştır.

EA1: Kültürel Çeşitlilik Alanlarını Saptamak

Denizli'nin doğal, tarihi ve kültürel zenginliğinden oluşan bereket ve birikiminden günümüz gereksinimleri doğrultusunda yararlanılması için Denizli'nin farklılıkları ortaya çıkarılmalıdır.

Denizli'nin kültürel mozaïği;

- Antik Kentler,
- Endüstriyel Miras,
- Sivil Mimari Örnekler,
- Geleneksel Sanatlar,
- Geleneksel Yaşam Kültürü

alanlarında kendini göstermektedir. Bu kadar geniş çeşitlilik alanından, hem ekonomik, hem de sosyal fayda sağlanması kurumlararası işbirliği ile katılımcı bir yaklaşımın benimseneceği bir çeşitlilik yönetimi anlayışı ile olacaktır.

EA2: İl Bütününde Kültürel Miras Envanterini Çıkartmak

Denizli bütününde kültürel çeşitlilik alanları tanımlandıktan sonra, alan bazında envanter çalışmaları yürütülmelidir. İl bütününde elde edilecek bir kültürel miras envanteri, kültürel gelişim odaklarının ortaya çıkması ve stratejik hedeflerin belirlenmesinde bir altlık oluşturacaktır.

Bu kapsamda, öncelikle Denizli Merkez, Buldan, Çal, Çardak, Çivril, Honaz, Kale ve Tavas ilçelerinde yer alan antik kentlerin, konumları, büyüklükleri, kuruluş hikayeleri ve diğer bilgilerini içeren bir envanterinin oluşturulması önemlidir.

Denizli'nin endüstriyel mirasının ise, hem kent merkezinin yeniden canlandırılması, hem de Denizli'nin yüzyıllar boyu taşıdığı ekonomik kimliğinin gelecek kuşaklara aktarılması bakımından korunması ve yeniden işlevlendirilmesi gerekmektedir.

Sivil mimari örnekleri de kültürel çeşitliliğin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Bu konuda öne çıkan Buldan bir kültür odağı olma potansiyeline sahiptir. Deri ve halıcılık üzerine gelişmiş el sanatları, folklorü, yemeği, müziği ve edebiyatı da tanıtım ve markalaşma stratejileri geliştirilmesi gereken alanlardır.

Envanter çalışması, Denizli Valiliğinin koordinasyonunda, kültürel çeşitlilik alanları ile ilgili araştırma komisyonları oluşturularak başlatılmalıdır. Ayrıca, mahalle ölçeğinde yerel halkın katılımının sağlanması, envanter çalışmasının amacına hizmet etmesine yönelik faydalı olacak ve çalışmanın daha pratik ilerlemesini sağlayacaktır.

EA3: Kültürel Miras Envanterini İlgili Kurumlarla Paylaşmak

Kültürel miras envanteri, ilgili kurumlarla paylaşılmalı, ortaya çıkan tarihi ve kültürel değerlerin korunması, yaşatılması ve kent ekonomisine katkı sağlaması öncelikleri dikkate alınarak, işbirliği program ve projeleri geliştirilmelidir. Ayrıca, envanterin çeşitli dillere tercüme edilmesi Denizli'nin uluslararası tanıtımı açısından önemlidir.

HEDEF 2.2: Kültürel Çeşitlilik Yönetim Stratejilerinin Geliştirilmesi

Tarihi ve kültürel çeşitliliği zengin olan mirasın korunması, yaşatılarak gelecek nesillere aktarılması ve kalkınmaya yönelik projelere/sektörlere temel oluşturması amacıyla, kentin beklentileri ve kaynakların büyüklüğü dikkate alınarak öncelikli stratejiler belirlenmelidir.

Strateji ve önceliklerin belirlenmesi için yerel işbirliği ortamları yaratılmalı, yönetim yaklaşımları ortaya konulmalı, bilinçlendirme ve farkındalık çalışmaları yapılmalıdır.

Üç eylem alanı çeşitlilik stratejilerinin belirlenmesinde önemli rol oynayacaktır.

EA1: Çeşitlilik Yönetim Planı Hazırlamak

Denizli'nin, arkeolojik, endüstriyel, doğal, mimari değerlerini ve geleneksel yaşam kültürünü, kent yaşamına ve kent ekonomisine entegre etmek, yeni bir iş alanı haline getirmek, bu yönde kısa ve uzun vadeli hedefleri ve eylemleri, program ve projeleri belirlemek için bir 'Çeşitlilik Yönetim Planı' hazırlanmalıdır.

Bu çerçevede başta, Denizli ili genelinde dağılmış olan çok sayıda antik kentin yeni bir senaryo içerisinde ele alınarak, özellikle Hieropolis ve Leodikya antik kentleri için 'Antik Kentler Alan Yönetimi Planı' hazırlanmalıdır. Alan Yönetimi, tüm antik kentlerin bir proje ve program kapsamında; kazılar yapılarak ortaya çıkarılması, bakımı, korunması, turizme yönelik yönlendirici (tabela, kitapçık vb) altyapılarının hazırlanması gibi konuların takipçisi olmalıdır.

Antik kentlerin yanısıra, endüstriyel miras olarak tanımlanan eski fabrika ve üretim alanlarının dokularının korunarak rehabilite edilmesi ve yeni fonksiyonlar verilmesi çeşitlik yönetim planının bir diğer başlığı olmalıdır.

Yönetim planı kamu, özel ve sivil işbirliği yaklaşımı içinde ve yerel odaklı hazırlanmalıdır. Bu konuda özellikle Üniversite ve Belediye ortaklıklar geliştirerek çalışmalar başlatmalıdır.

EA2: Yerel İşbirliği Ortamlarını Yaratmak

Kültürel çeşitliliğin yönetiminin en önemli bileşeni yerel işbirliği ortamının sağlanmasıdır.

Yerel düzeyde başlayan örgütlenme yaklaşımı, yerel değerlerin ortaya çıkarılması ve yerelin dinamizminin kullanılmasını sağlayacaktır. Bu nedenle, yerelin gücü ve dinamizmi, kültürel çeşitlilik için yönetim kurgusunun oluşmasında temeli oluşturacaktır.

Bu amaçla belediye, odalar ve sivil toplum örgütleri bir 'Platform' etrafında bir araya gelmelidir.

EA3: Kültürel Miras Yerel Bilincini Geliştirmek

Denizli'nin kültürel mirasının tanıtılması sadece merkezi yönetime, yerel yönetimlere ve meslek odalarına ait bir görev değildir. Korumanın asıl sahibinin yerel halk olması, sürekliliğinin ve etkinliğinin sağlanmasında önemli rol oynamaktadır. Halkın kültür mirasını tanıması ve benimsemesi teşvik edilmelidir. Bu amaçla;

- Denizli'nin bütün okullarında **"Kentler Çocuklarındır-Kültürel Eğitim Projesi"** uygulaması,
- Merkezden veya nüfusun yoğun olduğu yerleşimlerden haftanın belirli günlerinde antik kentlere ve müzelere bedava otobüs tahsis edilmesi ve müzelerden ücretsiz yararlanılmasının sağlanması,
- Gezi alanlarında ödüllü bilgi yarışmaları düzenlenerek eğitimin farklı platformlara taşınması,

gibi örnek program ve projeler ortaya konulmalıdır.

HEDEF 2.3: Kültürel ve Turizm Fırsatlarından Yerel İş Olanaklarının Yaratılması

Denizli ve bölgesinin ortaya koyduğu fırsatlar ve zenginlik Denizli için yerel iş olanaklarının yaratılması anlamında ciddi bir potansiyel taşımaktadır. Denizli'nin istihdam anlamında kültür ve yaratıcı endüstrilerinden beslenen, artı değeri yüksek bir hizmet sektörünü geliştirmesi kalkınma açısından kaçınılmazdır.

Kent ekonomisinin canlandırılması ve yerel iş olanaklarının yaratılması için kültür-turizm dengesini sağlayan program ve projelerin ortaya konulması için 3 eylem alanı belirlenmiştir.

EA1: Kültür ve Turizm Fırsatlarıyla Kent Dinamizmini Artırmak

Denizli ilindeki çeşitliliğin kent merkezindeki kültür ve turizm kullanımları ile yansıma bulması, bir yandan Denizli kent merkezini özellikli bir hale getirirken, bir yandan da Denizli'nin kırsal yörelerinin, kent merkezi ile birlikte çalışan ve karşılıklı olarak birbirini besleyen bir yapı kurulması sağlanacaktır.

Bu çerçevede, kent-yerel kültür ilişkisini güçlendirerek kent dinamizmini ve yerel iş olanaklarını artıracak, aşağıdaki öneriler değerlendirilebilir;

- Denizli yemek kültürünün kent merkezindeki yüksek kaliteli lokantalar ile buluşması,
- Kırsal alandaki tarım ürünleri çeşitliliğinin kent merkezindeki özel dükkanlara taşınması,
- İlçelerdeki dokumacılık ve el işlerinin kent merkezindeki tasarım atölyeleri ile buluşması,
- Tarihi yapıların Denizli cam'ının üretim, sergileme ve satış alanı olarak projelendirilmesi ve yapılardan birinin müze olarak tasarlanması,
- Kent merkezinden sivil mimarlık örneği yüksek ilçelere turistik ve eğitim turları düzenlemesi,
- El sanatlarının üretim ve satış mekânlarının kent içinde oluşturulması, çarşının bu amaçla yeniden ele alınması,
- Devlet tiyatrosu ve oda orkestrasının kent merkezinde kısa süre içinde kurulması,
- Kent içinde değişik bölgelerde kültür siteleri, kongre ve fuar alanları oluşturulması,
- Kaleiçi'nin tarihsel rolü ön plana çıkarılarak, müze ve kongre merkezinin bu çerçevede yapılması,
- Yabancı üniversite ve okullarla yaz değişim programları çerçevesinde şehrin arkeolojik zenginliklerinin tanıtımının yapılması.

Bunların yanı sıra, Denizli, özellikle sağlık turizmi bakımından önde gelen turizm odaklarından biri olma potansiyeline sahiptir. Yeni iş olanaklarının yaratılmasında bu alanda aşağıdaki çalışmaların yapılmasında fayda vardır;

- Denizli'nin zengin termal kaynaklarının dünya standartlarında tesislere dönüşmesi için yatırım teşviklerinin oluşturulması.
- Üniversite ile işbirliği içinde sağlık turizmine yönelik işgücünün yetiştirilmesi.
- Sağlık turizmini destekleyecek altyapı yatırımlarının kamu-özel sektör işbirliği ile başlatılması.

EA2: Kültür Turizm Öncelikli Kırsal Kalkınma Stratejisi Oluşturmak

İlçe ve köylerin kültürel ve doğal zenginlikler envanteri, oluşturularak kültür-turizm sektöründe gelişmeleri için güçlü oldukları yönler ortaya çıkarılmalı ve ilgili konularda yerel düzeyde eğitim verilerek iş gücü kapasitesi artırılmalıdır. Bu şekilde, ilçe ve köyler için yeni iş alanları yaratılabilir. Bu öneri aşağıdaki örneklerde somutlaştırılabilir;

- Köylerdeki üretimin, kooperatifler veya küçük şirketler kurularak geliştirilmesi; kalkınma ile ilgili her türlü desteğin kullanılması.
- Köylerdeki ev pansiyonculuğuna ve agro-turizme yönelik eğitim verilmesi ve teşvik edilmesi.
- Doğa turizmi, botanik turizmi, doğa fotoğrafçılığı vb. konularda yerel düzeyde eğitim programları düzenlenerek yeni iş alanları yaratılması.
- Antik kentlerdeki kazı çalışmalarında yer almak üzere eğitim hizmeti verilmesi.

EA3: Yerel Bilgi ve Birikimi Akademik-Teknolojik Bilgi ile Birleştirmek

Kırsal beceri ve birikim, üniversitenin bilgisi ile birleştirilerek iş alanlarının artırılmasında faydalanılabilir.

Denizli'nin sahip olduğu bilgi ve birikimi, kent merkezinde eğitim sektörü haline dönüştürmek, yerel düzeyde yeni bir iş alanı oluşturacaktır. Bu konularda yereldeki nüfusa;

- Denizli Yemek Kültürü
- El Sanatları
- Dokumacılık
- Cam, seramik

gibi alanlarda sertifika programları ile eğitmenlik yapma ortamı sağlanabilir.

Ayrıca, yerel birikim ve becerinin akademik bilgi ile buluştuğu noktada,

- Üniversitenin tasarım (grafik, moda) bölümünün açılması.
- Çeşitli sektörlerin ARGE faaliyetlerinin üniversite ile işbirliği içine girmesi.
- Kent içinde sanatsal üretimin desteklenmesi (atölye, sergi salonu, vs.)

gibi çalışmaların yaratacağı pozitif etki göz önüne alınmalıdır. Bu alanda eğitim faaliyetlerine yatırım yapmak, genç ve dinamik bir kesimin kentle ilişkisini güçlendirerek kent ekonomisine de canlılık getirecektir.

HEDEF 2.4: Kültürel ve Turizm Yönetimi Eylem Planını Hazırlamak

Kültür öncelikli yeni yaklaşımların ortaya konulması için kültürel zenginliğin fırsatlarını ortaya koyacak ve kültürel çeşitliliğin yönetimine dair örgütlenmeleri, uygulamaları, stratejileri içerecek bir '**Kültürel Çeşitlilik Yönetimi Eylem Planı**' hazırlanmalıdır.

Bu çerçevede bir yandan, kültürel değerler ile ilgili ne tür sorunlar yaşandığı, eksiklerin neler olduğu, yapılması gerekenler; diğer yandan, bu sorunların fırsatlara nasıl dönüştürülebileceği, canlandırılacağı, yönetileceği, ne tür program ve projeler geliştirileceği araştırılmalıdır.

Eylem planını hazırlamak üzere 2 eylem alanı önerilmiştir.

EA1: Kültür ve Turizm Potansiyel Analizi Yapmak

Kültür ve turizm değerleri ile ilgili sorunlar ve fırsatlar; koruma, kent yaşamı, iş, mekân, ekonomi, sosyal hayat olmak üzere birçok ilişki bağlamında değerlendirilmeli ve ortaya konulmalıdır. Mevcut durum analizi kapsamında, kültürel ve turizm çeşitlilik alanlarının neler olduğu belirlenmeli ve bu alanlar ile ilgili envanter çıkarılmalıdır.

EA2: Kültür ve Turizm Yönetimi için Örgütlenme Yapısını Kurmak

Kültürel ve turizm çeşitliliğinin yönetimi için **kamu-sivil-özel sektör** temsilcilerinden oluşan bir proje ortaklığı geliştirilmelidir. Yönetim yapısı içinde her bir proje ortağının sorumlulukları net bir şekilde tanımlanmalı, ortakların bir arada yapabilecekleri katkı ortaya konulmalıdır. Bu yönetim yapısı bir yandan, kültür ve turizm odaklı hedeflerin gerçekleştirilmesi için stratejileri, program ve projeleri geliştirip gerekli ikincil ve üçüncül işbirlikleri yaparken, bir yandan da kendini yeniden üreten bir finansman modeli geliştirmeyi amaçlamalıdır.

Denizli'nin kültürel zenginliklerinin saptanması, yönetim ilkelerinin belirlenmesi ve bunlardan beslenen ekonomi sektörlerinin geliştirilmesine paralel olarak, bütün bualanların bir bütün olarak ele alındığı bir tanıtım ve halkla ilişkiler stratejisinin bütünsel bir yaklaşım içerisinde geliştirilmesi gerekmektedir. Tanıtım stratejisinin bütünsel olması için tek çatı altında koordine edilmesi gerekmektedir. Kültür ve Turizm Müdürlüğü bu koordinasyon görevini üstlenebilir. Bu alanda uzmanlaşmış bir firma ile işbirliği sağlanması çalışmanın hızını ve pozitif etkilerini artıracaktır.

Bu yönde yapılabilecek çalışmalar aşağıda yer almaktadır.

Denizli'nin "Tanıtım Portalı"nı Kurmak:

Denizli'de birçok festival, etkinlik ve benzeri faaliyet gerçekleştirilmektedir. Gerçekleştirilecek tüm organizasyonların kurumsal bir yapısı olan bir web sayfasında duyurusunun yapılması bilgi edinmeyi kolaylaştıracaktır. Denizli'de düzenlenecek periyodik veya tek seferlik aktiviteler Denizli Valiliği, Denizli Belediyesi ve Gazeteciler Cemiyeti'nin işbirliğinde oluşturulacak bir portalda yayınlanarak, faaliyet takvimi oluşturulabilir. Bu sayede Denizli içinden ya da dışından tüm faaliyetleri takip etme imkanı sağlanabilir.

Büyük Etkinlikleri Denizli'ye Çekmek: Birçok bakanlık veya kurumun düzenlediği etkinliklerin Denizli'ye çekilmesi için lobi çalışmaları yürütülmelidir. Valilik, İl Müdürlükleri ve Belediye'nin işbirliği sağlanarak Pamukkale ve Denizli odaklı etkinlikleri Bakanlıklar ve federasyonlar nezdinde takip edecek bir komisyon oluşturulabilir.

Medyada Halkla İlişkiler Faaliyetlerini Yürütmek: Türkiye için önemli ve tanınan kişilerin (köşe yazarları, programcılar, sanatçılar vb.) şehri ziyaret etmeleri sağlanarak kamuoyunun ilgisi Denizli'ye çekilebilir. Bu kişilerin konuşmalarında, yazılarında ya da programlarında Denizli'den bahsetmeleri sağlanabilir. Geniş kitlelere ulaşması sağlanacak bu tanıtım Denizli'ye farkındalık kazandıracaktır.

Uluslararası Bilim ve Sanat Etkinlikleri

Düzenlemek: Arkeoloji, tarih, bilim, sanat gibi konularda uluslararası kongre ve festivallerin üniversite ile işbirliği içinde düzenlenmesi Denizli'nin tanıtımına hizmet edeceği gibi, aynı zamanda Denizli odaklı istihdam yaratacak yeni yatırım alanlarının da ülke çapında gündeme gelmesini sağlayacaktır.

STRATEJİK HEDEF 3: DÖNÜŞÜM ve GELİŞİMİN YENİDEN KURGULANMASI

Denizli kenti mekânsal dönüşüm ve gelişim kurgusu; kent ekonomisinin yeniden canlanmasına olanak sağlayacak, kültürel ve doğal değerlerini kent yaşamına katacak, kentin gerek kendi içinde gerekse çevresi ile bütünleşmesine olanak verecek şekilde yeniden tasarlanmalıdır.

Bugün, Ankara, İzmir ve Antalya yollarının oluşturduğu Denizli Sapanı omurgası üzerinde gelişen kentin, kültürel ve doğal odaklarını içine alacak yeni bir kentsel gelişme dokusuna dönüşümü sağlanmalıdır. Bu yeni dokunun oluşturulması için; yeni kentsel odakların belirlenmesi, odaklar arası bağlantılarının çeşitlendirilerek kentin doğusunda ve batısında yeni yaşam koridorlarının oluşturulması, kent merkezi aksının kuzey ve güneyde kentin önemli odaklarına kadar uzatılarak, canlandırılması ve kent içinde yeni stratejik aksların kurgulanması gereklidir.

Denizli, gerek kent gerekse bölge içindeki kültür ve turizm potansiyellerinden daha iyi faydalanabilmek için kültür ve turizmi odaklı bir dönüşüm yaklaşımı geliştirmelidir. Kültür ve turizm odaklı dönüşüm yaklaşımı yapı ve yaşam riskinin azaltılması için tetikleyici bir rol oynamalıdır.

Dönüşüm ve gelişimin yalnızca mekânsal değil, toplumsal ve ekonomik kalkınma boyutunda da ele alındığı program ve projeler, yaşayanların öncelikleri dikkate alınarak ortaya konulmalıdır. Ayrıca, Denizli'nin kent dokusunun yeniden ele alınacağı bütüncül bir yaklaşımın ortaya konulması ve dönüşüm, gelişim, canlandırma, sağlıklılaştırma, yenileme stratejilerinin geliştirilmesi ve önceliklerinin belirlenmesi için yeni finansal ve kurumsal araçların da geliştirilmesi gerekmektedir.

Denizli'nin kentsel düzeninin yeniden kurgulanması için ortaya konulan 'dönüşüm ve gelişim kurgusunun yeniden tasarlanması' stratejik hedefine ulaşmak için 4 hedef ve 11 eylem alanı belirlenmiştir.

STR
HDF
3

DÖNÜŞÜM VE GELİŞİMİN YENİDEN KURGULANMASI

HDF
1

Yeni Kentsel Doku Oluşturulması

- EA1: Yeni Yaşam Koridorları Yaratmak
- EA2: Kent Merkezi Aksını Yeniden Kurgulamak
- EA3: Kentsel Dokuyu Bütünleştirmek

HDF
2

Dönüşüm ve Gelişimde Kültür ve Turizm Öncelikli Yaklaşımın Geliştirilmesi

- EA1: Leodikya-Hierapolis-Denizli Kent Merkezi Arasında Turizm ve Kültür Odaklı Bağlantı Kurmak
- EA2: Kirişhane- Kaleiçi- Hükümet Konağı Üçgenini Oluşturmak
- EA3: Kültür ve Turizm Yatırımları Yapmak

HDF
3

Dönüşüm, Yenileme, Sağlıklılaştırma ve Canlandırma Stratejilerinin Belirlenmesi

- EA1: Dönüşüm Temalarını Ortaya Koymak ve Dönüşüm Alanlarını Belirlemek
- EA2: Dönüşüm Stratejilerini ve Önceliklerini Belirlemek
- EA3: Yenilikçi Dönüşüm Araçlarını Geliştirmek

HDF
4

Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Eylem Planının Hazırlanması

- EA1: Denizli Gelişim Strateji Çerçevesini Oluşturmak
- EA2: Dönüşüm Stratejilerini, Program ve Projelerini Geliştirmek

HEDEF 3.1: Yeni Kentsel Doku Oluşturulması

Denizli kenti, İzmir-Ankara-Antalya ulaşım ağlarının oluşturduğu sapan şeklindeki omurga çevresinde gelişmiştir. Kent merkezi ise Hükümet Konağı ve Belediye arasındaki yaklaşık 1 km uzunluğundaki aks üzerinde yer almaktadır.

Denizli kentinin gelişiminde önemli rol oynayan sanayi, üniversite, doğa ve turizm bileşenlerinin 'sapan' odaklı gelişiminden bütünlüklü yeni bir 'kentsel doku' ya dönüşmesi;

- Doğu ve Batı Koridorlarının oluşturulması,
- Kent Merkezi Omurgasının geliştirilmesi ve canlandırılması,

stratejilerine bağlı olacaktır. Bu temel stratejilerin yanı sıra vadilerin kentle buluşturulması, kent merkezi aksı ile yaşam alanları arasında odaklar ve stratejik akslar oluşturulması; ayrıca sapan kenarlarının dönüşümü ve sağlıklılaştırılması bu dokunun bütünlüğünü sağlayacaktır.

Kentin doğusunda ve batısında önerilen yeni yaşam koridorları güneyde üniversite (bilim) odağında birleşmektedir. Kentin doğusundaki yaşam koridoru doğal alanları içine alarak kuzeyde sapan ile Akhan Kervansaray'ı (kültür) odağında kesişen bir doğal yaşam koridoru olarak tanımlanırken; batısındaki yaşam koridoru yeni gelişme alanları (Yeşilyurt) ile Leodikya ve Hieropolis antik kentlerini içine alan bir kentsel yaşam koridoru olarak tanımlanmıştır. Yeni yaşam koridorları farklılaşan karakterleri ile bir yandan çeşitlilik ve zenginlik oluştururken, bir yandan da kentin çevresi ile yaşayan bir yapıya dönüşümünü sağlayacaktır.

Kent merkezi omurgasının da, kuzeyde kültür odağına dönüştürülmesi önerilen Kırışhane ve güneyde bilim odağı olan üniversiteye kadar uzatılarak, kentin diğer odaklarını da içine alan 6.5 km uzunluğunda bir merkez omurgaya dönüşümü hem merkezin canlandırılmasında itici bir güç olacak, hem de kent içi mekânsal, toplumsal ve ekonomik odakların yaratılmasında önemli rol oynayacaktır.

Hedefi gerçekleştirmeye yönelik 3 eylem alanı tanımlanmıştır.

EA1: Yeni Yaşam Koridorları Yaratmak

Kent Sapanından Kentsel Dokuya;

Denizli kenti, vadiler, dağlar, göller, ormanlar gibi doğal zenginliğe sahip alanlarla, antik kentler, kervansaraylar gibi kültürel alanları, üniversite ve yeni konut gelişme alanları ile bir gelişme ve dönüşüm potansiyeli ortaya koymaktadır.

Denizli sapanı odaklı kentsel gelişim; güneyde bulunan üniversite odaklı doğu ve batı yönünde yeni yaşam koridorları ile güçlendirilmelidir.

Yeni Yaşam Koridorları;

- Doğuda; Akhan Kervansaray - Akvadi - Gökpınar Gölü- Üniversite - Şahintepe Arası **Doğal Yaşam Koridoru**
- Batıda; Hierapolis - Leodikya - Yeşilyurt - Çamlık - Üniversite Arası **Kentsel Gelişme Koridoru**

olarak tanımlanmıştır.

Doğal Yaşam Koridoru, kentin doğusundaki açık alanları, Gökpınar Gölü'nü, Sahitepesi'ni, kentin kuzeyindeki köyleri içine alacak şekilde mavi ve yeşilin buluşmasını sağlayan ve kentin doğusunu kentle bütünleştirme misyonunu üstlenecek bir kurguda ele alınmalıdır.

Kentsel yaşam koridoru ise, yeni konut gelişme alanlarını bütünleştirecek bir merkez odağı ile üniversite alanını, Leodikya ve Hieropolis antik kentleri ile buluşturan bir yapıda ele alınmalıdır.

Her iki yeni yaşam koridoru, kent merkezi omurgası ile bütünleşerek yeni bir kentsel dokunun ana çerçevesini oluşturacaktır.

EA2: Kent Merkezi Aksını Yeniden Kurgulamak

Denizli kent merkezi hükümet konağı ve belediye arasındaki yaklaşık 1 km uzunluğundaki aks üzerinde yer almaktadır.

Kent merkezi aksının kuzeyde Kirişhane, güneyde ise Üniversite'ye kadar olan 6.5 km. uzunluğundaki aks boyunca, bilim ve kültür odaklarına doğru genişletilmesi önerilmektedir.

Kirişhane-Üniversite arasındaki kent merkezi aksı, çevresindeki kullanımlar, peyzajı ve meydanları ile özel bir proje olarak ele alınmalı, öncelikle bütünlüklü bir biçimde kurgulanmalı ve canlandırılmalıdır.

Aks kurgularken üzerindeki noktasal ve grup odaklar ortaya çıkartılmıştır. Bunlar;

1. Gar-Otogar-Kirişhane Odağı
2. Sümer Park (AVM, Otel, Park, Hastane) Odağı
3. Kaleiçi-Bayramyeri-Haller Odağı
4. Hükümet Konağı-Sanat Okulu-Kız Meslek Lisesi Odağı
5. Belediye-Çınar Meydanı Odağı
6. Denizli Lisesi-Stadyum Odağı
7. Çamlık Kültür Merkezi-Açık Hava Tiyatrosu Odağı
8. Çamlık Parkı Odağı
9. Pamukkale Üniversitesi- Denizli Anadolu Lisesi-Endüstri Meslek Lisesi

gibi kamu yapıları, kent meydanları, kent girişleri, kültür kullanımları ile ticari ve turizm kullanımlarını içermektedir.

Merkez aks üzerindeki grup odakların kendi içinde bir bütün olarak 'kültür-ticaret-turizm' ekseninde canlandırılmaları omurganın yaşayan bir aksa dönüşmesini sağlayacaktır.

Kent merkezinin canlandırılmasında ve çekici hale getirilmesinde, tanımlı ve sürekliliği olan bir kent merkezi aksının kurgusu önemlidir. Kenti kuzey-güney doğrultusunda birbirine bağlayan Kirişhane ve Üniversite arasındaki merkez aksı, algılanabilen, yaşanabilen, gerek araçlar gerekse yayalar açısından yönlendiriciliği ve sürekliliği olan bütüncül bir şekilde tasarlanmalıdır.

EA3: Kentsel Dokuyu Bütünleştirmek

Kentsel dokuyu bütünleştirmek için odaklar arasında stratejik akslar oluşturulması, vadilerin kentle buluşturulması ve kent merkezi ile konut alanları arasında koridorlar oluşturulması önerilmektedir.

Kent merkezi aksı üzerindeki farklı ölçek ve fonksiyonlardaki odaklar arasında bağlantılar kurulması aksın hem canlandırılmasında hem de aks üzeri çeşitlilik yaratılmasında etkili olacaktır.

Bu stratejik akslar kent merkezi aksı üzerinde;

1. Gar-Kirişhane-Sümer Park Aksı
2. Sümer Park-Kaleiçi Aksı
3. Kaleiçi-Hükümet Konağı Aksı
4. Hükümet Konağı-Belediye Aksı
5. Belediye-Stadyum Aksı
6. Stadyum-Kültür Merkezi Aksı
7. Kültür Merkezi-Çamlık Aksı
8. Çamlık- Üniversite Aksı

olarak tanımlanmıştır. Kent merkezi aksının yanı sıra başka stratejik akslar da tanımlanmıştır. Bunlar;

1. Belediye-İstiklal Caddesi-İncilipınar Parkı Aksı
2. İncilipınar Parkı -Çamlık AVM Aksı
3. Çamlık AVM-Çamlık Kültür Merkezi Aksı

Kentsel dokuyu oluşturan bir diğer unsur olan vadiler, kentlerin önemli hava koridorları olmasının yanı sıra, kent içi açık alanlar ile kent çevresindeki doğal alanların bütünleştirilmesinde önemli rol oynayan bağlantı araçlarıdır.

Vadiler yönünden zengin olan Denizli'nin,

Batısında;

- Gümüşler
- Yeşilyurt
- İlbadı
- Molla Deresi

Doğusunda ise;

-Gökpınar Vadisi (Gökpınar Barajı, Şahin tepesi)
vadileri bulunmaktadır.

Vadilerin kentle buluşturulması ile kentsel yaşam ile doğal yaşam arasında bir köprü kurulmuş olacaktır.

Vadilerin kentle bütünleştirilmesi için vadi içindeki yerleşimlerin mülkiyet sorunlarının çözümü için stratejiler geliştirilmelidir.

Kentsel doku oluşturulurken göz önüne alınması gereken bir başka unsur konut alanlarıdır. Kent merkezi omurgası, stratejik akslar ve yeni yaşam koridorları ile oluşturulan kentsel doku sisteminin mahallelerde, yeşil alanlar, parklar, spor alanları, bisiklet yolları, ticaret ağırlıklı sokaklar vb. şekilde yeni yaşam alanları ile geliştirilmelidir.

Böylelikle, bir yandan konut alanlarının merkez omurga ve çevredeki alanlarla bağlantısı sağlanırken, bir yandan da konut alanlarındaki yaşam kalitesi yükseltilmiş olacaktır.

HEDEF 3.2: Dönüşüm ve Gelişimde Kültür ve Turizm Öncelikli Yaklaşımların Geliştirilmesi

Son yıllarda 'kültür ve turizm' ekonomik büyümenin motoru olarak görülmeye başlamış ve kültür odaklı dönüşüm uygulamaları yaygınlaşmıştır. Liverpool ve Glasgow gibi, kültür odaklı dönüşüm (*culture-led urban regeneration*) gerçekleştiren kentler incelendiğinde, dönüşümün kentsel yaşama canlılık kazandırdığı, ekonomik büyüme sağladığı, önemli düzeyde yeni iş alanları yarattığı, gayrimenkul sektörüne canlanma getirdiği görülmektedir.

Denizli, gerek kent içindeki gerekse çevresindeki kültür ve turizm potansiyelleri yüksek bir kenttir. Kentin, yatırımcılar, turistler ve içinde yaşayanlar açısından çekiciliğinin artırılması için bu potansiyellerin kent yaşamına ve kent ekonomisi ile bütünleştirilmesi, dönüşüm uygulamalarının yeni gündemini oluşturmaktadır.

Dönüşüm sürecinde; kentin önemli kültürel ve turizm odakları arasında bağlantılar kurulması, tarihi dokunun kültür ve turizm kullanımları ile canlandırılması ve yaşatılması, turizm ve kültür alanında yatırımlar yapılması yeni kentsel dokunun oluşmasında itici bir güç olacaktır.

Kültür ve turizm öncelikli hedefe ulaşmak için 3 eylem alanı tanımlanmıştır.

EA1: Leodikya-Hierapolis-Denizli Kent Merkezi Arasında Turizm ve Kültür Odaklı Bağlantı Kurmak

Denizli kent merkezinin yakın çevresinde iki büyük ve önemli antik kent bulunmaktadır. Bunlardan biri kent merkezinin 6 km. kuzeyinde yer alan Leodikya, diğeri ise 18 km kuzeyinde yer alan Hierapolis (Pamukkale) antik kentleridir.

Kazı çalışmalarının devam ettiği Leodikya, zamanında 5.000 nüfusa sahip bir antik yerleşimdir. Diğer yandan Hierapolis (Pamukkale) yılda 2 milyon turistin ziyaret ettiği bir merkezidir.

Denizli kent merkezinin bu kadar yakınındaki iki önemli antik kent ile arasında fiziksel, ve algısal anlamda bağların kurulması ve güçlendirilmesi, kentte kültür-turizm odaklı bir dönüşümü tetikleme açısından önemlidir.

Dönüşümü tetikleyici olması özelliği itibarıyla, kurulması gereken diğer önemli bağlantı yeni gelişme alanı olan kentin batısındaki Yeşilyurt ve Denizli kent merkezi arasında olmalıdır.

Ayrıca Leodikya ile Yeşilyurt vadisi arasında kurulacak algısal bağlantı ve bu iki kritik bölgenin kent merkezi arasında kurulacak fiziksel bağlantı kentsel gelişme ve dönüşüm açısından önemli bir adım olacaktır.

EA2: Kirişhane- Kaleiçi- Hükümet Konağı Üçgenini Oluşturmak

Kent merkezinde, Kirişhane, Kaleiçi ile Hükümet Konağı ve çevresi üç önemli odağı oluşturmaktadır. Her üç odağın kültür, turizm ve ticaret odaklı dönüşümü ile üçgenin yaratacağı dinamizm, kent merkezinde önemli düzeyde bir canlanma yaratacak ve merkezin çekiciliğini artıracaktır.

Bu nedenle;

- Kaleiçi'nin mekânsal algılanabilirliğinin artırılması ve geleneksel ticaret merkezinin canlandırılması,
- Boş yapı bloklarından oluşan ve mekân hissi veren Kirişhane'nin 'Kültür Bölgesi' olarak yeniden işlevlendirilmesi (*In-fill development*)
- Hükümet Konağı ve çevresinde bulunan Sanat Okulları ile Kız Meslek Lisesinin bulunduğu kamusal alanın kültürel aktivitelerin odağı haline getirilmesi

için tasarım çalışmaları yapılmalıdır.

EA3: Kültür ve Turizm Yatırımları Yapmak

Kent merkezinde kültür ve turizm yatırımlarının teşvik edilmesi bir yandan yeni iş alanları yaratırken diğer yandan kentin, yaşayanlar, ziyaretçiler ve özellikle Pamukkale Üniversitesi öğrencileri açısından çekici, yaşanabilir tercih edilen ve kullanılan bir yere dönüşümünü sağlayacaktır.

Öncelikle, kentin merkezinin Hierapolis ve Leodikya'daki turizm potansiyelini çekebilmesi için, kent merkezinin kültür ve turizm kullanımları yönünden zenginliği ve çekiciliği önem taşımaktadır.

Kent merkezindeki kültürel yaşamın zenginliği yalnızca turizm açısından değil, aynı zamanda Pamukkale

Üniversitesi öğrencilerinin kent merkezini kullanması açısından da önemlidir.

Denizli ili genelinde bir çok sayıda antik kent bulunması, kentin başta müzeler ile öne çıkması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Yalnızca müzeler bile önemli bir gelir kaynağı olma potansiyeline sahiptir. Bu yönde, oteller, kültür ve kongre merkezleri, sinema, tiyatro ve özellikle müzeler, gerek kamu öncülüğünde, gerekse özel sektöre teşvik verilerek başlatılacak yatırımlarla desteklenmelidir.

Denizli kent merkezinde bu yönde başlamış olan Çamlık Kültür Merkezi gibi projelerin sayısı artırılmalı aynı zamanda;

- Merkezde Yüksek Kaliteli Otellerin Artırılması,
- Kültür Endüstrileri, Kültür Sanat Bölgeleri Oluşturulması,
- Festivaller ve Fuarlar Organize Edilmesi,
- Sanat Galerileri,
- Kongre Merkezleri,
- Müzeler Bölgesi veya Müzeler Aksı (Sanayi Müzesi, Kent Müzesi, Arkeoloji Müzesi) Oluşturulması,
- Sanat Okulu Sayısının Artırılması,
- Sinema Salonu, Sergi Salonu ve Tiyatro Sayısının Artırılması,
- Devlet Tiyatrosu, Opera ve Orkestrasının yer alması
- Marka Ticaretlerin Kente Çekilmesi,
- Ticari Çeşitliliğin Artırılması

gerekmektedir.

HEDEF 3.3: Dönüşüm, Yenileme, Sağlıklılaştırma ve Canlandırma Stratejilerinin Belirlenmesi

Bir yandan ekonomik kriz bir yandan da deprem riski bulunan Denizli çok sayıda doğal ve kültürel değeri ve aynı zamanda kentli nüfusunun ve kurumlarının bilgi, birikim ve becerileri ile de mekânsal ve ekonomik alanda yeniden yapılanma için bir fırsat sunmaktadır.

Denizli’de, Dönüşüm, Yenileme, Canlandırma ve Sağlıklılaştırma Projeleri ile,

- Yapı Kalitesi Riskinin Azaltılması,
- Yaşam Kalitesinin Artırılması,
- Tarihi Dokunun Kullanılarak Yaşatılması,
- Kültür ve Turizm Odaklı Ekonomik Gelişimin Sağlanması,
- Kent Merkezinin Canlandırılması,
- Yeni İş ve İstihdam Alanları Yaratılması,
- Kültür-Doğa-Ulaşım-Yaşam-İş-Ticaret-Turizm Boyutlarında Entegre Bir Gelişim Sağlanması
- Kent İmajının İyileştirilmesi ve Çekiciliğinin Artırılması
- Sosyal Kalkınma ve Gelişme

hedeflenmelidir.

Bu kapsamda dönüşüm, yenileme, sağlıklılaştırma stratejileri ortaya konularak öncelikler belirlenmelidir. Bunun yanı sıra, konut bölgelerinde deprem riskini azaltmak amaçlı Acil Eylem Planı (ACEP) ve mahalle ölçeğinde dönüşümü yaşam kalitesini artırma odaklı ele alan Mahalle Yenileme Eylem Planı (MAYEP) hazırlanmalıdır. Ayrıca, dönüşümün finansman, yönetim, mülkiyet vb. sorunlarına çözüm üretmek amacıyla özellikle yenilikçi araçların benimsenmesi ve Denizli bağlamında geliştirilmesi gerekmektedir.

Bu hedefi gerçekleştirmeye yönelik 3 eylem alanı tanımlanmıştır.

EA1: Dönüşüm Temalarını Ortaya Koymak ve Dönüşüm Alanlarını Belirlemek

Dönüşüm, yenileme, sağlıklılaştırma ve canlandırma kriterlerinin ortaya konularak bu kriterler bağlamında proje alanlarının belirlenmesi yukarıda tanımlanan hedeflere ulaşmak için önemli bir adım olacaktır.

Dönüşüm, yenileme, sağlıklılaştırma ve canlandırma alanları ile ilgili sınıflama aşağıda belirtilmiştir.

I. Kent içi Sanayi Alanlarının Kültür-Turizm Kullanımlarına Dönüşümü

- i. Kent içindeki 1 ve 2. Sanayi Bölgelerinin Dönüşümü
- ii. İzmir Yolu Kenarındaki Sanayi Yapılarının Dönüşümü
- iii. Ankara Yolu Kenarındaki Sanayi Yapılarının Dönüşümü

II. Tarihi Odakların Yenilenmesi ve Canlandırılması

- i. Kirişhane
- ii. Kaleiçi
- iii. Akhan Kervansarayı

III. Stratejik Aksların Kenarlarının Sağlıklılaştırılması

- i. Belediye-Valilik Aksı Kenarı Sağlıklılaştırma
- ii. Gar-Valilik Aksı Kenarı Sağlıklılaştırma
- iii. Sümerpark-Kaleiçi Aksı Kenarı Sağlıklılaştırma

IV. Kültür Turizm Bağlantıları Kenarlarının Dönüşümü

- i. Kent Merkezi-Leodikya-Hierapolis Aksı Kenarı Yapıların Dönüşümü ve Sağlıklılaştırılması

V. Vadiler ve Yeni Yaşam Koridorları Arası Sağlıklılaştırma ve Dönüşüm

- i. Leodikya- Yeşilyurt Arası
- ii. Akvadi-Üniversite Arası

VI. Kentsel Odak ve Yakın Çevresinin Dönüşümü ve Sağlıklılaştırılması

- i. Raylı Hat Durakları Çevresi
- ii. Kent Girişlerinin Çevresi
- iii. Meydanların Çevresi
- iv. Kamusal Alanlar Çevresinde Konut

- Alanlarının Dönüşümü
- VII. Sapan Kenarlarının Sağlıklılaştırılması**
- Denizli-Ankara Yolu Kenarı
 - Denizli-İzmir Yolu Kenarı
 - Denizli-Antalya Yolu Kenarı
- VIII. Deprem Riski Yüksek Konut Bölgelerinin Dönüşümü**
- IX. Yaşam Kalitesi Düşük Mahallelerin Sağlıklılaştırılması**

EA2: Dönüşüm Stratejilerini ve Önceliklerini Belirlemek

Dönüşüm stratejilerini belirlemede;

- Stratejik Öncelikli Proje Alanları Seçim Kriterleri,
- Mekansal Kalite
- Yapı Adası ve Proje Ölçeğinde Dönüşüm
- Ulaşım Planlaması
- Toplumsal ve Ekonomik Gelişme
- Eylem Planlaması

önemlidir.

Stratejik Öncelikli Proje Alanları Seçim Kriterleri: Kentsel dönüşüm ve gelişim eylem planının önemli bir bileşeni 'öncelikli' dönüşüm ve gelişim alanlarının tespit edilmesidir. Bu alanlarda, özellikle ekonomik ve toplumsal gelişme sağlamalıdır.

Bu kapsamda Stratejik Planda;

- Kent Merkezi-Leodikya-Hierapolis Aksı Kenarının Sağlıklılaştırılması
- Kent Merkezi Aksı Üzerindeki Kültürel Odakların (Kirişhane, Kaleiçi, Bayramyeri, Hal) Yenilenmesi ve Canlandırılması
- Belediye-Valilik Aksı Kenarının Sağlıklılaştırılması
- İzmir-Ankara-Antalya Yolları (Sapan) Kenarlarının Sağlıklılaştırılması

proje alanlarının öncelikli olarak ele alınması önerilmektedir.

Mekânsal Kalite: Kentin, gerek yaşayanlar gerekse ziyaretçiler açısından yönlendirme kabiliyeti ve mekân kalitesi yüksek bir yer olması, kültür ve turizm odaklı bir dönüşümün vazgeçilmez bir bileşenidir.

Bu yönde,

- Kent Girişleri ve Çevrelerinin Yeniden Düzenlenmesi (Gar-Otogar)
- Kent Girişlerinin Kent Merkezi Omurgası ve Diğer Odaklarla Bağlantılarının Güçlendirilmesi,
- Yaratıcı Mimari Tasarımlar (Müzeler, Kongre

- Merkezleri) Geliştirilmesi,
- Sokak ve Meydanların Yaşayan Mekânlara Dönüştürülmesi (Uluslar arası Etkinlikler vb.)
- Cadde ve Sokakların Mekân Kalitesinin Artırılması (Işıklandırma, Kaldırımlar, Yaya Yolları, Kent Mobilyaları)
- Kamusal Alanların Mekân Tasarım Kalitesinin Artırılması
- Meydanların (Bayramyeri, Çınar, Üçgen Meydan, Demokrasi Meydanı) Etrafındaki Bina Cephelerinde Tasarım Kalitesinin Artırılması ve Fonksiyonel Çeşitlilik Sağlanması ve Görsel Bütünlük Sağlanması
- Stratejik Aksların Kenarlarında fonksiyonel çeşitlilik ve görsel kalite sağlanması
- Meydanların kültürel odaklarla bağlantılarını güçlendirilmesi, kültürel aktivite alanlarına dönüştürülmesi
- Meydanlar ve çevresinde yayalaştırma bölgelerinin oluşturulması
- Yarışmalar Yoluyla Nitelikli, Tasarım Kalitesi Yüksek Mimari ve Kentsel Tasarım Projeleri Üretilmesi

önemlidir.

Ayrıca, merkez aks ile bağlantılı sokaklarda kültür ve turizm temalı akslar oluşturulması, bir yandan mekân kimliğini vurgularken bir yandan da kültürel yatırımlar için adres niteliği taşıyacaktır. Bu kapsamda; müzeler sokağı, kültür sanat aksı, kültürel etkinlik koridoru vb. gibi temalar ile akslar tanımlanabilir.

Yapı Adası ve Proje Ölçeğinde Dönüşüm: Küçük parseller, mimari çeşitlilik ve yaratıcılık yönünden gerekli mekânsal olanakları sunmamaktadır. Denizli'yi mimari yönden zengin tasarımlar ile geliştirmek için küçük parseller toplulaştırılarak ada bazında dönüşüm uygulamalarına geçilmelidir.

Parsellerin ada bazında toplulaştırılarak, büyük parsellere dönüştürülmeleri, aynı zamanda büyük ölçekli yatırımlar yapılmasına da olanak sağlayacaktır. Kültür ve turizm odaklı dönüşüm çerçevesinde, özellikle otel, kültür, kongre merkezi vb. yatırımların bu şekilde gerçekleştirilebilir.

Ulaşım Planlaması: Kültür ve turizm odaklı dönüşüm çerçevesinde ele alınması gereken bir diğer konu 'erişebilirliktir'. Denizli'de ulaşım yatırımları ile dönüşüm yatırımlarının birbirini destekleyici ve mekânsal olarak birbirine entegre bir şekilde ele alınması, kültür ve turizm fırsatlarından daha iyi yararlanmayı sağlayacaktır. Bu anlamda gerek Denizli'nin yakın çevredeki turizm odakları ile gerekse kent içindeki odalarda bütünleşmeyi sağlamak için ulaşım altyapısının iyi kurgulanması gerekmektedir.

Bu çerçevede özellikle;

- Hızlı Tren Bağlantısı
- Raylı Sistem Hattı

yatırımları, kentin mekânsal gelişim kurgusu ile bütünlük içinde ve kent merkezi omurgasını destekler nitelikte olmalıdır.

Bunun yanı sıra, özellikle kent girişleri olan gar ve otogar alanlarında yeniden düzenleme yapılmalı ve alanların yönlendiriciliği artırılmalıdır. Kent merkezinde otopark vb. sorunlar çözümlenmeli, ulaşım altyapısı raylı sistemi destekleyici şekilde yeniden ele alınmalıdır.

Toplumsal ve Ekonomik Gelişme: Kentsel dönüşümün yalnızca mekansal değil, toplumsal ve ekonomik boyutları ile kapsamlı bir yaklaşım tüm projelerde ele alınmalıdır.

Eylem Planlaması: Birçok kentimizde olduğu gibi, Denizli kentinde de bulunan yapı ve yaşam kalitesi riskinin azaltılması için iki eylem planı hızla hazırlanmalıdır.

Birincisi, deprem riski göz önüne alınarak kent genelinde toplanma alanları ve tahliye koridorlarının belirlendiği Acil Eylem Planı, ikincisi ise mahallelerde yaşam ve çevre kalitesini artırmak amaçlı dönüşümün toplumsal ve ekonomik boyutlarını da içeren Mahalle Yenileme Eylem Planı'dır.

EA3: Yenilikçi Dönüşüm Araçlarını Geliştirmek

Dönüşüm projelerinin gerçekleştirilebilmesi için kurumsal, finansal, yasal araçların geliştirilmesi gerekmektedir. Özellikle kamu kaynaklarının kısıtlı olması, mülkiyet sorunlarının varlığı yenilikçi dönüşüm araçlarının geliştirilmesini gerekli kılmaktadır.

Bu kapsamda kamu ve özel sektör arasında geliştirilecek işbirliği ile kentsel gelişim ve dönüşüm sağlanmalıdır. Bu şekilde, bir yandan ekonomik değer yaratılırken bir yandan da kamusal faydanın artırılması sağlanacaktır.

Bu çerçevede 'dönüşüm fonu' oluşturulması ve fon kaynaklarının ortaya konulması önemlidir.

Bunun yanı sıra, özellikle tarihi alanların korunmasında ve yenilenmesinde 'imar hakları transferi' gibi yenilikçi araçların kullanılması, kamunun kaynak yaratma konusunda yaşayacağı sorunları minimize edecektir. Ayrıca, vadilerdeki dönüşümlerde mülkiyet sorunlarını çözmek için 'imar hakları toplulaştırması' gibi araçlar kullanılabilir.

HEDEF 3.4: Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Eylem Planının Hazırlanması

Denizli kenti için öncelikle kültür ve turizm odaklı ve yapı ve yaşam kalitesi riskini azaltacak dönüşüm ve gelişim eylem planı hazırlanması gerekmektedir. Amaç, Denizli'nin kent düzeninin yeniden kurgulanmasında mekânsal, toplumsal ve ekonomik boyutları içeren örnek ve öncü olacak program ve projelerin uygulamaya sokulmasıdır.

Denizli Gelişim Strateji Çerçevesi, Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Eylem Planının oluşturulması için genel bir yaklaşım ortaya koymaktadır.

Bu hedefe yönelik 2 eylem alanı tanımlanmıştır.

EA1: Denizli Gelişim Strateji Çerçevesini Oluşturmak

Denizli Gelişim Strateji Çerçevesi, kentsel gelişme ve dönüşümün temel dinamiklerini ortaya koyan ve kentsel gelişme stratejileri ve öncelikleri belirleyen, gelişimin taraflarını proje bazında bir araya getiren bir yapısal plandır.

Denizli Kentsel Gelişim Çerçevesi, kentsel ekonomi, tarihi ve kültürel miras, dönüşüm ve gelişim ve bütünleşme ana temaları çerçevesinde, program, proje ve eylem planlarının geliştirilmesi için bir kılavuz niteliğinde olacaktır.

EA2: Dönüşüm Stratejileri, Program ve Projelerini Geliştirmek

Dönüşüm alanlarının fazlalığı ve buna karşılık finansal, kurumsal ve hukuki araçların yetersizlikleri, dönüşüm stratejileri geliştirilmesini ve önceliklerinin ortaya konulmasını gerektirmektedir.

Bu nedenle, dönüşüm stratejilerinin özellikle etaplara ayırma, öncelikli dönüşüm alanlarının belirlenmesi, finansman, işbirliği vb. konuların da geliştirilmesi gerekmektedir.

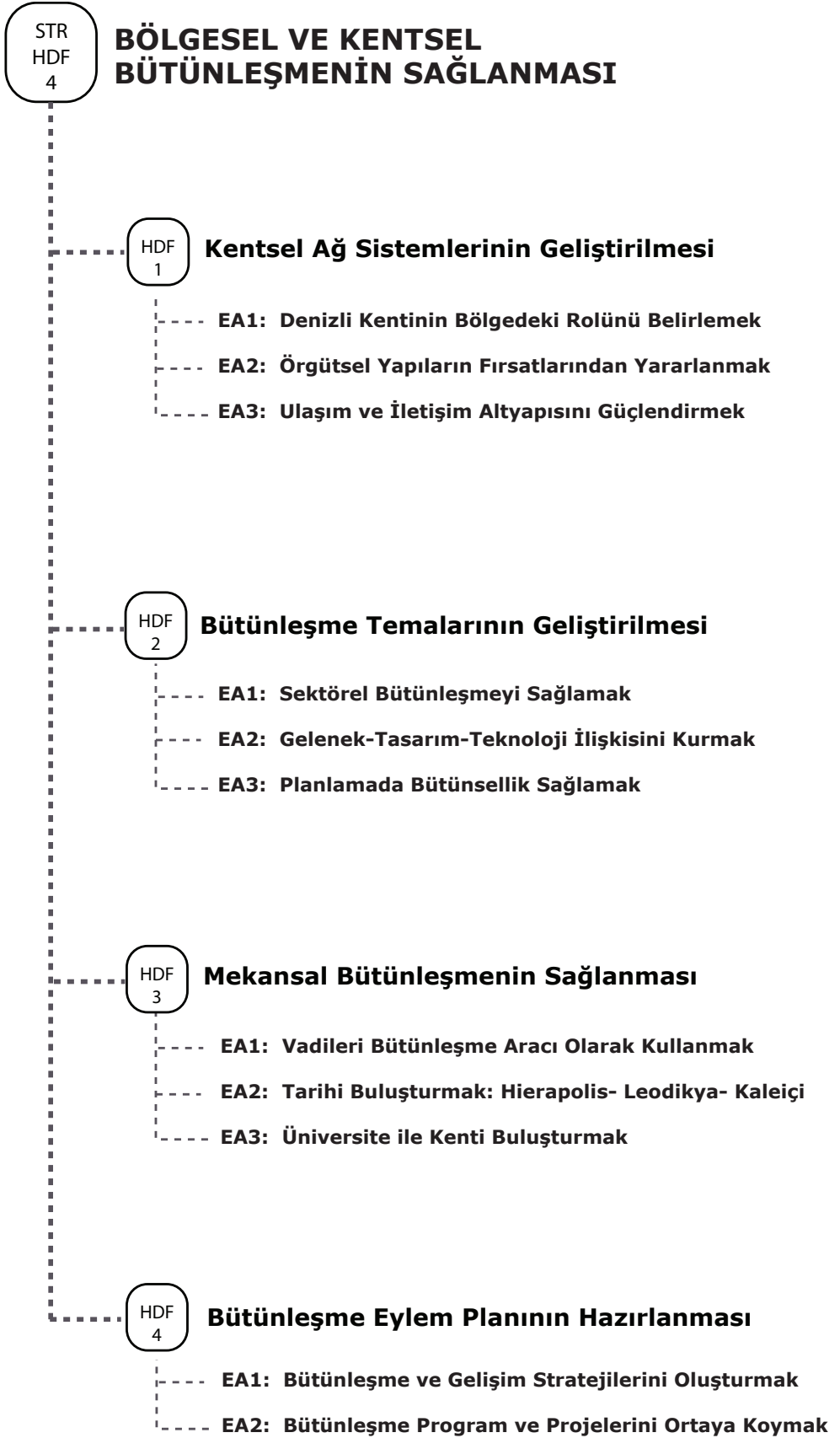
Dönüşüm ve yenilemenin yalnızca mekânsal değil sosyal ve ekonomik boyutta da bir bütün halinde ele alınarak programlar geliştirilmeli, alt proje paketleri dönüşüm, yenileme, sağlıklılaştırma, canlandırma ana konularında hazırlanmalı, kentsel tasarım ve fikir projeleri bu yönde geliştirilmelidir.

STRATEJİK HEDEF 4: BÖLGESEL VE KENTSEL BÜTÜNLEŞMENİN SAĞLANMASI

Denizli kentinin çevresiyle birlikte çalışır bir sistem oluşturması, kalkınması açısından çok önemlidir. İl bütününde yer alan pek çok değer birbirleriyle yarışmadan, güçlü bağlarla bir arada çalışan bir sistem oluşturması kentsel ve bölgesel ölçekte bir kentsel ağ sisteminin oluşturulmasına bağlıdır. Bu yaklaşımla, Denizli'nin bölgesel ve kentsel bütünleşmesi için stratejik hedefler belirlenirken, öncelikle, bütünleşme temaları ortaya konmalı, daha sonra buluşturulması gereken değerler belirlenmeli ve geliştirilmelidir.

Denizli'nin içinde bulunduğu coğrafyanın sunmuş olduğu bereket ve Denizli'nin birikimi ve özellikle sanayinin gelişme yönünde sağlamış olduğu becerisi, kentsel ve bölgesel ölçekte bütünleşme başarısını göstermesinin en önemli göstergeleridir.

Bütünleşme stratejik hedefine ulaşmak için 4 hedef ve 11 eylem alanı belirlenmiştir.

HEDEF 4.1: Kentsel Ağ Sistemlerinin Geliştirilmesi

Denizli Kenti'nin yakın çevresi ve bölgesiyle bütünleşebilmesi için öncelikle, gerekli kurumsal, mekânsal ve teknik altyapıların oluşturulması, kentler arasında sektörler ve kaynaklar bazında ağ yapılarının oluşturulması gerekmektedir.

Denizli ili içerisindeki kentsel yerleşmeler farklı konularda uzmanlaşmış, üst düzey ilişkilerde Denizli kentine bağlı biçimde gelişmiştir. Denizli ili içerisindeki yerleşmeler arasında farklı uzmanlıklar doğrultusunda birbirlerini tamamlayıcı ya da benzer uzmanlıklar doğrultusunda birlikte çalışabilir kentsel ağ sistemleri geliştirilmelidir.

Kentsel ağ sistemlerinin geliştirilmesi hedefine yönelik 3 eylem alanı belirlenmiştir:

EA1: Denizli Kentinin Bölgedeki Rolünü Belirlemek

Denizli kenti, yakın çevresindeki yerleşmelerle işlevsel bütünlük içinde çalışan bir sistem oluşturmali, kentin çevresindeki doğal, tarihi ve kültürel içerikli turistik değerlerle bütünleşmesi sağlanmalıdır.

Bütünleşik kentsel ağ sistemlerinin geliştirilebilmesi için öncelikle araştırmalar yapılarak bölgedeki ekonomik faaliyet, doğal değer, tarihi bilgi ve kültürel altyapıya ilişkin veri tabanı oluşturulmalıdır.

Bu bilgilerle oluşturulacak harita doğrultusunda gerekli sentezler yapılarak ilçelerin bölge içinde birbirleriyle ilişkileri göz önünde bulundurularak birlikte çalışma prensipleri geliştirilmeli ve ilçelerin rolleri netleştirilmelidir.

Bölgedeki rolünü güçlendirmek için, Denizli Kenti'ndeki kültürel çekim unsurları geliştirilmelidir. Bu doğrultuda, kent içinde önerilen mekânsal yenilemenin yanı sıra, yüksek kalitede konaklama olanakları, müzeler, kültür ve kongre merkezleri, turizme yönelik geleneksel ticaret alanları, pazarlar, fuarlar, bilgi ve danışma merkezleriyle çekicilik arttırılmalıdır. Özellikle Kaleiçi'ndeki tarihi değerlerin ahilik geleneği ile birlikte yaşatılması; bakırcılık, dericilik ve şekercilik mesleklerinin desteklenmesi kent merkezinin canlandırılmasında önemlidir.

Ayrıca turizm sektörünün alt yapısının geliştirilmesi, "sorumlu turizm" anlayışını belirlemiş yüksek kalitede konaklama tesisleri ve turizm acentelerinin teşvik edilmesi, bu kurumlarla işbirliğinin geliştirilmesi gerekmektedir.

EA2: Örgütsel Yapıların Fırsatlarından Yararlanmak

Denizli sahip olduğu değerleri korumak, geliştirmek ve bütünlüklü yerel kalkınmaya yönelik kentsel ağlar sistemini hayata geçirmek için küresel, bölgesel ve yerel ölçekte dahil olduğu örgütsel yapıların deneyim, bilgi ve finansman

kaynaklarından faydalanmalıdır. Kalkınma Ajansı, Büyük Menderes Havza Birliği gibi kurumsallaşmakta olan bölgesel birlikteliklerin yanı sıra, uluslararası ve ulusal düzeyde, tarihi ve doğal değerleri korumaya, turizm gelişimine ve diğer ekonomik birlikteliklere yönelik örgütlerin içinde faal olarak yer almalıdır. Üniversitenin işbirliği ile Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu, Avrupa Sosyal Fonu, Avrupa Tarımsal ve Garanti Fonu vb. araçların kullanılarak kredi veya hibe olanakları kente yönlendirilmelidir. Bu araçların sunduğu bilgi ve iletişim olanakları ile finansman kaynakları Denizli'nin bütünlüklü gelişmesinde öncü rol oynamaktadır.

- **TR32 Kalkınma Ajansı**'nın sağladığı fırsatlardan yararlanmak Denizli ilinin çevresiyle birlikte gelişimi açısından çok faydalıdır. Bu doğrultuda ajansın planlama ve projelendirme konularındaki katkılarından faydalanmak, aktif işbirliği içinde bulunmak, fonlarından yararlanmak yerinde olacaktır. Ayrıca Muğla ve Aydın ile birlikte geliştirilebilecek bazı potansiyeller için ortak araçlar geliştirilmesi, benzer projelerde deneyimlerden faydalanılması, yarışan değil birlikte yaşayan bölgeler oluşturmak açısından çok önemlidir. Örneğin Jeo-termal enerji üretimi konusunda deneyimlerin paylaşılması ve yatırımcılarla ortak platformlarda görüşülmesi, daha güçlü ve kazançlı yatırımların yer almasını sağlayacaktır.
- **Büyük Menderes Havza Birliği:** Büyük Menderes Nehrinin ve Havzasının korunması amacıyla geliştirilmiş önemli bir örgüttür. Bu örgütte faal olarak yer almak Denizli'nin doğal değerlerinin sürdürülebilirliğini, tarım ve turizm potansiyelinin geliştirilmesini sağlayacaktır.
- **ABİGEM:** Avrupa Birliği İş Geliştirme Merkezleri (ABİGEM), AB-MEDA programı kapsamında finanse edilen Avrupa Birliği Komisyonu ve TOBB ortak projesidir. ABİGEM projesi KOBİ'lere yönetim danışmanlığı, bilgilendirme ve eğitim hizmetleri sunmak üzere tasarlanmış ve 2002 Mart ayında resmen başlamıştır. Kurulan merkezlerin hedefi, bölgelerindeki KOBİ'lerin rekabet seviyelerini artırmalarına ve potansiyellerini geliştirmelerine yardımcı olacak profesyonel yönetim danışmanlığı ve eğitim hizmetlerini sunarak, bölgenin ekonomik kalkınmasına destek olmaktır. Denizli, Türkiye'de ABİGEM kapsamında belirlenen 6 pilot kentten biridir.

Denizli ilindeki değerlerin korunmasına ve geliştirilmesine yönelik, ayrıca, yeni örgütsel yapılar teşvik edilmeli ve yüksek katılım sağlanmalıdır. Kamu kurumlarının bilgisi ve yaptırım gücü ile özel sektörün kaynakları bu örgütsel yapılarda kullanılmalıdır. İl bütününde tarım, tarih, kültür, turizm, el sanatları konularında toplumun farklı düzeylerine yönelik bilgilendirme ve bilinçlendirme programları

düzenlenmeli; Denizli kenti bu yapı içerisinde bilgi ve eğitim merkezi olarak rol almalıdır. Böylece aşağıdaki amaçlara ulaşılması sağlanabilir:

- Koruma, işletme ve gelişme konularında belirli standartların yakalanması,
- Toplumun koruma ve gelişme konusunda bilinçlendirilmesi,
- Yatırımların denetlenmesi, olası çevresel zararların minimize edilmesi,
- Mevcut değerlerin uluslar arası alanda tanınması,
- Proje geliştirme ve kaynak temini olasılıklarının artması.

EA3: Ulaşım ve İletişim Altyapısını Güçlendirmek

Kentsel ağ sistemlerinin başarısı ulaşım ve iletişim altyapısının gelişmişliğine bağlıdır. Bunun için Denizli kenti ve çevresindeki ulaşım altyapısı iyileştirilmeli; hava, kara, demir yolları arasındaki entegrasyon sağlanmalıdır. Bu doğrultuda öncelikle kentin Ulaşım Master Planı revize edilmeli, raylı sistem bağlantıları oluşturularak, kentin kimliğine uygun yeni bir kentlerarası terminalin yer seçimi ve projelendirilmesi kısa vadede tamamlanmalıdır. Ayrıca, Denizli kentinin yakın çevresindeki yerleşmelerle oluşturacağı kültürel ve ekonomik işlevsel bütünlük doğrultusunda ulaşım ilişkileri güçlendirilmelidir.

Denizli ili içerisinde yapılmış ve yapılması düşünülen ulaşım yatırımlarının sunacağı fırsatları değerlendirmek gerekmektedir. Çevre yolu ve hızlı tren projelerinin, Denizli kentini teğet geçen bir yerleşme konumuna itme olasılığı olduğu gibi, Denizli'yi hızlı ulaşılabilen bir kent haline getirme ve bölgesel ilişkilerini güçlendirme fırsatı da yüksektir. Çevre illere mal akışını hızlandıracak ve ticareti geliştirecek bu yatırımlar, turist çekmek açısından da önemlidir. Tren istasyonunun yer seçimi ve çevre yolunun kentle bağlantı kurduğu alanların tasarımı, işlevi ve yönlendirici özellikleri turistik olarak çekim yaratma potansiyelini belirleyecektir. Ayrıca mevcut havaalanının kente daha yakın bir yerde alternatifi sağlanarak sefer sıklığını ve destinasyon sayılarını arttırmak kentin ulusal ve uluslar arası ilişkilerini güçlendirici etkenlerdir.

Farklı ölçeklerde bütünleşme ve buluşmanın sağlanabilmesi için ikinci olarak iletişim altyapısının güçlendirilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda internet ve telefon erişimi olmayan yerleşmelerin telekomünikasyon altyapısını geliştirmek şarttır. Özellikle kırsal bölgelerin bilgiye ulaşmaları kalkınmaları açısından önem taşımakta ve aciliyet göstermektedir. İnternet erişimi iletişim altyapılarını geliştirmenin yanı sıra, diğer kanallarla bilgi edinme fırsatları da yaratılmalıdır. Halkın özellikle tarımsal üretimi geliştirmek ve sorumlu turizm gelişmesini sağlayabilmek için bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla bu sektörler arasında çeşitli iletişim ağları kurulmalı, bilgi merkezleri ile desteklenmelidir.

HEDEF 4.2: Bütünleşme Temalarının Geliştirilmesi

Denizli'nin sahip olduğu değer ve potansiyellerin bütüncül olarak ele alınması gerekmektedir. Aksi takdirde, doğanın, ekonomiye, ekonominin topluma sunacağı fırsatlardan ve toplumun doğaya yapacağı katkılardan bütüncül olarak faydalanmak güçleşecektir. Koruma-gelişme dengesinin sağlanması için öncelikli bütünleşme konularının belirlenmesi gerekmektedir.

Bütünleşmenin önemli unsuru farklı değerleri, birikimleri ve oluşumları bir araya getirmek, buluşturmaktır. Denizli'yi bir 'buluşma alanı' olarak tanımlayarak tematik programlar geliştirilmeli ve bu buluşmaların gerçekleşmesine yönelik teknik ve kurumsal alt yapı hazırlanarak projeler üretilmelidir.

Denizli'de bütüncül ve sürdürülebilir kalkınma ve yüksek yaşam kalitesi için bu bütünleşme alanları birer motto olarak geliştirilmeli ve programatik eylem alanlarına dönüştürülmelidir.

Denizli'de bütünleşme temalarının geliştirilmesi hedefine yönelik 3 eylem alanı belirlenmiştir.

EA1: Sektörel Bütünleşmeyi Sağlamak

Sektörel bütünleşme;

- Ekonomik Sektörlerin (tarım, turizm, sanayi) Bütünleşmesi
- Kültürel ve Doğal Değerlerin Bütünleşmesi
- Toplumsal Bütünleşme

başlıklarında ele alınmaktadır.

Ekonomik Sektörleri (Turizm - Tarım - Sanayi)

Bütünleştirmek: Denizli ili genelinde ekonomi temel olarak turizm, tarım ve sanayi üzerinden kurgulanmış, mevcut kültürel değerlerin turizm potansiyeli ve dolayısıyla ticari faydalar yaratmasına yönelik stratejiler geliştirilmiştir. Bölge düzeyinde, bu temel üzerine mevcut sektörel potansiyellerin de eklenmesi ve ekonomik ilişkilerin birbirilerine katkı ve girdi sağlayacak biçimde bütüncül olarak planlaması gerekmektedir.

Bu doğrultuda öncelikle, bir doğal kaynaklar cenneti olan Denizli ilindeki tarımsal üretimin altyapısı geliştirilerek kooperatifler desteklenmeli, teşvik, finansman ve eğitim içerikli projeler geliştirilmelidir. Ancak tarımsal üretimin, ulusal ve küresel ölçekte değerlendirilmesi ve katma değerinin artırılması için gıda sanayii ile desteklenmesi şarttır. Bu tür bir tarımsal gelişme kontrollü olmalı, bölgenin doğal dengelerini bozmamalıdır. Küçük ölçekli tarımın desteklenmesi, bir ekolojik duyarlılık alanı olarak çevreye katkı ve kendine yeterli gelişme sağlayacağı gibi, eko-turizm potansiyeli olarak ekonomiye de katkıda bulunacaktır.

Ayrıca Denizli'nin tarımsal değerleri ile birlikte, hayvansal varlığı, yöresel ürünleri ortaya çıkarılarak, tanıtımı yapılmalı ve bu yolla Denizli'nin imajı zenginleştirilmelidir. Bu doğrultuda Denizli'nin tarihiyle, insanıyla, doğasıyla, kültürüyle, folkloruyla, termal zenginlikleriyle, ticareti ve sanayisiyle tanıtıldığı bir fuar yapılması ve bu potansiyeller doğrultusunda kongreler düzenlenmesi kentin turizm gelişimine çok büyük katkılarda bulunacaktır.

Bunun yanı sıra, kentin özellikle çeperlerinde yer alan, tarımsal faaliyetin kısmen sürdürülmeye çalışıldığı, yeşille iç içe ancak yaşam kalitesinin düşük olduğu bölgeler sağlıklılaştırma alanları olarak belirlenmelidir. Bu alanlarda kentsel yapı yoğunluğunu arttırmaktan ziyade, mekân ve yapı kalitesini yükseltici projeler geliştirilmeli, finansal destekler oluşturulmalı, altyapı iyileştirilmesi sağlanmalı; bu alanlar içinde günübirlik tesisler, ekolojik-tarım ve bahçecilik faaliyetleri, butik otel vb. işlevler teşvik edilmelidir.

Ayrıca kent dışındaki tarımsal üretimin kent ekonomisine katkısını geliştirmek gerekmektedir. Özellikle eko-tarımın geliştirilmesi ve organize satış merkezleriyle kentle ilişkisinin kurulması faydalı olacaktır. Bu gelişmeyi turizmle entegre ederek yerel kalkınmayı geliştirecek sorumlu turizm projeleri geliştirilmelidir.

Sonuç olarak, il bütününde "Sorumlu Turizm" anlayışıyla, çevreye zarar vermeyen ve yerel kalkınmayı destekleyecek şekilde turizm planlaması yapılması; ilçeler bazında turizm, tarım ve sanayi sektörlerinin hangi dallarının bir arada nasıl çalışacağına prensiplerinin belirlenmesi gerekmektedir.

Mevcut Değerleri (Tarih - Doğa - Kültür)

Bütünleştirmek: Kültür ekseninde belirlenmiş turizm anlayışını tarihi ve doğal değerlerle bütünleştirmek, Denizli İli'nin potansiyellerinin geliştirilmesi açısından önem taşımaktadır. Böylelikle değerler birbirine katkıda bulunacak, bütüncül koruma sağlanacaktır.

Denizli'de öncelikle "Çevre Yönetimi Sistemi" geliştirilerek, su ve hava kirliliğinin önüne geçilmeli; katı ve sıvı atık toplama sistemleri iyileştirilmeli, geri dönüşüm sistemi geliştirilmelidir. Bu doğrultuda yönetim ve denetim birimleri için yeterli donanımına sahip kadrolar oluşturulmalıdır. Ayrıca, tarihi ve kültürel değerlerin korunmasına yönelik örgütsel yapıların desteklerinden faydalanılmalı; bilinçlendirme ve destek programları geliştirilmelidir.

Denizli'nin sahip olduğu değerlerin ayrı mekânizmalar tarafından korunması ve geliştirilmesinin yanı sıra; bu değerlerin koruma-kullanma dengesi çerçevesinde bütüncül olarak ele alınması, ekolojik olarak duyarlı yerel kalkınmayı destekleyecektir. Buna bağlı olarak ortak rotalar geliştirmek, değerlerin kültür odaklı ancak bütüncül olarak tanıtımını yapmak ve koruma prensipleri geliştirmek yerinde olacaktır. Bu doğrultuda, örgütsel yapıları geliştirmek yerel kalkınmayı güçlendirecek ve denetimi arttıracaktır.

Toplumsal Bütünleşmeyi Sağlamak: Toplumsal bütünleşmeyi sağlamak için toplumun bütün kesimlerinin öncelikle yüksek yaşam kalitesine ulaşmasını temin etmek gerekmektedir. Bu da, iş olanaklarını arttırmanın yanı sıra, eğitimle, sporla ve yeterli ve erişilebilir sosyal ve teknik altyapının sağlanmasıyla gerçekleştirilebilir.

Bu bağlamda eğitim programları oluşturulması, teşvik ve desteklerin sağlanması, sosyal ve teknik altyapıların tamamlanması ve yaygınlaştırılması kaçınılmazdır. Eğitim, altyapı ve spor konularında dikkate alınması gereken konular aşağıdaki gibidir:

Eğitim ve gelişim programları:

- Sosyal ve fiziksel dezavantajlılara yönelik programlar
- Kentlilik bilincini geliştirme eğitim ve tanıtım programları
- Tarihi, kültürel ve doğal değerler konusunda bilinçlendirme programları
- Sorumlu turizm anlayışını geliştirmeye ve yaygınlaştırmaya yönelik eğitim programları
- Sivil sorumluluk, katılımcılık, yerel bilinç ve farkındalık geliştirmek amacıyla kültür ve eğitim programları
- Farklı toplumsal gruplara yönelik mesleki eğitim programları
- İş yaratma programları

Sosyal ve teknik alt-yapı geliştirme:

- Kamusal açık ve yeşil alanların toplumun tüm kesimleri için cazip hale getirilmesi ve güvenliğinin sağlanması
- Çocuk, kadın, engelli, yaşlı vb. farklı nüfus kesimlerinin ve özellikle sosyal dezavantajlıların gereksinimlerini karşılayan ve kolay erişilebilir kent mekânlarının tasarlanması
- Sanayi tesislerinin standartları iyileştirilerek, bu alanlarda kreş, spor alanı, sağlık tesisi, açık alan gibi kentliye yönelik hizmetlerin verilmesinin sağlanması
- Kent genelinde teknik altyapı bütünlüğünün sağlanması

Spor:

- Çocuklar ve gençler için sportif faaliyetlerin düzenlenmesi ve buna uygun oyun alanların yapılması, bu alanların ulaşılabilirliğinin sağlanması
- Bölgesel ölçekte spor kompleksinin ve kent stadyumunun faaliyete geçirilmesi ve ulaşılabilirliklerinin sağlanması
- Kent ve çevresinin çekiciliğini arttıracak çeşitli spor faaliyetlerinin özendirilmesi, desteklenmesi ve programlanması
- Doğa sporları için uygun alanların tespit edilmesi ve rotaların çizilmesi

EA2: Gelenek- Tasarım- Teknoloji İlişkisini Kurmak

Gerek ekonomik, gerekse sosyal değerler yaratmak için gelenek-tasarım-teknoloji unsurlarını bir arada kullanmak gerekmektedir. Denizli mevcut geleneksel üretim tarzlarını her sektörde tasarım ve teknoloji ile birleştirip markalaşmaya ve yeni değerler yaratmaya gitmelidir.

Dolayısıyla gerek tarım, sanayi ve turizm yatırımlarında, gerekse altyapı ve üst yapı yatırımlarında gelenekten yola çıkılarak, yenilikçi ve modern tekniklerle buluşan bir gelişme desteklenmelidir. Bu doğrultuda mevcut teknoloji parkının etkinliği arttırılmalı, Ar-Ge faaliyetlerine teşvikler sağlanmalı, eğitim programları ve seminerler düzenlenmelidir.

EA3: Planlamada Bütünsellik Sağlamak

Denizli yol Haritası'nın strateji ve öncelikleri dikkate alınarak, 1/100000 ölçekli planın gelişen koşullar nedeniyle yeniden tartışılması, kamuoyunun gündeminde yer almalıdır. Bu çerçevede;

- 1/25 000 ölçekli Denizli Kent Bütünü Çevre Düzeni Planı, 1/25 000 ölçekli Pamukkale ÖÇK Çevre Düzeni Planı ve 1/25000 ölçekli Termal Turizm Bölgesi Çevre Düzeni Planları arasında bağlantı kurulmalı, planlar arasındaki uyumsuzluk ortadan kaldırılmalı,
- Denizli Belediyesi Nazım İmar Planı ve Uygulama İmar Planları bütününde (yeni katılan belediyeler dahil) revize edilmelidir.

HEDEF 4.3: Mekânsal Bütünleşmenin Sağlanması

Denizli'nin doğal, tarihi ve kültürel değerleri ile ekonomik ve bilimsel kapasitelerinin bütünleştirilmesi için mekânsal bütünleşme kurgusuna gereksinim vardır. Mekânsal bütünleşmenin temel dinamiklerini vadiler, kültürel alanlar ve Pamukkale Üniversitesi oluşturmaktadır.

Üç eylem alanı mekânsal bütünleşmenin sağlanmasında öncü rol oynayacaktır.

EA1: Vadileri Bütünleşme Aracı Olarak Kullanmak

Kent içinde ve yakın çevresinde mekânsal bütünleşmeyi sağlamak üzere vadileri bütünleştirme aracı olarak kullanmak hem kentin yenilenmesinde ve mekânsal kalitesinin arttırılmasında önemli rol oynayacak, hem de görsel olarak ilgi çekici kentsel çevreler yaratacaktır. Vadilerin, bu çerçevede, meydan, yaya yolu, park gibi kamusal alanlarla kent içinde sürekliliğini sağlamalıdır.

Denizli kent omurgası yeniden kurgulanmakta, yeni yaşam koridorlarıyla desteklenmektedir. Denizli kent omurgasının yeniden kurgulanmasında vadiler aşağıdaki gibi yer alacaktır:

- Yeşilyurt Vadileri: Leodikya (Tarihi Merkez)-Yeşilyurt (Yeni Alt Merkez) Buluşması – Kentsel Gelişme Koridoru’nun önemli bir kısmını oluşturmaktadır.
- Sevindik Vadisi: Leodikya (Tarihi Merkez)-Mevcut Merkez Buluşması
- Akvadi: Akhan (Tarihi Odak)- Gökpınar Gölü - Şahintepe (Doğal Merkez) Buluşması-Doğal Yaşam Koridoru’nun önemli bir kısmını oluşturmaktadır.

Denizli kent dokusunun yeniden oluşturulmasında önemli rolü olan vadilerin, açık alan sistematığı içindeki yeri bütüncül bir yaklaşım içinde ortaya konulmalıdır.

Denizli il bütününde vadilerin yanısıra pek çok sayıda göl ve akarsu bulunmaktadır. Orman, tepe ve tarım alanlarıyla iç içe olan bu oluşumların korunması için projelerin geliştirilmesi gerekmektedir.

Büyük Menderes Nehri bölgenin can damarını oluşturmaktadır. Tarımsal verimlilik ve içme suyu açısından çok önemli olan Büyük Menderes, ayrıca raftinge elverişli kısımlarıyla turizm için de kaynak oluşturmaktadır. Büyük Menderes Nehri’nin koruma-kullanma dengesi içinde kent ekonomisine ve rekreasyona katkıları artırılmalıdır.

Ayrıca, kent içinde Gökpınar Baraj Gölü’nün etrafında gerekli rekreasyon düzenlemeleri yapılması, göllerin su sporlarının geliştirileceği alanlar olarak ele alınması vadiler ve yeşil alanlarla kentin bütünüyle bağlantısının kurulması, kent yeşiliyle suyun buluşturulması, dolayısıyla kentlinin doğayla buluşması açısından önemlidir.

EA2: Tarihi Buluşturmak (Hierapolis-Leodikya- Kaleiçi):

Hieropolis- Leodikya-Kaleiçi buluşması, bölgenin turizm ve kültürel odaklı dönüşümünün tetikleyicisi olacaktır. Hieropolis ve Leodikya hem görsel, hem de işlevsel olarak buluşma potansiyeline sahiptir. Buluşmanın birinci koşulu Denizli Hieropolis ve Leodikya ulaşım sisteminin yeniden ele alınmasıdır. Hieropolis’i Leodikya’ya bağlayan yolun keyifli ve çekici hale getirilmesi, aradaki toplu taşıma seferlerinin organize edilmesi gerekir.

Leodikya ile Kaleiçi bağlantısı, Sevindik Vadisi’nin yenilenmesi ile güçlendirilecektir. Leodikya-Kaleiçi yolu üzerindeki yarı kırsal yerleşmelerin sağlıklılaştırılması, bu alanlarda kentsel tarımın ve çekici günübirlik kullanımların teşvik edilmesi öngörülmektedir. Ayrıca terk edilmiş sanayi alanlarının bahsedilen ekseninde dönüşümü en kısa zamanda programlanmalıdır.

EA3: Üniversite ile Kenti Buluşturmak

Üniversite ile kent merkezi arasındaki aksın geliştirilmesi geleneksel kent omurgasının kentin yeni ihtiyaçlarına olanak sağlaması açısından oldukça önemlidir. Ayrıca, üniversitenin, yaşam koridorlarının da bir parçası olarak kentle bütünleştirilmesi, kentlinin üniversitenin olanaklarından, üniversitenin de kentin olanaklarından faydalanmasını sağlayacaktır.

Kent merkezi omurgasının güney odağını oluşturan üniversite kampüsü ile, kuzey odağını oluşturan Kirişhane'nin bilim ve kültür kullanımına dönüştürülmesi, merkez aksının bilim ve kültür odaklı iki önemli kurgulanmasını sağlayacaktır. Bir diğer açıdan, üniversitenin kent merkezinde de faaliyet gösteren bir biriminin olması kentin kültürel yaşantısına katkıda bulunarak kent yaşamını canlandırmasını sağlayacaktır. Bu nedenle, mekânsal ilişkilerin yanısıra çeşitli programlar ve etkinliklerle üniversite ile kent buluşturulmalıdır. Üniversitenin Denizli'nin ekonomik yaşantısına dahil edilmesi için eğitim ve Ar-Ge programlarının ve kültürel yaşantıyı desteklemeye yönelik etkinliklerin geliştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca tarihi ve doğal değerlerin korunması ve değerlendirilmesine yönelik seminer-eğitim ve araştırma programlarının geliştirilmesi, kentin kültür ve turizm öncelikli gelişim vizyonuna katkıda bulunacaktır.

HEDEF 4.4: Bütünleşme Eylem Planının Hazırlanması

Denizli kentinin bölgesindeki kentsel ve kırsal yerleşmelerle entegrasyonu güçlendirilerek bütüncül kalkınma prensipleriyle bağlantılar ve işlevler geliştirilmesi için Denizli Bütünleşme Eylem Planı hazırlanmalıdır.

Bütünleşme mekânsal olduğu kadar ekonomik ve sosyal olarak da ele alınmalıdır. Kültür ve turizm odaklı kentsel ve bölgesel gelişme için sektörel birliktelikler, tarihi ve doğal değerlerin yönetimi ve organizasyonu, gelişme ve koruma prensipleri bir arada ele alınmalıdır. Gelişen ulaşım, telekomünikasyon, üretim teknikleri ve eğitim sistemleri ile kentsel fonksiyonlarla kırsal fonksiyonlar iç içe girmeye başlamıştır. Bunun yönetilmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir.

Bütünleşme Eylem Planı'nın gerçekleşmesine yönelik 2 eylem alanı önerilmektedir.

EA1: Bütünleşme ve Gelişim Stratejilerini Oluşturmak

Denizli'nin hem kent, hem de bölge ölçeğinde mekânsal, toplumsal ve ekonomik boyutları ile bütünleşmesi için gelişmiş bir ağ sisteminin parçası olmalı, birbirleriyle yarışmayan, ancak rekabet üstünlüğünü de dikkate alan bir bütünleşme çerçevesi çizilmelidir.

Bütünleşme çerçevesi kapsamında stratejilerinin ortaya konulması Denizli'nin geleceğinin kurgulanması için önemli bir basamaktır. Bütünleşme çerçevesinde ortaya konulacak stratejiler şöyledir;

- Kültür- Turizm- Ticaret odaklı bütünleşme
- Çeşitlilik Yönetimi (7 T)
- Kentsel ağ sistemlerini oluşturma
- Yeni kentsel omurga ve kentsel gelişme koridorlarının oluşturulması

Bütünleşme çerçevesinin oluşturulması için Denizli kentinin ve bölgenin sorun ve fırsatları, dinamikleri ile gelecek senaryoları geniş katılımlı toplantılarla belirlenmelidir.

EA2: Bütünleşme Program ve Projelerini Ortaya Koymak

Bütünleşme Gelişim Stratejileri çerçevesinde, program ve proje alanları belirlenerek örnek olacak ve yaygınlaşacak model ve yaklaşımlar geliştirilmelidir.

Projeler, kısa, orta ve uzun vadeli olmak üzere vizyon, öncü ve tetikleyici projeler olarak hazırlanmalıdır.

BÖLÜM 8: İZLEME, DEĞERLENDİRME VE UYGULAMA

Taslak Yol Haritası, tüm tarafların katılımı ve desteği ile uygulamaya konulacak bir plandır. Plan, kamu, özel sektör, sivil örgütler ve özellikle Denizli halkının da katılımının sağlanacağı ortam içinde tartışılmalıdır.

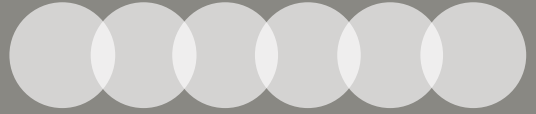
Söz konusu ortamın sağlanabilmesi bir 'Danışma Kurulu'nun belirleyeceği bir komitenin planı izleme ve değerlendirme sorumluluğunu, Denizli Belediyesi'nin ise taraflarla işbirliği içinde koordinasyon sorumluluğunu alması gerekmektedir.

Denizli Valisi ile Belediye Başkanı, kamu, özel sektör ve sivil örgütlerle beraber çalışarak planın uygulanması konusunda liderlik görevini üstlenmelidir. Ayrıca, Denizli'de yaşayan ve faaliyette bulunanlar da etkin olmalı ve karar süreçlerine katılmalıdır.

Yol Haritası, 1 yıllık süre ile izlenmeli ve gelişmeler bir rapor halinde taraflara sunulmalıdır. Rapor, kamuoyuna açıklanmalı ve gelişmeler sürekli tartışılmalıdır. Yol Haritası, web sitesinde yer almalı ve sitede, stratejik planda önerilen program ve projeler, kamuoyu ile interaktif bir biçimde ele alınmalıdır.

Plan, gerekli durumlarda revize edilmeli ve alınan kararlar sürekli taraflar ve kamuoyu ile tartışılmalıdır.

BÖLÜM 9: DENİZLİ GELİŞİM STRATEJİSİ ÇERÇEVESİ

Denizli Gelişim Strateji Çerçevesi oluşturulurken kent ve bölge ölçeğinde bir sistematik oluşturulmalıdır. Kentsel Ağ sistemi, Denizli'nin bölge içindeki liderlik misyonunu dikkate alarak birikim ve başarı potansiyelinden yararlanmalıdır.

Denizli Gelişim Strateji Çerçevesi;

1. Bölge ölçeğinde yeni '**Kentsel Ağ Sistemi**'
2. Kent ölçeğinde yeni '**Kentsel Doku**' (kent sapanından kent dokusuna)

olmak üzere iki ana bileşenden oluşmaktadır.

Kentsel ağ sistemi, bir yandan merkez ilçenin diğer ilçeleri ile, bir yandan da bölge içerisindeki diğer kentlerle kurularak, kent ve bölge ekonomisinin geliştirilmesi yönünde önemli fırsatlar sunmaktadır.

Kentsel Doku sistemi kurgulanırken ise;

- Kent Sapanı
- Koridorlar (Kentsel Gelişim ve Doğal Yaşam)
- Odaklar (Noktasal ve Grup Odaklar)
- Akslar (Kent Merkezi Aksı ve Stratejik Akslar)
- Kenarlar (İzmir, Ankara, Antalya Yol Kenarları)
- Üçgen (Kırışane, Kaleiçi, Hükümet Konağı)

olmak üzere 6 önemli alt bileşen ortaya konulmuştur. Ayrıca, Kentsel Ağ sistemi ve yeni kentsel doku örgüsü içinde;

- Kentsel Gelişim
- Kentsel Dönüşüm ve Gelişim
- Doğal Alanlar
- Tarihi ve Kültürel Alanlar
- Sanayi

olmak üzere 5 bölge Denizli Gelişim Strateji Çerçevesinin ana omurgasını oluşturmaktadır.

Kentsel Ağ Sistematiği

Çok çeşitli yollarla birbirine bağlanmış kentlerin oluşturduğu bu tür çok merkezli ağlar, Denizli'nin içinde bulunduğu bölge bütününde ekonomik etkinliklerin dağılımını, büyümesini ve güçlenmesini destekleyecektir. Denizli de sosyo-ekonomik yapısı ve bulunduğu coğrafya, hem mekânsal hem de ekonomik olarak kentsel ağlara eklenilerek ekonomisini geliştirme fırsatına sahip olabilir.

Yeni ağ sisteminin tanımlanması ve bunların içinde kentlerin yeniden konumlandırılmasının ortaya çıkaracağı dinamikleri, mekânsal stratejiye çevirmek için;

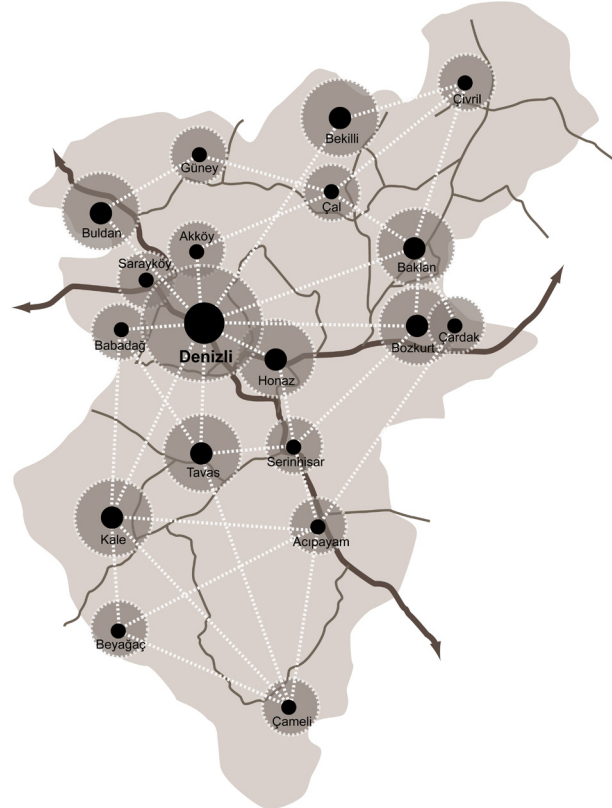
- Denizli, Muğla ve Aydın illerinin oluşturduğu TR32 Kalkınma Ajansı,
- Uşak, Aydın ve Denizli'nin Büyük Menderes Havzası doğal birlikteliği,

fırsatlarından bölge ölçeğinde yeni ağ sisteminin kurulmasında yararlanılabilir.

Kentsel ağ sistematiği içinde Denizli'nin birikimi ve liderlik potansiyeli, yeni kurgu içinde dikkate alınmalıdır.

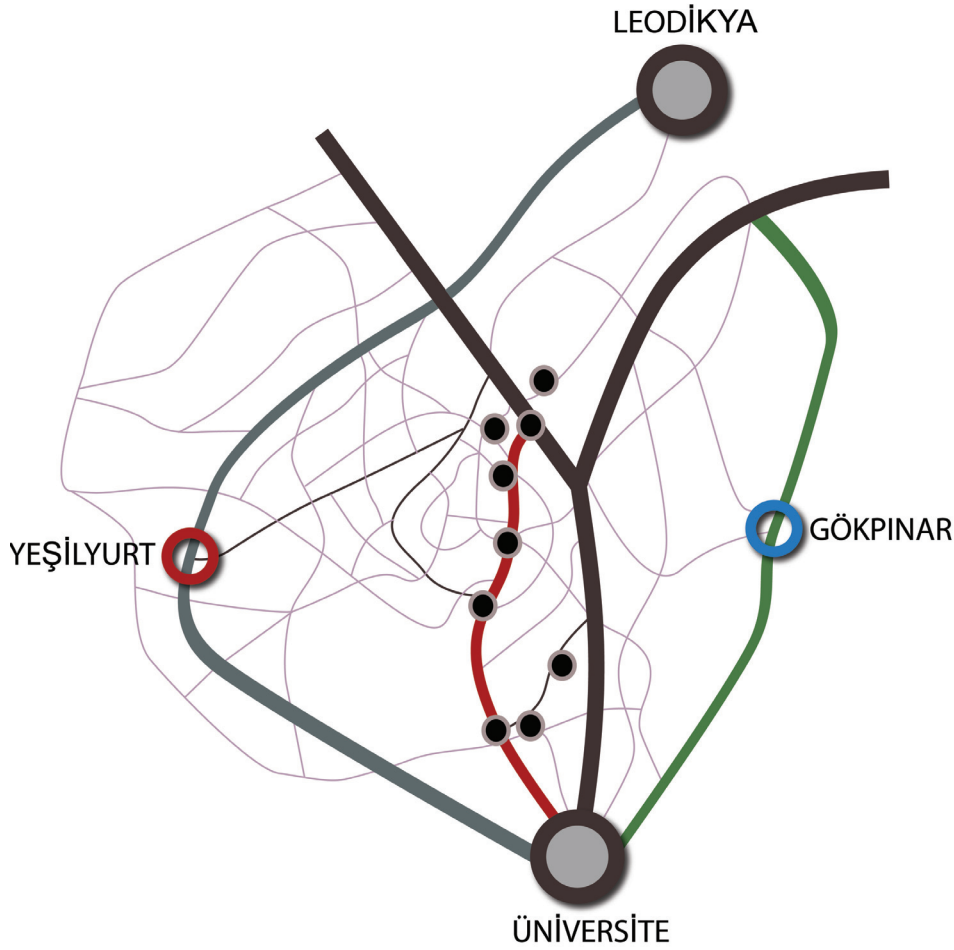
Kentsel ağ sisteminin başarısı;

- Güçlü ulaşım bağlantıları,
- Altyapının genişletilmesi,
- Kurumsal ilişki sistemi,
- Bütünleşme araçlarının tanımlanması,
- Kıt kaynakların verimli kullanılmasına bağlıdır.

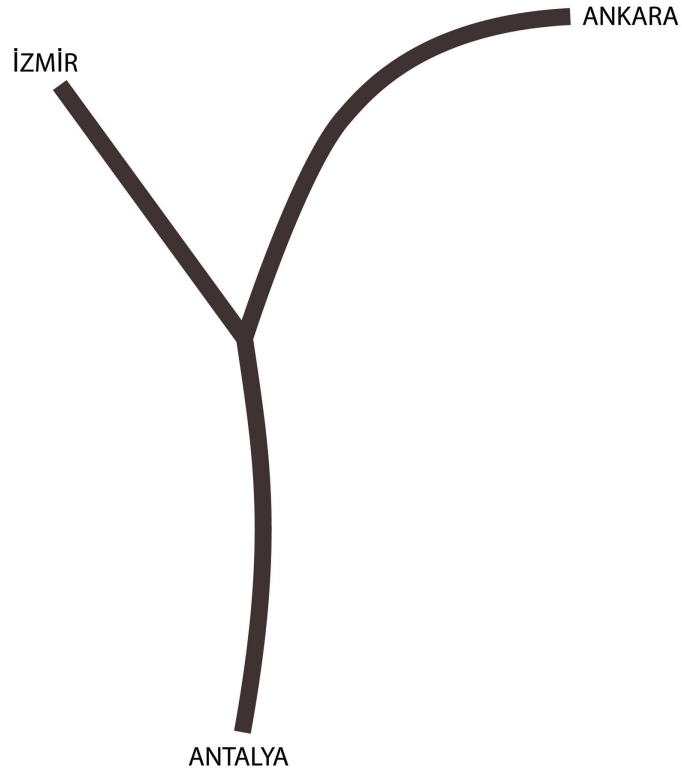
Kent 'Sapan'ından Kent 'Dokusu'na

Ankara, İzmir ve Antalya yollarının oluşturduğu Denizli Sapanı omurgası üzerinde gelişen kentin, kentsel, kültürel ve doğal gelişme akslarını da içine alacak yeni bir kentsel dokuya dönüştürülmesi sağlanmalıdır. Yeni kentsel doku oluşturulması için kent sapanı omurgası baz alınarak, yeni doğu ve batı koridorunun oluşturulması, koridorların kültür ve doğa ile buluşturulması, sapan, koridorlar ve merkez aksı üzerinde odaklar, grup odakları ile stratejik akslar oluşturulması yeni dokunun iskeletini oluşturacaktır.

Kent Sapanı

Denizli'nin kentsel gelişimi Ankara, İzmir ve Antalya karayollarının oluşturduğu sapan (üçgen) odaklı olmuştur. Sapan'ın kolları üzerindeki baskının azaltılması için yeni koridorlara ve koridorlarla sapan üzerindeki odaklar arasında yeni odaklara, akslara ve bölgelere gereksinim bulunmaktadır.

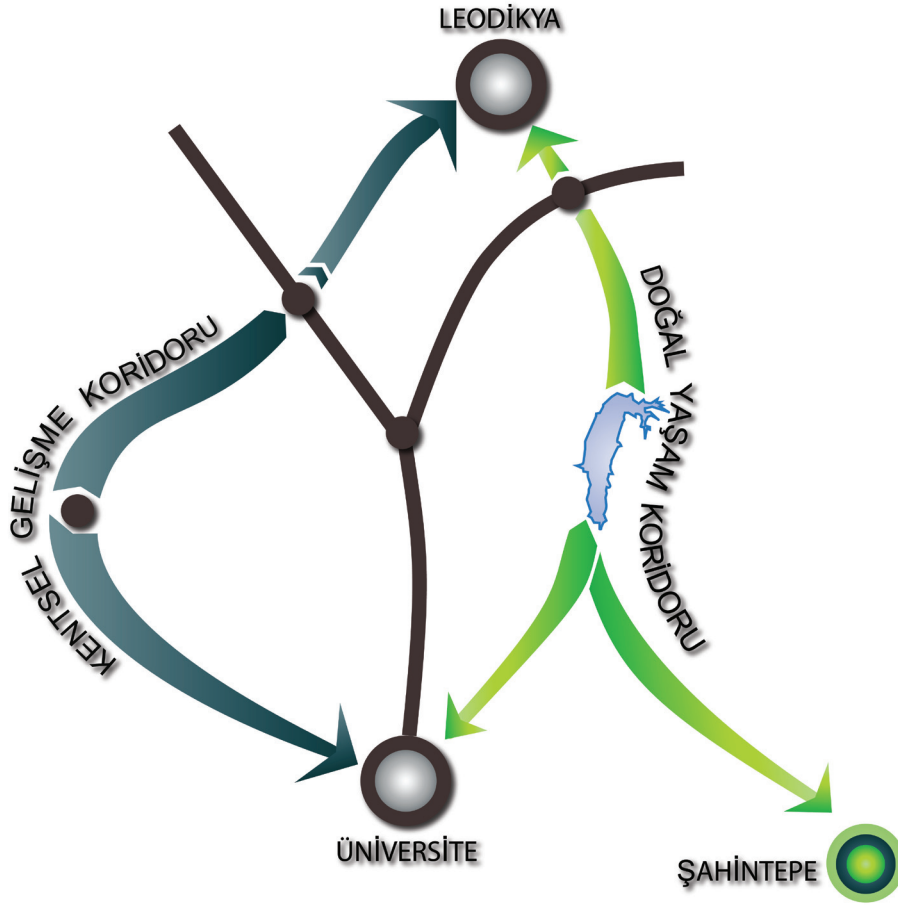
Koridorlar(Batı ve Doğu Koridoru)

Denizli sapanı odaklı kentsel gelişimi; güneyde bulunan üniversite odaklı doğu ve batı yönünde yeni yaşam koridorları ile güçlendirilmelidir.

Yeni yaşam koridorları

- Doğuda; Akhan Kervansarayı-Akvadi- Gökpınar Gölü-Üniversite-Şahintepe Arası **Doğal Yaşam Koridoru**
- Batıda; Hierapolis- Leodikya- Yeşilyurt-Çamlık- Üniversite Arası **Kentsel Gelişme Koridoru**

olarak tanımlanmıştır.

Odaklar (Noktasal ve Grup):

Başta kent merkezi aksı ve yeni gelişme aksları üzerinde kültürel, ticari, yönetsel birtakım odaklar yeniden ele alınarak noktasal ve grup olarak yeni fonksiyonlarla desteklenerek stratejik konuma gelmeleri sağlanmalıdır.

Bazı noktasal odaklar bir arada grup odakları oluşturmaktadır. Kent merkezi aksı üzerindeki tanımlanmış grup odaklar;

1. Gar-Otogar-Kirişhane Odağı: Kent merkezi omurgasının kuzeyinde yer alan gar ve otogar kent girişleri önemli odaklardır. Bu odakların hemen yanında bulunan ve kültür-turizm odaklı dönüşümü planlanan Kirişhane ile birlikte bir grup odak teşkil etmektedir.

2. Sümer Park (AVM, Otel, Park, Hastane) Odağı: Alışveriş merkezi, otel, hastane, konut karma kullanımlarından oluşan Sümer Park projesi ile yanındaki yeşil alan, bir turizm-ticaret-park önemli bir grup odağı oluşturmaktadır.

3. Kaleiçi-Bayramyeri-Haller Odağı: Mevcut kent merkezinin yaklaşık 0.5 km kuzeyinde kalan en eski yerleşim yeri ve tarihi çarşı Kaleiçi ile güneyindeki Bayramyeri Meydanı ve güneybatısındaki Peynir ve Sebze Hali bir grup odak olarak ele alınmalıdır.

4. Hükümet Konağı-Sanat Okulu-Kız Meslek Lisesi Odağı: Kent merkezi omurgası üzerindeki Hükümet Konağı, Sanat Okulu, Kız Meslek Lisesi'nin olduğu alan yönetim ve kültür odağı konumundadır.

5. Belediye-Çınar Meydanı Odağı: Mevcut merkezin güney ucundaki Belediye ve Çınar Meydanı da ayrı bir kamusal odak oluşturmaktadır.

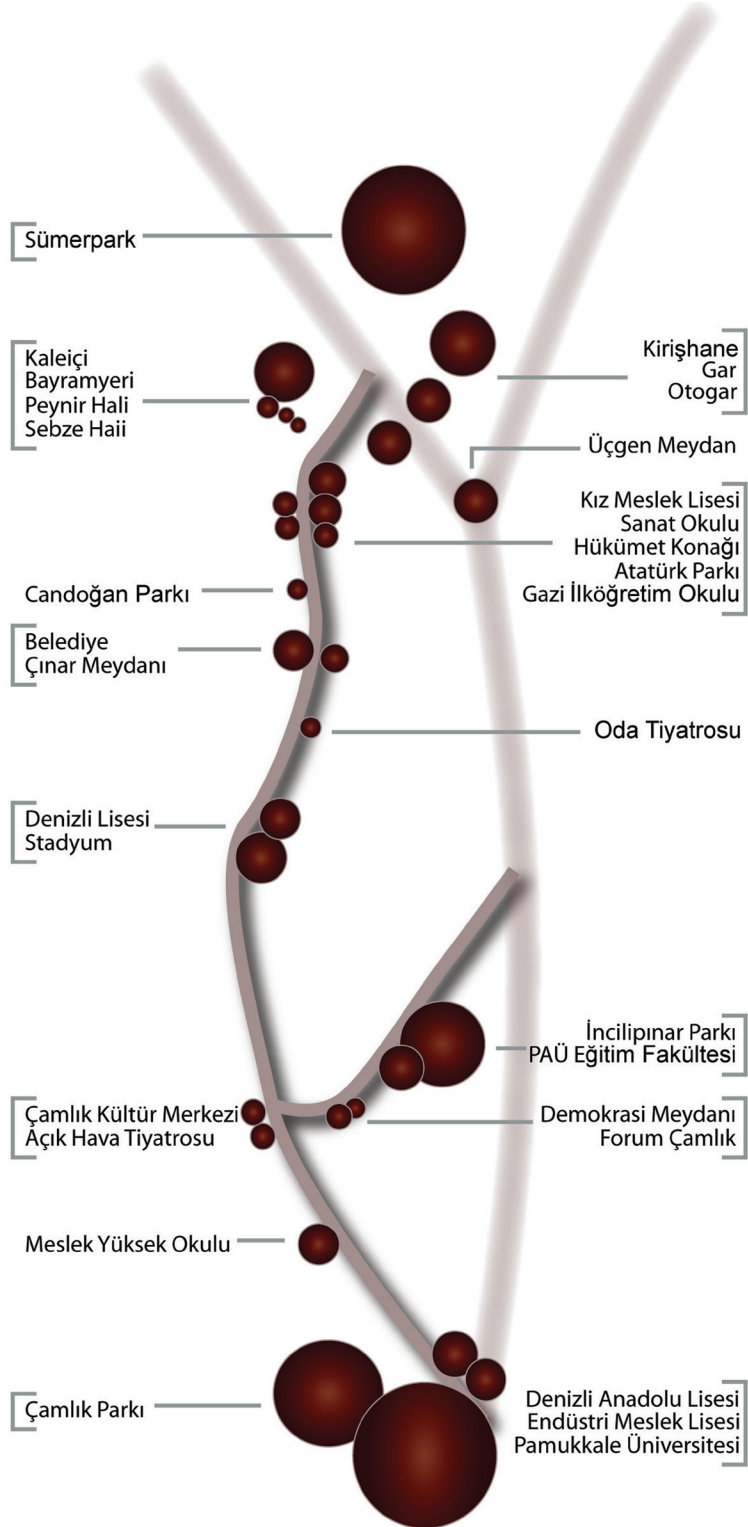
6. Denizli Lisesi-Stadyum Odağı: Lise Caddesi üzerindeki, Cumhuriyet dönemi tarihi yapılarından Denizli Lisesi ve güneydoğusundaki Denizli Atatürk Stadyumu bir eğitim ve spor odağı konumundadır.

7. Çamlık Kültür Merkezi-Açık Hava Tiyatrosu Odağı: Lise Caddesi'nin güney yönünde devamı olan Spor (Çamlık) Yolu üzerinde bulunan Çamlık Kültür Merkezi proje alanı ve bitişindeki Denizli Açık Hava Tiyatrosu bir kültür odağı oluşturmaktadır.

8. Çamlık Parkı Odağı: Kentin güneyinde kentsel ölçekte yeşil alan olan Çamlık Parkı kendi başına büyük bir odaktır.

9. Pamukkale Üniversitesi- Denizli Anadolu Lisesi-Endüstri Meslek Lisesi: Kentin güneyinde bir bilim ve eğitim odağı olan Pamukkale Üniversitesi kuzey bitişindeki Denizli Anadolu Lisesi ve Endüstri Meslek Lisesi ile büyük bir eğitim odağı teşkil etmektedir.

Bu gibi noktasal ve grup odakları, kamu yapıları, kent meydanları, kent girişleri, kültür kullanımları ile ticari ve turizm kullanımları içermektedir.

Akslar (Kent Merkezi Aksı ve Stratejik Akslar)

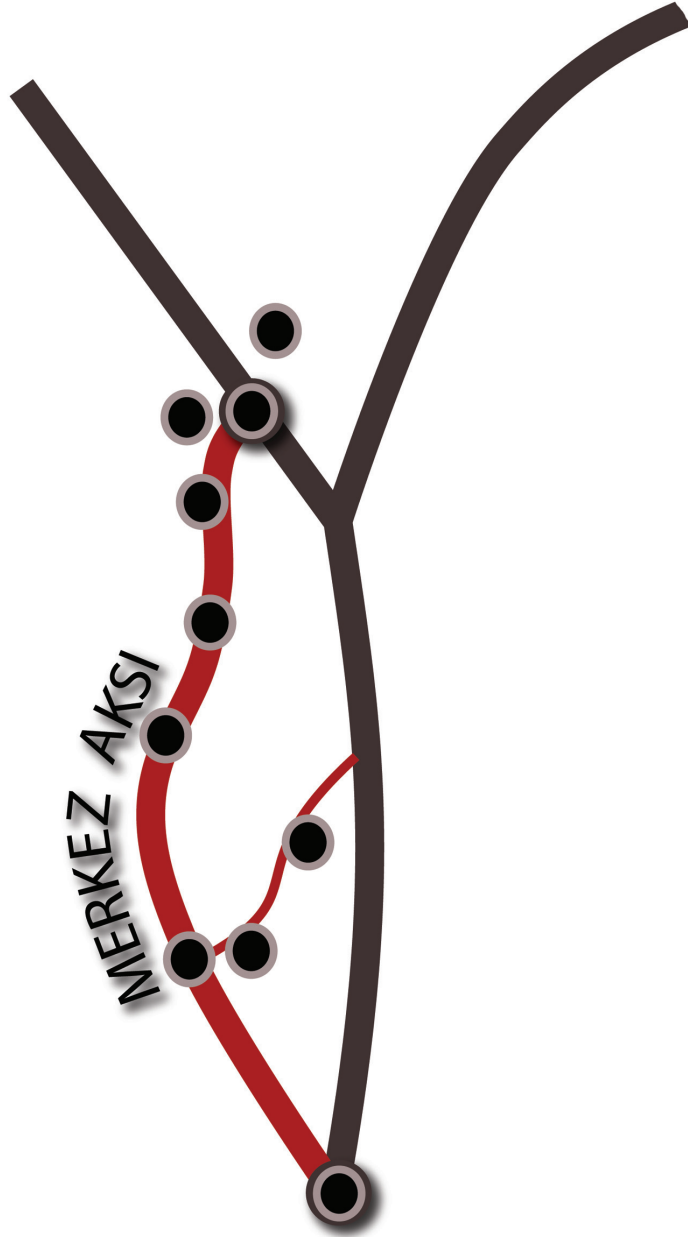
Kent merkezi aksı üzerindeki farklı ölçek ve fonksiyonlardaki odaklar arasında bağlantılar kurulması aksın hem canlandırılmasında hem de aks üzeri çeşitlilik yaratılmasında etkili olacak stratejik akslar oluşturulmalıdır.

- i. **Gar-Kirişhane-Sümer Park Aksı:** Kent merkezi aksının kuzey başlangıcı olan Kirişhane bir kültür odağı, tren garının kent girişi ve Sümer Park karma kullanım proje alanı kültür-turizm-ticaret aksı olarak ele alınması turizmin kente çekilmesi için önemli olacaktır.
- ii. **Sümer Park-Kaleiçi Aksı:** Kent merkezi omurgası Denizli İzmir yolu ile ikiye ayrılmakta ve mekânsal kopukluk oluşmaktadır. Omurga üzerindeki sürekliliğin sağlanması ve yönlendiriciliğin artırılması için Sümerpark-Kaleiçi aksı kültür-turizm-ticaret odaklı ele alınmalı ve yolla bölünen sürekliliğin sağlanmasına çalışılmalıdır.
- iii. **Kaleiçi-Hükümet Konağı Aksı:** Kentin tarihi merkezi olan Kaleiçi, Bayramyeri Meydanı ve meydanın altındaki Sebze Hali ve Peynir Hali bir grup olarak projelendirilmeli ve bu odağın hükümet konağı, sanat okulu ve kız meslek lisesinin bulunduğu diğer grup odakla bağlantısını güçlendirecek bağlantı bir kültür ve eğitim aksı olarak ele alınmalıdır.
- iv. **Hükümet Konağı-Belediye Aksı:** Hükümet Konağı, Sanat Okulları ve Kız Meslek Lisesinin bulunduğu odak da yapılacak kültür ve eğitim ağırlıklı bir kentsel kullanım ile yeni Belediye Binası ve Çınar Meydanı arasındaki önemli stratejik aks ulaşım, ticari ve kültürel fonksiyonları dikkate alacak şekilde planlanmalı ve kentsel tasarım projeleri hazırlanmalıdır.
- v. **Belediye-Stadyum Aksı:** Merkez aksın belediye ve stadyum arasında kalan kısmı, Denizli Lisesi'ni ve tiyatro gibi kullanımları da içerdiğinden özellikle eğitim ve sanat temalı bir aks olarak ele alınmalı ve proje geliştirilmedir.
- vi. **Stadyum-Kültür Merkezi Aksı:** Denizli Lisesi ve Stadyumdan oluşan eğitim-spor ağırlıklı grup odak ile açık hava tiyatrosu ve Kültür Merkezi projesinin oluşturduğu kültür odağı arasındaki stratejik aks, eğitim- kültür- spor aksı olarak ele alınmalı ve bu kapsamda proje geliştirilmelidir.
- vii. **Kültür Merkezi-Çamlık Aksı:** Denizli Açık Hava Tiyatrosu-Çamlık Kültür Merkezi Çamlık Açık Hava Tiyatrosu- Denizli Meslek Yüksek Okulu-Çamlık Parkı arasındaki aks ise spor-sanat-rekreasyon aksı olarak ele alınmalı ve projelendirilmelidir.

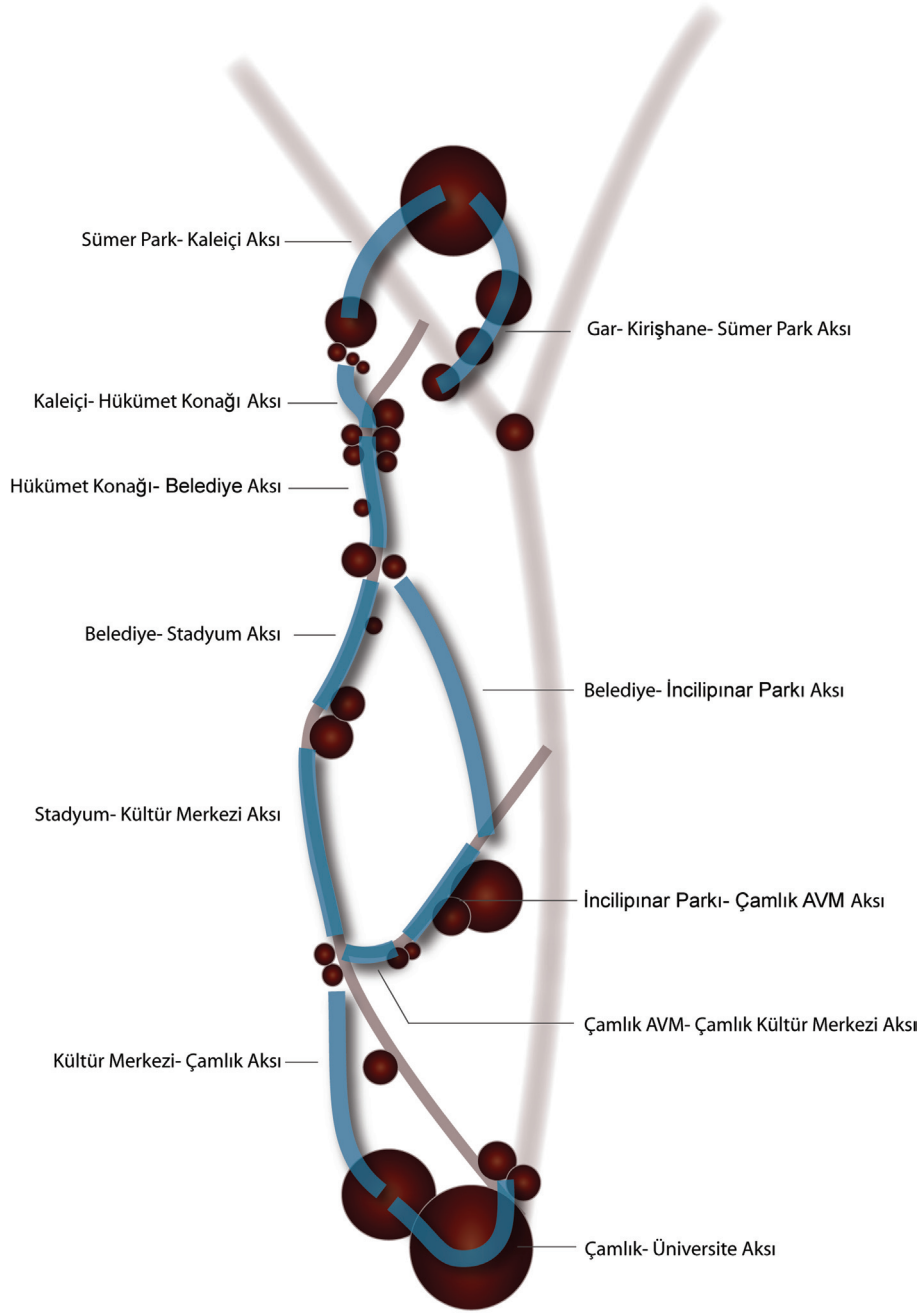
- viii. **Çamlık- Üniversite Aksı:** Merkez aksın güneye üniversiteye bağlanan son kısmı Stadyum-Üniversite arasında tanımlanmıştır. Bu aks üzerinde açık hava tiyatrosu, kültür merkezi projesi, yürüyüş yolu, park gibi odaklar yer aldığından kamusal yaşam temalı aks projesi geliştirilmelidir.

Kent omurgası aksının yanı sıra merkez bölgesinde başka önemli stratejik akslar belirlenmiştir. Bunlar

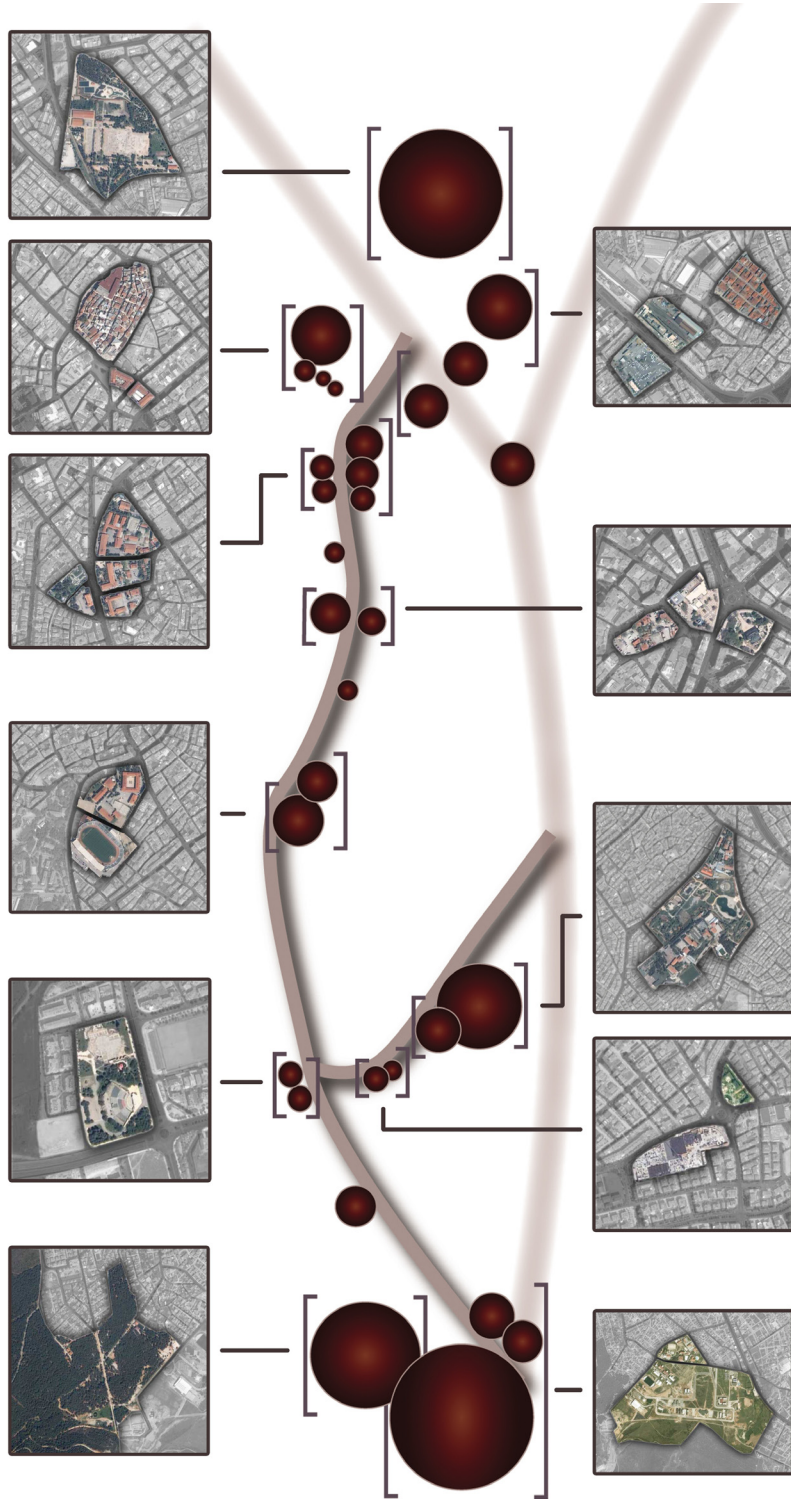
- i. **Belediye-İncilipınar Parkı Aksı:** Belediye ve Çınar Meydanından oluşan grup odak, İstiklal Caddesi üzerinden bir başka grup odağa bağlanmaktadır. Bu grup odak; İncilipınar Parkı ve Pamukkale Üniversitesi eğitim Fakültesinden oluşmaktadır. Belediye ve İncilipınar Parkı arasındaki bağlantı da stratejik bir aks olarak ele alınmalı ve yönetim-eğitim teması ile proje haline getirilmelidir.
- ii. **İncilipınar Parkı -Çamlık AVM Aksı:** İncilipınar Parkı odağından güney kısmında Demokrasi Meydanı ve Çamlık AVM den oluşan bir başka grup odak bulunmaktadır. Bu iki grup odak arasında rekreasyon-eğitim-ticaret temalı bir stratejik aks bir proje olarak ele alınmalıdır.
- iii. **Çamlık AVM-Çamlık Kültür Merkezi Aksı:** Çamlık AVM ve Demokrasi meydanının doğusunda bulunan Çamlık Kültür Merkezi proje alanı arasında bulunan bağlantı ticaret-kültür temalı bir stratejik aks olarak ele alınarak, kent merkezi omurgası ile bağlantı sağlanmış olacaktır.

Kent Merkezi Aksı

Stratejik Akslar

Kenarlar

Kent sapanı üzerinde düzensiz gelişen, özellikle sanayi ve konut dışı kentsel kullanımlardan oluşan kenarların yeni temalar çerçevesinde dönüşümünü tetikleyecek projeler geliştirilmelidir.

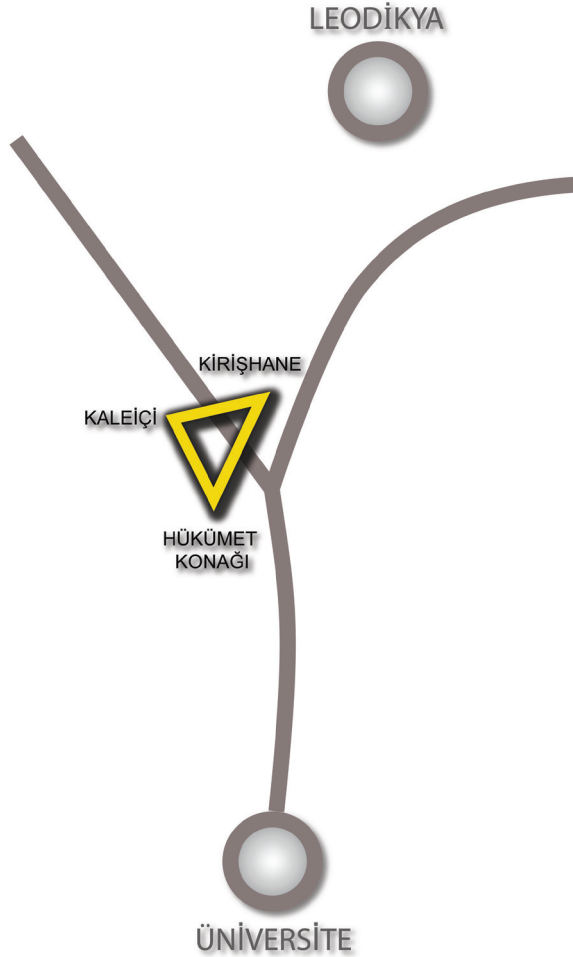
Ankara, İzmir ve Antalya yol kenarları üzerinde geliştirilecek projeler kentin doğu ve batı aksları yönünde yeni dönüşüm, yenileme, sağlıklılaştırma ve canlandırma projelerinin geliştirilmesini tetikleyecektir.

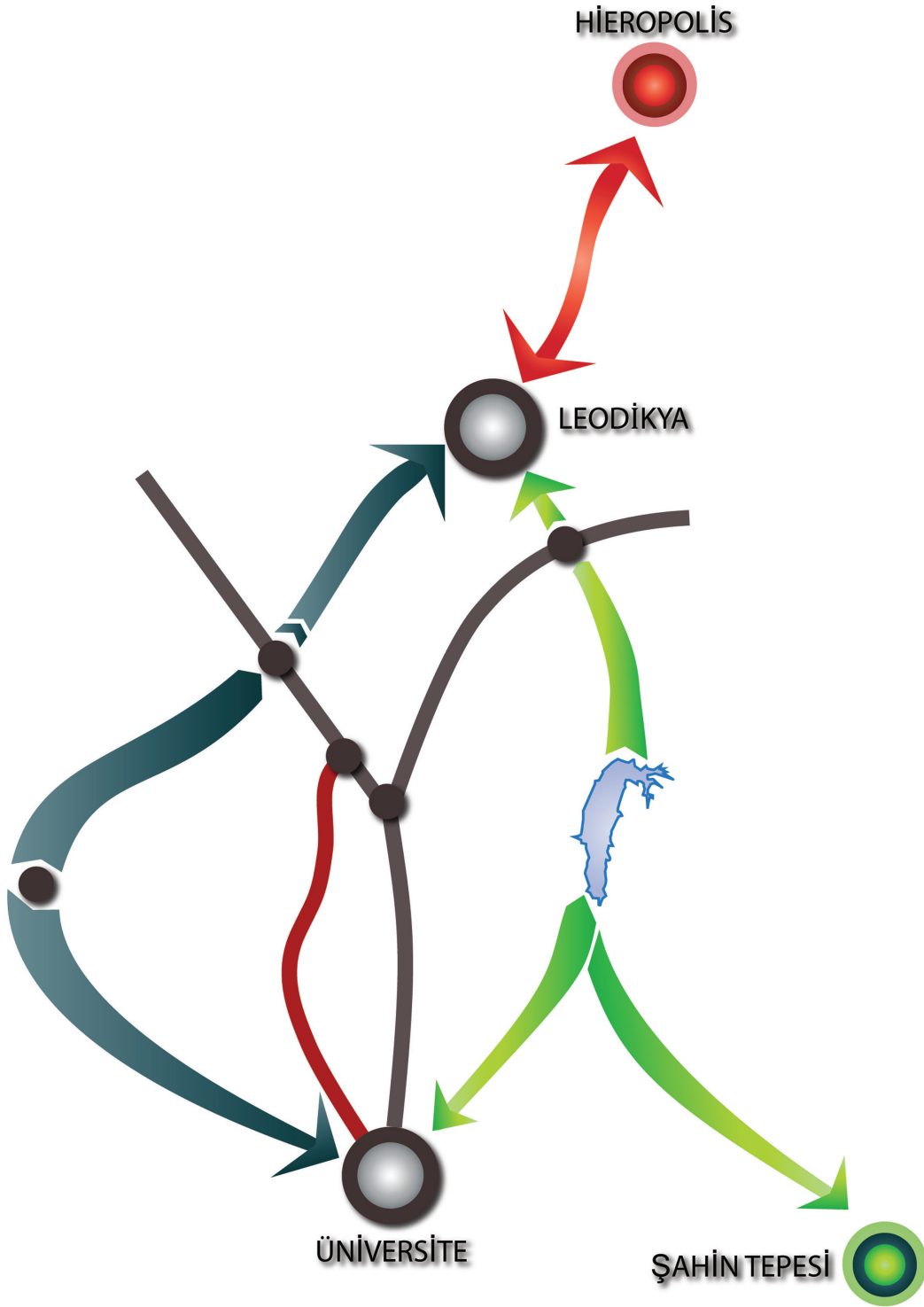

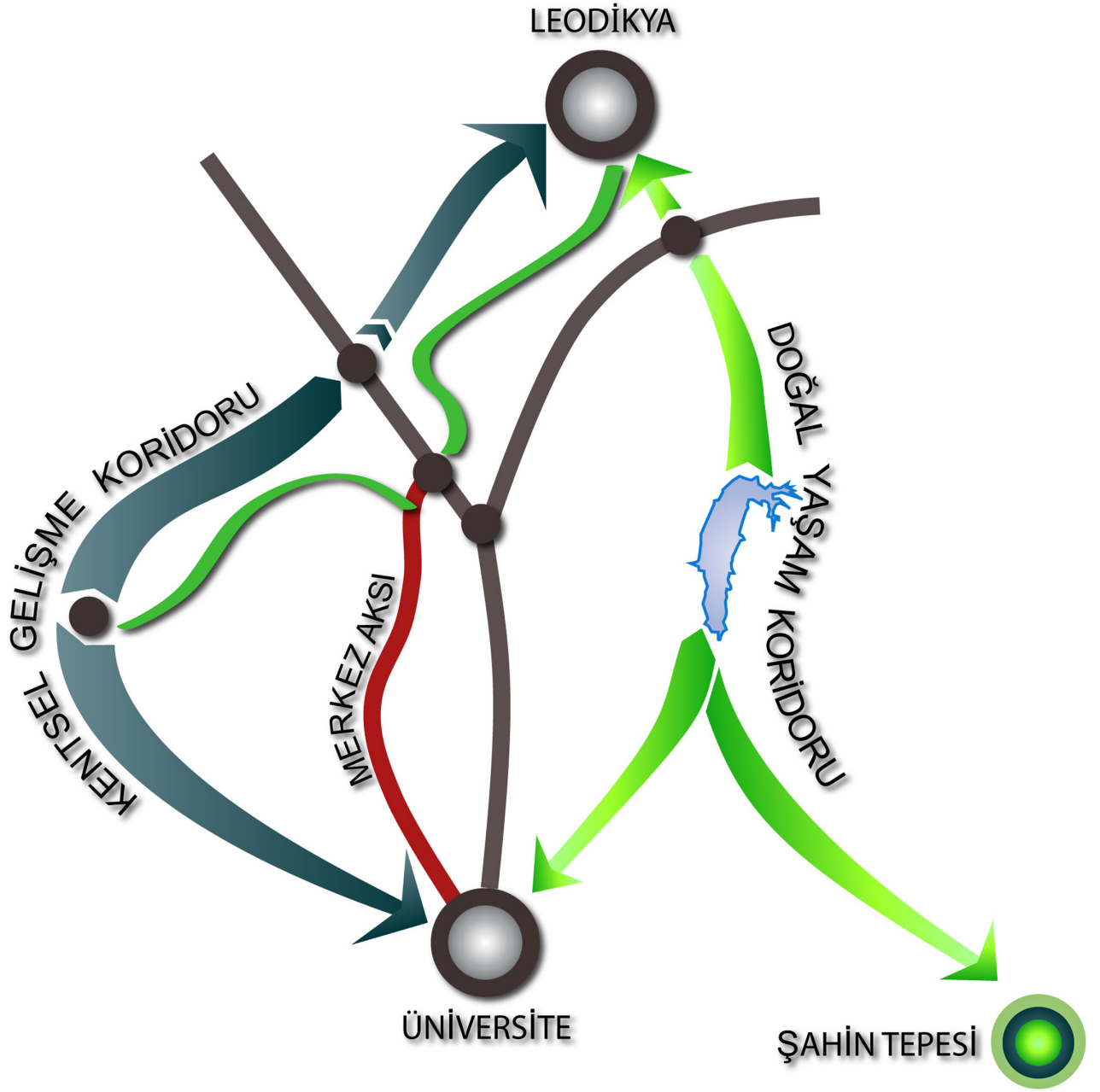
Üçgen

Denizli sapanının oluşturduğu üçgenin bir kavşak niteliğinde olmasına karşın sapanın merkezinde bulunan Kirişhane, Kale içi ve Hükümet Konağı ve çevresi Denizli'nin yeni üçgenini oluşturma potansiyeline sahiptir.

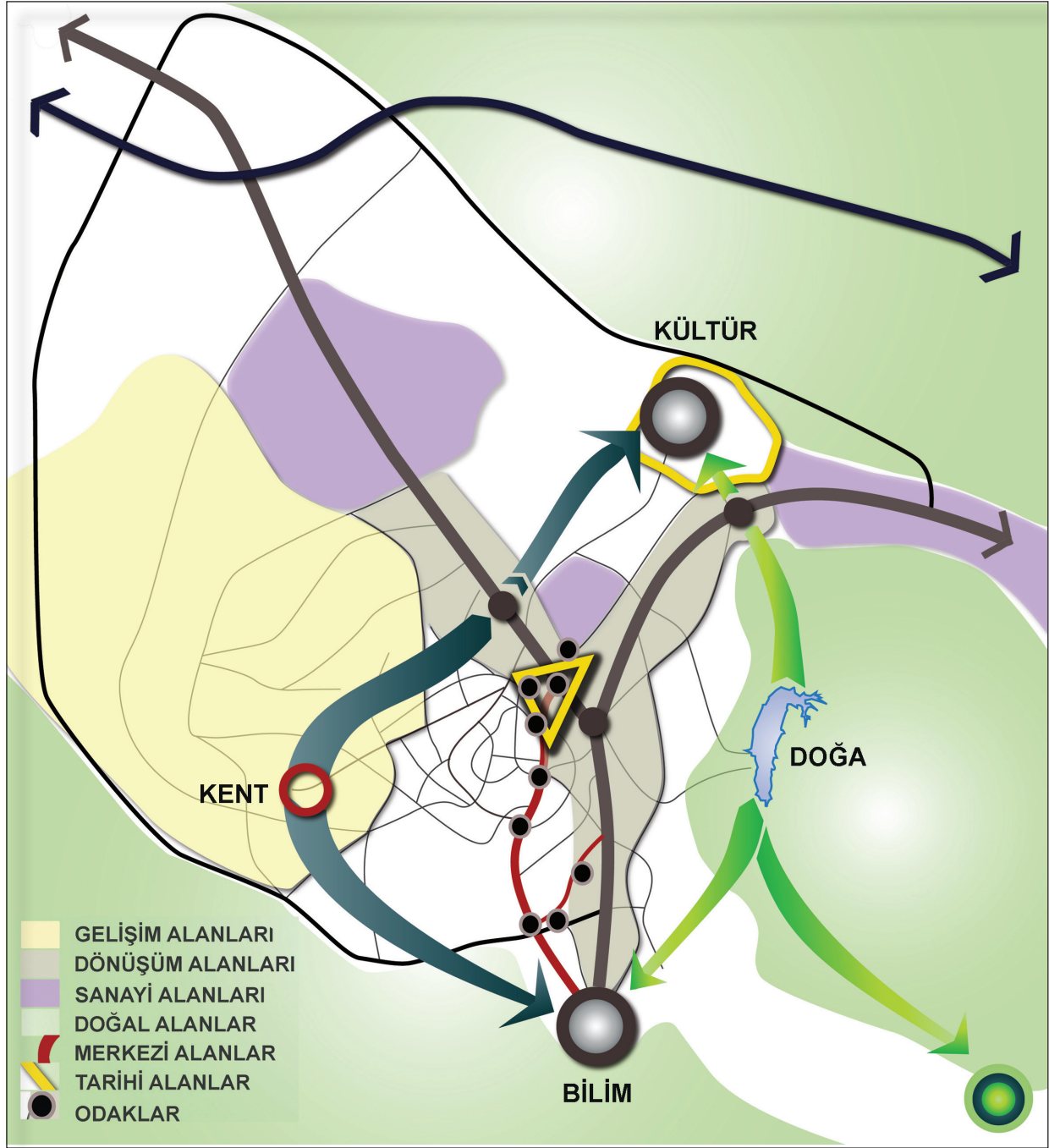
Denizli üçgeni yol boyunca gelişmiş sanayi, ticaret ve düzensiz yapılaşma ile dönüşüm ve sağlıklılaştırma sorunu ile karşı karşıyadır. Mevcut üçgenin yerine, Kirişhane'nin kültür odağı, Kaleiçi'nin turizm-ticaret odağı, Hükümet Konağı ve yakın çevresinin yönetim ve kültür odağı olarak ele alınması ve üç odağın birleşiminden oluşan üçgen alanın ise Denizli'nin yeni çekim merkezi olarak tasarlanması farklı dinamikleri ortaya çıkaracaktır.

Sapan, Koridorlar, Merkez Aksı

Mekansal Gelişim Strateji Şeması

Denizli'nin;

'Girişimci birikim ve başarının, bölgenin bereketi ile çeşitlendirildiği, 'sürdürülebilir dinamik bir kent'

vizyonunu gerçekleştirmek üzere ortaya konulan

- Ekonomi
- Kültür ve turizm
- Gelişim ve dönüşüm
- Bütünleşme

dört ana tema çerçevesinde;

Stratejik Hedef 1: Kent Ekonomisinin Yeniden Kurgulanması,

Stratejik Hedef 2: Kültür ve Turizm Öncelikli Yeni Yaklaşımların Ortaya Konulması,

Stratejik Hedef 3: Dönüşüm ve Gelişimin Yeniden Kurgulanması

Stratejik Hedef 4: Bölgesel ve Kentsel Bütünleşmenin Sağlanması,

dört stratejik hedefe ulaşmak üzere 16 hedef, 44 eylem alanı ortaya konulmuştur.

Stratejik hedefler, hedefler ve eylem alanları sistematığı içinde kısa, orta ve uzun vadede yapılması gereken;

- Eylem Planları
- Vizyon Projeleri
- Öncü Projeler
- Programlar

Denizli 2023 vizyonunu gerçekleştirmek için öncelikleri ortaya koymaktadır.

1-Kent Ekonomisinin Yeniden Kurgulanması

Kent ekonomisinin yeniden kurgulanması ve canlandırılması için;

- o Bölge potansiyellerinin değerlendirilmesi
- o Sektörel çeşitliliğin artırılması
- o Ekonominin kültür, ticaret ve turizm ekseninde ele alınması

gerekmektedir. 4 hedef ve 11 eylem alanı kent ekonomisinin yeniden kurgulanmasına yönelik olarak hazırlanmıştır.

Eylemler	İşbirliği	Ürün
Hedef 1.1: Ekonomide Sektörel Çeşitliliğin (7T) Sağlanması ve Çeşitlilik Yönetimi Stratejilerinin Geliştirilmesi	Valilik-Belediye - Ticaret ve Sanayi Odaları Belediye - Üniversite - Odalar Üniversite - Belediye - Odalar	Araştırma ve Rapor Platform, Rapor Forum, Seminer Eğitim Programı
Stratejik Hedef 1: Kent Ekonomisinin Yeniden Kurgulanması		

Eylemler	İşbirliği	Ürün
Hedef 1.2: İl ve Bölge Ölçeğinde Ekonomik Gelişme Stratejilerinin Ortaya Konulması	Valilik- Üniversite - Birlikler - Belediyeler	Araştırma
EA1: Kent Merkezi-Kent-Bölge Ağyapılarını Oluşturmak		
EA2: Ekonomik Gelişme Amaçlı Bölgesel Ölçekte İşbirliklerinden Faydalanmak	Yatırımcılar - Birlikler - Belediyeler	Platform
EA3: İl ve Bölge Ölçeğinde Kültür ve Turizm Odaklı Proje ve Programlar Geliştirmek	Kamu - Özel - Sivil	Eylem Planları
Stratejik Hedef 1: Kent Ekonomisinin Yeniden Kurgulanması		

Eylemler	İşbirliği	Ürün
Hedef 1.3: Kent Ekonomisinin “Kültür-Turizm-Ticaret” Ekseninde Yeniden Kurgulanması	Kamu - Özel -Sivil Sivil Örgütler - Yerel Örgütler Sivil Örgütler- Odalar - Üniversite	Proje Plan Platform-Program - Seminer
Stratejik Hedef 1: Kent Ekonomisinin Yeniden Kurgulanması		

Eylemler	İşbirliği	Ürün
EA1: Yerel-Dışsal Ekonomi Dinamiklerini ve Kapasiteyi Belirlemek EA2: Sektörel Çeşitlilik Yönetim Planı Hazırlamak	Üniversite - Odalar - Belediye Belediye - Odalar - STK lar	Araştırma Rapor, Stratejik Plan
Stratejik Hedef 1: Kent Ekonomisinin Yeniden Kurgulanması		

2-Kültür ve Turizm Öncelikli Yeni Yaklaşımların Ortaya Konulması

Kültür ve turizm öncelikli yaklaşım için;

- Hieropolis ve Leodikya kültür odakları ile kent merkezinin buluşturulması
- Kültür ve turizm dengesinin kurulması
- Çeşitlilik yönetim stratejilerinin geliştirilmesi

konularında 4 hedef ve 11 eylem alanı belirlenmiştir.

Eylemler	İşbirliği	Ürün
Hedef 2.1: Kültürel Çeşitlilik Alanlarının Saptanması ve Envanter Hazırlanması EA1: Kültürel Çeşitlilik Alanlarını Saptamak EA2: İl Bütününde Kültürel Miras Envanterini Çıkartmak EA3: Kültürel Miras Envanterini İlgili Kurumlarla Paylaşmak	Belediye - Odalar - STK lar Valilik - ÇEKÜL Vakfı Valilik - STKlar	Araştırma Rapor Platform
Stratejik Hedef 2: Kültür ve Turizm Öncelikli Yeni Yaklaşımların Ortaya Konulması		

Eylemler	İşbirliği	Ürün
Hedef 2.2: Kültürel Çeşitlilik Yönetim Stratejilerinin Geliştirilmesi EA1: Çeşitlilik Yönetim Planı Hazırlamak EA2: Yerel İşbirliği Ortamlarını Yaratmak EA3: Kültürel Miras Yerel Bilincini Geliştirmek	Kamu-Özel-Sivil-Üniversite Belediye - Odalar - STKlar Valilik-Belediye-ÇEKÜL Vakfı	Rapor, Alan Yönetimi Planı, Proje Platform Program
Stratejik Hedef 2: Kültür ve Turizm Öncelikli Yeni Yaklaşımların Ortaya Konulması		

	Eylemler	İşbirliği	Ürün
Hedef 2.3: Kültür ve Turizm Fırsatlarından Yerel İş Olanaklarının Yaratılması	EA1: Kültür ve Turizm Fırsatlarıyla Kent Dinamizmini Artırmak EA2: Kültür Turizm Öncelikli Kırsal Kalkınma Stratejisi oluşturmak EA3: Yerel Bilgi ve Birikimi Akademik-Teknolojik Bilgi ile Birleştirmek	Belediye-Odalar-Üniversite Belediye - Üniversite - Odalar Belediyeler - Üniversite - Odalar	Program Program Forum, Seminer Yenilik Programı
Stratejik Hedef 2: Kültür ve Turizm Öncelikli Yeni Yaklaşımların Ortaya Konulması			

	Eylemler	İşbirliği	Ürün
Hedef 2.4: Kültür ve Turizm Yönetimi Eylem Planının Hazırlanması	EA1: Kültür ve Turizm Potansiyeli Analizi Yapmak EA2: Kültür ve Turizm Yönetimi için Örgütlenme Yapısını Kurmak	Belediye - Valilik - STK lar Belediye - Valilik - STK lar	Araştırma Platform Rapor
Stratejik Hedef 2: Kültür ve Turizm Öncelikli Yeni Yaklaşımların Ortaya Konulması			

3-Dönüşüm ve Gelişimin Yeniden Kurgulanması

Dönüşüm ve gelişimin yeniden kurgulanması için;

- Kent omurgasının yeniden kurgulanması
- Kültür (Leodikya) ve bilim (üniversite) odaklarının buluşturulması
- Kirişhane, Kaleiçi ve kent merkezi üçgeninin tasarlanması

konuları çerçevesinde 4 hedef ve 11 eylem alanı, özellikle yeni kent omurgasının biçimlenmesi açısından önem taşımaktadır.

Eylemler	İşbirliği	Ürün
EA1: Yeni Yaşam Koridorları Yaratmak	Belediye -Özel Sektör	Proje
EA2: Kent Merkezi Aksını Yeniden Kurgulamak	Belediye -Özel Sektör	Proje
EA3: Kentsel Dokuyu Bütünleştirmek	Belediye -Özel Sektör	Proje

Hedef 3.1: Yeni Kentsel Doku Oluşturulması

Stratejik Hedef 3: Dönüşüm ve Gelişimin Yeniden Kurgulanması

Eylemler	İşbirliği	Ürün
EA1: Leodikya-Hierapolis-Denizli Kent Merkezi Arasında Turizm ve Kültür Odaklı Bağlantı Kurmak	Belediye - Özel Sektör	Proje
EA2: Kirişhane- Kaleiçi- Hükümet Konağı Üçgenini Oluşturmak	Belediye - Özel Sektör-Üniversite	Proje
EA3: Kültür ve Turizm Yatırımları Yapmak	Belediye - Özel Sektör	Program

Hedef 3.2: Dönüşüm ve Gelişimde Kültür ve Turizm Öncelikli Yaklaşımın Geliştirilmesi

Stratejik Hedef 3: Dönüşüm ve Gelişimin Yeniden Kurgulanması

	Eylemler	İşbirliği	Ürün
Hedef 3.3: Dönüşüm, Yenileme, Sağıklılaştırma ve Canlandırma Stratejilerinin Belirlenmesi	EA1: Dönüşüm Temalarını Ortaya Koymak ve Dönüşüm Alanlarını Belirlemek EA2: Dönüşüm Stratejilerini ve Önceliklerini Belirlemek EA3: Yenilikçi Dönüşüm Araçlarını Geliştirmek	Belediye-Üniversite - Sivil Örgütler Belediye-Valilik-Sivil Örgütler-Üniversite Belediye - Üniversite	Program Platform, Proje, Plan Platform
Stratejik Hedef 3: Dönüşüm ve Gelişimin Yeniden Kurgulanması			

	Eylemler	İşbirliği	Ürün
Hedef 3.4: Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Eylem Planının Hazırlanması	EA1: Denizli Gelişim Strateji Çerçevesini Oluşturmak EA2: Dönüşüm Stratejilerini, Program ve Projelerini Geliştirmek	Kamu - Özel - Sivil Kamu - Özel - Sivil	Plan Plan
Stratejik Hedef 3: Dönüşüm ve Gelişimin Yeniden Kurgulanması			

4-Bölgesel ve Kentsel Bütünleşmenin Sağlanması

Bölgesel ve kentsel bütünleşmenin sağlanması için;

- Yeni kentsel ağ sisteminin geliştirilmesi
- Mekansal, toplumsal ve ekonomik bütünleşme

konuları üzerine 4 hedef ve 11 eylem alanı belirlenmiştir.

Eylemler	İşbirliği	Ürün
Hedef 4.1: Kentsel Ağ Sistemlerinin Geliştirilmesi EA1: Denizli Kentinin Bölgedeki Rolünü Belirlemek EA2: Örgütsel Yapıların Fırsatlarından Yararlanmak EA3: Ulaşım ve İletişim Altyapısını Güçlendirmek	Valilik-Belediyeler- Birlikler- Odalar-STKlar Belediyeler - STKlar Belediyeler - Valilik	Protokol Platform Proje, Program
Stratejik Hedef 4: Bölgesel ve Kentsel Bütünleşmenin Sağlanması		

Eylemler	İşbirliği	Ürün
Hedef 4.2: Bütünleşme Temalarının Geliştirilmesi EA1: Sektörel Bütünleşmeyi Sağlamak EA2: Gelenek- Tasarım- Teknoloji İlişisini Kurmak EA3: Planlamada Bütünsellik Sağlamak	Belediye - Valilik-Odalar Üniversite - STKlar Belediye - Odalar Üniversite-STKlar Yerel Yönetim- Merkezi Yönetim	Program Program Plan, Proje
Stratejik Hedef 4: Bölgesel ve Kentsel Bütünleşmenin Sağlanması		

	Eylemler	İşbirliği	Ürün
Hedef 4.3: Mekansal Bütünleşmenin Sağlanması	EA1: Vadileri Bütünleşme Aracı Olarak Kullanmak EA2: Tarihi Buluşturmak (Hierapolis- Leodikya- Kaleiçi) EA3: Üniversite ile Kenti Buluşturmak	Belediyeler Belediyeler - STK lar - ÇEKÜL Vakfı Belediye - Üniversite	Proje Proje Platform
Stratejik Hedef 4: Bölgesel ve Kentsel Bütünleşmenin Sağlanması			

	Eylemler	İşbirliği	Ürün
Hedef 4.4: Bütünleşme Eylem Planının Hazırlanması	EA1: Bütünleşme ve Gelişim Stratejilerini Oluşturmak EA2: Bütünleşme Program ve Projelerini Ortaya Koymak	Belediyeler - Odalar - STKlar Belediyeler - Odalar - STKlar	Plan Plan
Stratejik Hedef 4: Bölgesel ve Kentsel Bütünleşmenin Sağlanması			

Denizli vizyonuna ulaşmak için ortaya konulan stratejilerin gerçekleşmesi için;

1. Eylem Planları
2. Programlar
3. Vizyon Projeler
4. Öncü Projeler

kısa, orta ve uzun vadeli olmak üzere işbirliği içinde hazırlanmalıdır.

EYLEM PLANLARI	SORUMLU -İŞBİRLİĞİ	ÜRÜN
Ekonomik Kalkınma Eylem Planı	Valilik-DSO-DTO-Belediye-Üniversite	Eylem Planı
Kültürel Çeşitlilik Yönetimi Eylem Planı	Valilik-Belediye-Üniversite-ÇEKÜL Vakfı	Eylem Planı
Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Eylem Planı	Üniversite-Belediye-Sivil Toplum Örgütleri	Eylem Planı
Bütünleşme Eylem Planı	Valilik-Belediye-Üniversite	Eylem Planı
Acil Eylem Planı (ACEP)	Valilik-Belediye	Eylem Planı
Mahalle Yenileme Eylem Planı (MAYEP)	Belediye-Sivil Örgütler	Eylem Planı

PROGRAMLAR	SORUMLU-İŞBİRLİĞİ	ÜRÜN
Girişimciliği Geliştirme	Odalar-Belediye	Program www.ec.europe.eu
Yaratıcılık ve Yenilik Geliştirme	Odalar-Belediye	Program www.create2009.ec.europe.eu
Geleneksel Üretim - Tasarım ve Teknoloji Buluşması Programı	Üniversite-Belediye-Sivil Toplum Örgütleri	Eğitim Kursları
Antik Kentler Alan Yönetimi Programı	Kültür Bakanlığı-Belediye	Antik Kentler Alan Yönetimi
Kültür ve Turizm Odaklı İş Geliştirme Programı	Belediye-Valilik-Üniversite-Odalar-İş Grupları-Sivil Toplum Örgütleri	Kent Atölyeleri
Yerel Kapasite Artırma Programları	Odalar-Belediye	Eğitim Programları
Kültürel Çeşitlilik Yönetimi Programı	Valilik-Belediye-Kültür ve Turizm Müdürlüğü-Koruma Kurulu	Kültürel Değerler Envanteri Kültürel Çeşitlilik Yönetim Birimi Kültürel Çeşitlilik Yönetim Planı
Barışan Kentler Programı	Valilik-Belediye-Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Program

VİZYON PROJELERİ	SORUMLU-İŞBİRLİĞİ	ÜRÜN
Kent Merkezi Aksı Canlandırma (Kirişhane-Üniversite)	Valilik-Belediye-Sivil Örgütler	Fikir ve Ulaşım Projesi
Kentsel Yaşam Koridoru (Leodikya-Yeşilyurt)	Belediye-Özel Sektör-Sivil Örgütler	Fikir Projesi İmar Planı
Doğal Yaşam Koridoru (Akhan-Üniversite-Şahintepe)	Belediye	Fikir Projesi İmar Planı
Hierapolis-Leodikya -Merkez Ulaşım	Valilik-Belediye	Ulaşım Planı
Kirişhane-Kaleiçi-Hükümet Konağı Üçgeni	Belediye-Üniversite	Fikir Projesi
Buldan Kentsel Koruma Projesi	Valilik-Buldan Kaymakamlığı-Buldan Belediyesi-ÇEKÜL Vakfı	Restorasyon Projesi Kent Atölyeleri
Termal Kent Projesi	Valilik-Belediye-Özel Sektör	Plan ve Proje
Antik Kentler Rotası	Valilik-Kültür ve Turizm Bakanlığı-Belediye	Fikir Projesi

ÖNCÜ PROJELER	SORUMLU-İŞBİRLİĞİ	ÜRÜN
Hükümet Konağı ve Çevresi	Valilik-Belediye-Meslek Odaları	Fikir Projesi
Çınar Meydanı-Yeni Belediye	Belediye	Yarışma Projesi
Kirişhane Kültür ve Turizm Alanı	Belediye-Üniversite-Meslek Üniversiteleri	Fikir Projesi
Kaleiçi Yenileme ve Canlandırma	Belediye-Üniversite-Meslek Üniversiteleri	Koruma Amaçlı İmar Planı Kentsel Tasarım Projesi
Bayramyeri ve Haller	Belediye	Kentsel Tasarım ve Restorasyon Projesi
Hükümet Konağı-Çınar Aksı-Sağlıklaştırma	Belediye-Mülk Sahipleri	Kentsel Tasarım ve Cephe Düzenlemesi
İzmir-Ankara-Antalya Yol Kenarı Dönüşüm Projeleri	Belediye	Kentsel Tasarım
Simge Nokta Projesi	Valilik-Belediye-Özel Sektör	Plan ve Proje
Kongre Merkezi ve Kent Müzesi	Belediye	Fikir Projesi
Terminal ve Tren Garı	Belediye	Fikir Projesi

KAYNAKLAR

- Denizli Ekonomisine Bakış, Kenan Mortan & Osman S. Arolat, Şubat 2009, Heyemola Yayınları
- Denizli 2025 Çevre Düzeni Planı Raporu
- Denizli İl Özel İdaresi Stratejik Planı 2006-2010, Denizli Valiliği Resmi Web Sitesi
- Denizli Belediyesi Performans Planı
- Denizli Sanayi Odası Rakamlarla Denizli İstatistikleri, Haziran 2009 DSO Resmi Web Sitesi
- Denizli Belediyesi Resmi Web Sitesi
- Denizli İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Resmi Web Sitesi

-Akıllı Büyüme:

- <http://www.smartgrowth.org/sgn/default.asp>

-Kentsel Rönesans:

- Towards a strong urban renaissance, An independent report by members of the Urban Task Force chaired by Lord Rogers of Riverside
- Borough Council of King's Lynn West Norfolk Urban Renaissance Strategy October 2005 Draft Urban Plan, Llewelyn Davies Yeang in association with Atisreal and Lesley Williams Associates
- Urban Renaissance in England TCPA Policy Statement
- Papers for presentation at Urban Design and the British Urban Renaissance, ESRC seminar series, Manchester University, 17-18 January 2008

-Kentsel Ağlar:

- http://www.spo.org.tr/resimler/kler/3f5446139179452_ek.pdf
- <http://www.ceu-ectp.org/e/index.html>
- http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/pdf/sum_en.pdf

-Avrupa Kentsel Şartı:

- Avrupa Kentsel Şartı, İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara 1996. Çev. Zerrin Yener ve Kumru Arapkirlioglu.

-Stratejik Planlar:

- <http://cityofsydney.nsw.gov.au/CouncilFormsPoliciesPublication/StrategicPlan.asp>
- <http://www.london.gov.uk/mayor/strategies/sds/index.jsp>
- http://www.urm.cz/en/strategicky_plan
- <http://www.leicester.gov.uk/index2006.asp>